

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra Pedagogiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Povědomí žáků vybrané střední školy o domácím násilí a jejich zkušenosti s
ním

Awareness of selected secondary school pupils about domestic violence and
their experience with it

Diana Netolická

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslava Hanušová, Ph.D.
Studijní program: Učitelství pedagogiky pro střední školy (N0114A300097)
Studijní obor: N PG 20 (0114TA300097)

2024

Odevzdáním této diplomové práce na téma Povědomí žáků vybrané střední školy o domácím násilí a jejich zkušenosti s ním potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucí práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne:

Podpis:

Ráda bych touto cestou poděkovala své vedoucí diplomové práce PhDr. Jaroslavě Hanušové, Ph.D., za věcné připomínky, cenné rady, odborné vedení a pomoc při vypracování této práce.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá povědomím žáků středních škol o domácím násilím a jejich zkušenostmi s ním. Cílem této práce je proniknout do oblasti domácího násilí a zmapovat znalosti žáků středních škol o domácím násilí a jejich zkušenosti s ním v běžném životě. Teoretická část práce se zabývá především domácím násilím a jeho projevy. Dále se práce zaměřuje na druhy, formy a důsledky domácího násilí a na jeho aktéry. V následující kapitole práce zmiňuje legislativu a předkládá seznam neziskových organizací. Poslední kapitola je věnována metodám řešení a možnostem prevence u žáků na střední škole.

Ve výzkumné části jsou popsány výsledky kvantitativního výzkumu, který byl proveden na základě dotazníkového šetření se žáky vybrané střední školy. Prostřednictvím dotazníkového šetření bylo zjištěno, že většina žáků vybrané střední školy má již alespoň základní povědomí o této problematice.

Ve vědomostní části uspěli studenti vybrané střední školy s úspěšností 71,2 %. Zjištění naznačují, že se významná část žáků setkává s různými formami domácího násilí, přičemž vystavení emocionálnímu a psychickému násilí je ze strany rodičů častější než fyzické týrání. Celkem 51 (78,5 %) žáků se alespoň někdy setkává s opakovanými projevy emocionálního a psychického násilí ze strany jejich rodičů a 42 (64,4 %) žáků rovněž uvedlo, že byli minimálně jednou fyzicky napadeni ze strany jejich rodičů. Rovněž 45 (69,2 %) žáků přiznalo, že se cítí emocionálně zneužíváno ze strany rodičů.

U 32 (72,7 %) žáků se rovněž potvrdila zkušenost s fyzickou formou násilí ze strany jejich partnerů. Výzkum potvrdil, že 12 (27,3 %) z vybraných žáků bylo minimálně jednou vystaveno fyzickému násilí ze strany jejich partnera a někteří dokonce opakovaně. Celkem 34 (77,3 %) žáků má rovněž pocit, že je jejich partner alespoň občas emocionálně zneužívá, a 32 (72,7 %) žáků se domnívá, že jim jejich partner alespoň někdy způsobuje psychické či emocionální trápení.

Dále bylo stanoveno pět dílčích cílů, které podrobně zpracovávaly skupiny otázek z dotazníkového šetření.

KLÍČOVÁ SLOVA

domácí násilí, oběť, rodina, syndrom CAN, žák

ABSTRACT

The diploma thesis deals with the awareness of high school students about domestic violence and their experiences with it. The aim of this work is to penetrate the field of domestic violence and map the knowledge of secondary school students about domestic violence and their experiences with it in everyday life. The theoretical part of the work mainly deals with domestic violence and its manifestations. Furthermore, the work focuses on the types, forms and consequences of domestic violence and on its actors. In the following chapter, the work is devoted to legislation and non-profit organizations. The last chapter is dedicated to solution methods and prevention options for secondary school students.

The research part describes the results of the quantitative research, which was carried out on the basis of a questionnaire survey with pupils of a selected secondary school. Through a questionnaire survey, it was found that most of the students of the selected secondary school already have at least a basic awareness of this issue.

In the knowledge part, the students of the selected high school succeeded with a success rate of 71.2%. The findings indicate that a significant proportion of pupils experience various forms of domestic violence, with exposure to emotional and psychological violence being more common than physical abuse by parents. A total of 51 (78.5%) pupils at least sometimes encounter repeated manifestations of emotional and psychological violence from their parents, and 42 (64.4%) pupils also reported that they were physically attacked by their parents at least once. Also, 45 (69.2%) pupils stated that they felt emotionally abused by their parents.

In 32 (72.7%) pupils, the experience with a physical form of violence from their partners was also confirmed. The research confirmed that 12 (27.3%) of the selected pupils were exposed to physical violence by their partner at least once, and some even repeatedly. A total of 34 (77.3%) pupils also feel that their partner at least occasionally abuses them emotionally and 32 (72.7%) pupils that their partner at least sometimes causes them psychological or emotional distress.

Furthermore, five sub-goals were set, which elaborated in detail groups of questions from the questionnaire survey.

KEYWORDS

domestic violence, victim, family, CAN syndrome, pupils

Obsah

Úvod	8
1 Domácí násilí	10
1.1 Pojem domácí násilí	10
1.2 Znaky domácího násilí	11
1.3 Příčiny vzniku domácího násilí	11
1.4 Fáze domácího násilí	12
1.5 Mýty o domácím násilí	13
1.6 Druhy a formy domácího násilí.....	14
Psychické násilí.....	15
Fyzické násilí	16
Sexuální násilí	16
Emocionální násilí.....	17
Ekonomické násilí.....	18
Sociální násilí.....	19
Pronásledování = Stalking	19
1.7 Aktéři domácího násilí	20
Pachatelé domácího násilí	20
Oběti domácího násilí	21
1.7.1 Ženy jako oběti domácího násilí.....	22
1.7.2 Muži jako oběti domácího násilí	24
1.7.3 Děti jako oběti domácího násilí.....	25
1.7.4 Senioři a osoby se zdravotním postižením jako osoby zasažené domácím násilím...	27
1.7.5 LGBT jako osoby ohrožené domácím násilím.....	28
1.8 Důsledky domácího násilí	29
1.8.1 Psychické následky domácího násilí	29
Naučená bezmocnost.....	30
Sebezničující reakce	31
Stockholmský syndrom.....	32
1.9 Legislativa v České republice.....	33
1.9.1 Zákon o ochraně před domácím násilím	34

1.9.2.	<i>Zákon o policii České republiky</i>	34
1.9.3.	<i>Trestní zákoník</i>	35
1.9.4.	<i>Občanský zákoník</i>	36
1.9.5.	<i>Zákon o sociálně-právní ochraně dětí</i>	36
1.9.6.	<i>Zákon o zvláštních řízeních soudních</i>	37
1.9.7.	<i>Zákon o obětech trestných činů</i>	38
1.9.8.	<i>Zákon o sociálních službách</i>	38
1.10	<i>Práce s obětí domácího násilí</i>	39
1.10.1	<i>První kontakt s obětí domácího násilí</i>	40
1.10.2	<i>Bezpečnostní plán</i>	41
1.10.3	<i>Krizová intervence</i>	43
1.10.4	<i>Intervenční centra</i>	44
1.10.5	<i>Vybrané organizace zabývající se pomocí obětem domácího násilí</i>	45
	Informační a poradenské centrum Viola	46
	SOS centrum Diakonie ČCE Praha.....	47
1.11	<i>Možnosti prevence domácího násilí u žáků středních škol</i>	47
1.11.1	<i>Specifikace práce se žákem, který byl svědkem či obětí domácího násilí</i>	48
2	Výzkumná část	50
2.1	<i>Formulace cílů a výzkumných otázek</i>	50
2.2	<i>Metodologie výzkumu</i>	51
	2.2.1 Výzkumná metoda – dotazník.....	51
	2.2.2 Výzkumný vzorek	52
2.3	<i>Výsledky výzkumu</i>	52
2.4	<i>Diskuze a komparace výsledků</i>	79
2.5	<i>Doporučení pro praxi</i>	104
2.6	<i>Didaktický výstup – Příprava na vyučovací hodinu</i>	105
	Závěr	109
	Seznam použitých informačních zdrojů	111

Právní předpisy.....	115
Seznam tabulek.....	115
Seznam grafů.....	116
Seznam příloh.....	117
Seznam obrázků.....	118

Úvod

Domácí násilí je jedním z nejzávažnějších a nejrozšířenějších problémů moderní společnosti, který se týká milionů lidí po celém světě. Tento druh násilí se vyskytuje v různých formách, od fyzického napadení až po psychické týrání, a může mít zničující dopad na oběti i na celou jejich rodinu. V posledních letech se však zvyšuje povědomí o tom, že domácí násilí může mít negativní vliv i na děti a mládež, kteří se stávají svědky tohoto násilí nebo jím jsou přímo postiženi.

Mezi nejdůležitější vztahy našeho života i společnosti patří ty rodinné. Tyto vztahy ovšem nemusí být vždy harmonické. Násilí v rodině je v naší společnosti stále rozšířenější a bohužel ne vždy je možné ho na první pohled odhalit. Dříve bylo běžné domácí násilí na ženě a dětech, v dnešní době může být ale obětí téměř kdokoliv – ženy, muži, děti, senioři či osoby se zdravotním postižením.

Čím dál častěji jsem se ve svém okolí začala setkávat s příběhy, kde byly patrné známky domácího násilí. Oběti se ale ve většině případů nijak nebránily, a to zejména proto, že nevěděly, na koho se se svými problémy obrátit. Toto téma mě tedy začalo čím dál více zajímat a začala jsem pátrat jak v trestním právu, tak v knižních publikacích. Tyto zdroje budu citovat rovněž ve své práci.

Zkoumání problematiky domácího násilí u žáků středních škol je důležité hned z několika důvodů. Středoškolský věk je klíčovým obdobím pro vývoj a formování osobnosti, a tedy i pro vliv, který má domácí násilí na jedince. Středoškolští žáci jsou již dostatečně zralí na to, aby si uvědomovali nebezpečí domácího násilí, a zároveň jsou dostatečně mladí na to, aby se mohli před jeho důsledkem do budoucna ochránit. Zároveň je cílem práce přispět k prevenci a řešení této problematiky.

V rámci teoretické části diplomové práce bude definován pojem domácí násilí a na jeho znaky, příčiny či rozsah v České republice. Další kapitoly se následně budou věnovat tomu, jaké druhy násilí existují a také v jakých formách může být domácí násilí realizováno. Dále se práce zaměří na aktéry procesu domácího násilí a na důsledky, které může týraným osobám způsobit. Následující část bude sledovat legislativní rámec podpory pro oběti domácího násilí a uvede některé neziskové organizace nabízející pomoc těmto obětem.

V poslední části budou představeny metody práce s oběťmi nebo svědky domácího násilí, které mohou pomoci při prevenci a řešení této problematiky.

V praktické části bude provedeno výzkumné šetření formou kvantitativního výzkumu metodou dotazníků, které budou vyplněny žáky prvního až čtvrtého ročníku vybrané Soukromé střední školy Sion High School v Hradci Králové. Získané výsledky výzkumu budou následně mezi sebou porovnány napříč jednotlivými obory a ročníky.

Cílem této práce je proniknout do oblasti domácího násilí a zmapovat znalosti žáků středních škol o domácím násilí a následně zjistit, do jaké míry se s domácím násilím setkávají v jejich běžných životech. Dotazníkové šetření bude zaměřeno na násilí v rodině, ale rovněž na partnerské násilí. Součástí budou rovněž otázky zaměřené na to, jak by se žáci zachovali, kdyby byli svědky domácího násilí, a zda je vybraná střední škola na takovéto situace připravila. Práce bude nadále obsahovat přípravu na dvě hodiny výukové jednotky, kterou budou moci využít učitelé na středních školách v rámci zvýšení povědomí o domácím násilí. Doufám, že tato práce poskytne užitečné informace pro pedagogy, psychologické poradce a další odborníky, kteří se s domácím násilím setkávají.

1 Domácí násilí

Domácí násilí se často vyskytuje za zavřenými dveřmi a zůstává skryté ve stínu rodinného soukromí. Tento problém však má rozsáhlý a závažný dopad nejen na jednotlivce, ale i na celou společnost. Dříve bylo domácí násilí bráno jako tabu, dnes se ale již otevřeně mluví o jeho výskytu v rodinách, a to nejen ve formě fyzické, ale také psychické či emocionálního deptání. První kapitola se blíže věnuje definici domácího násilí, jeho znakům, příčinám, identifikaci a jeho rozsahu v České republice.

1.1 Pojem domácí násilí

Přesná definice domácího násilí prozatím není vymezena v žádném zákoně, proto se u jednotlivých autorů a v publikacích setkáváme se zcela odlišnými definicemi. Obecně ale můžeme říci, že *„domácí násilí je způsob chování mezi blízkými lidmi (zpravidla intimními partnery), kteří spolu sdílejí společný domov, kdy jeden z nich uplatňuje moc a kontrolu nad tím, co dělá ten druhý. K násilí dochází opakovaně, v soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti. Intenzita násilných incidentů se stupňuje a vede ke ztrátě schopnosti včas toto jednání zastavit a efektivně vyřešit narušený vztah“* (Co je domácí násilí [online]. 2009).

V mezinárodním kontextu, např. dle The National Academy of Sciences, *„zahrnuje násilí v rodině násilí vůči dětem a násilí mezi dospělými, které vzniká mezi členy rodiny nebo dospělými osobami žijícími v intimním svazku... V případě dospělých takové násilí zahrnuje akty fyzického či psychického ublížení nebo ty, jež vyhrožují způsobením fyzického ublížení. Násilí mezi partnery může zahrnovat sexuální násilí či útoky, fyzické ublížení, vyhrožování ublížením či zabitím, zabraňování vykonávání běžných činností svobodného člověka a odepírání finančních prostředků“* (National Research Council. 1998, str. 78).

Definice domácího násilí se může lišit v závislosti na instituci a perspektivě. Nicméně, všechny definice mají společný základ – jedná se o nebezpečný a škodlivý problém, který postihuje mnoho osob a zahrnuje širokou škálu forem zneužívání a manipulace. Pochopení této problematiky a vytvoření efektivních strategií pro prevenci a ochranu obětí je nezbytné pro zlepšení situace v této oblasti.

1.2 Znaky domácího násilí

Domácí násilí je specifické zejména okolnostmi, za kterých je páčáno. Skutečnost, že domácí násilí se odehrává v prostředí domova, který by měl být místem bezpečí, je jedním z faktorů, který zvyšuje jeho devastující dopad na psychiku ohrožené osoby. Vztah mezi násilnou a ohroženou osobou je navíc obvykle intenzivní a intimní, což může vést k ambivalentnímu vztahu, kdy ohrožená osoba může být ochotna tolerovat násilí a zároveň doufat, že se násilný partner změní (Úlehlová, 2009). Abychom mohli říci, že se jedná o domácí násilí, musí být splněny následující znaky (Úlehlová, 2009):

- **Opakování a dlouhodobost** – Nejde pouze o jednorázovou událost. Násilí se opakuje a trvá již nějakou dobu. Obvykle mívá stoupající tendenci.
- **Nevyvážené rozdělení moci** – Vztah mezi oběma aktéry je velmi jasný a pevně stanovený. Násilník zde využívá svého postavení nad obětí a často se snaží ji ovládat a manipulovat. Oběť se může cítit bezmocně a izolovaně od okolního světa.
- **Stupňování intenzity** – S každým konfliktem se situace více a více vyostřuje.
- **Násilí probíhá vždy v soukromí** (Úlehlová, 2009)

1.3 Příčiny vzniku domácího násilí

Identifikovat příčinu vzniku domácího násilí není snadné. Obvykle se jedná o souhrn několika faktorů, které se navzájem prolínají. Nutno zohlednit, že každý případ je jiný a má odlišné příčiny.

Pachatelé domácího násilí mohou být sami oběťmi násilí v dětství a mohou být vystaveni špatným vzorcům chování ve své vlastní rodině. Tento cyklus se pak může opakovat a přenášet na další generace. V důsledku toho mohou být děti vystaveny fyzickému, sexuálnímu nebo emočnímu násilí a mohou se naučit, že takové chování je normální a přijatelné. Tyto děti se pak mohou stát agresory v budoucích vztazích nebo oběťmi násilí, a celý cyklus se znovu opakuje (Ševčík, Špatenková a kol., 2011).

Dále se mohou mít vliv osobnostní charakteristiky, psychická či psychiatrická onemocnění. Vliv může mít také závislost na alkoholu či návykových látkách. Tyto látky mohou snižovat inhibice a zvyšovat pravděpodobnost domácího násilí (Stočasová, Čáp, 2020).

Sociální a kulturní podmínky vlivem chudoby, nezaměstnanosti, nedostatku vzdělání a dalších faktorů mohou vytvářet nepříznivé podmínky pro rodinné vztahy a zvyšovat pravděpodobnost vzniku domácího násilí. Nedostatečné finanční zabezpečení může vést ke stresu a napětí v rodině a zvýšenému riziku projevu agrese (Ševčík, Špatenková a kol., 2011).

Rovněž může dojít k frustraci ze strany rodičů, kdy jejich potomek nesplňuje jejich představy a oni nejsou schopni se přes to přenést, což může vést k agresi vůči dítěti (Vaníčková, Provazníková, Hadj-Mousová, 1995).

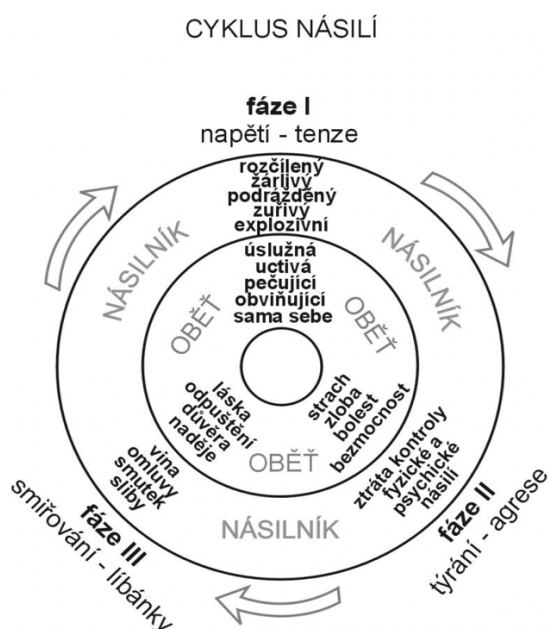
1.4 Fáze domácího násilí

Existuje několik různých modelů fází domácího násilí, které popisují postupné eskalace agrese a násilí. Každý případ je zcela odlišný, ovšem můžeme najít společné rysy, které případy vykazují. Jednotlivé rysy se stále opakují, proto bychom je mohli označit jako „kruh domácího násilí“ nebo „cyklus domácího násilí“ (Stočesová, Čáp, 2020).

Tři hlavní fáze domácího násilí:

- **Fáze zvyšování napětí** – Tato fáze je charakterizována postupným nárůstem napětí mezi agresorem a ohroženou osobou. Během fáze napětí může agresor vykazovat různé emoce, jako je rozčilení, žárlivost, impulsivita a kritizování ohrožené osoby. Agresor často klade partnerovi nebo partnerce viny za své pocity a jednání. Naopak ohrožená osoba se v této fázi často snaží vyhovět agresorovi, aby se vyhnula eskalaci napětí a dalšímu násilnému chování. Mohou se považovat za viníka situace a obviňovat sami sebe za to, že vyprovokovali partnera (Stočesová, Čáp, 2020).
- **Fáze týrání** – Ve fázi týrání ztrácí agresor kontrolu a konflikt vrcholí v násilí nebo psychický teror. V této fázi se často objevuje silná agrese a agresor se dopouští násilných činů, které mohou být fyzického nebo psychického charakteru. Ohrožená osoba se může cítit bezmocná a strachovat se. Často není schopna se bránit nebo se vzepřít, protože agresor má nad ní moc a kontrolu (Kotková, 2014).

- **Období usmiřování** (nebo také fáze líbánek) – Je charakterizována omluvami, projevy viny a sliby násilníka, že se chování nebude opakovat. Během této fáze násilník často předstírá, že se změnil, a snaží se získat zpět důvěru ohrožené osoby. Slibuje, že se bude lépe chovat, vyjadřuje lítost za své činy a může projevovat lásku a péči. Mohou se objevit i gesta vypořádání, jako dary nebo romantické aktivity. Ohrožená osoba se může nechat oklamat a uvěřit, že se situace změnila. Mohou partnerovi odpouštět a dát mu druhou šanci. Tím se uzavírá kruh a cyklus se může opakovat, začíná se tak znovu (Kotková, 2014).

Obrázek 1: Fáze domácího násilí, Hronová, 2023, str. 9

Tento model (viz obrázek 1) může být užitečný k porozumění tomu, jak se domácí násilí postupně vyvíjí, ale je důležité si uvědomit, že každý případ může být odlišný, a ne vždy musí být jednotlivé fáze takto jasně rozpoznatelné.

1.5 Mýty o domácím násilí

Existuje mnoho mýtů a stereotypů spojených s domácím násilím, které přetrvávají v povědomí společnosti. Veřejnost odmítá představu, že domácí násilí je pouze soukromou

záležitostí a že zasahování ze strany státu a společnosti je nevhodné. To je pozitivní signál, protože je důležité, aby byla problematika domácího násilí vnímána jako veřejný problém, který vyžaduje aktivní zapojení všech zainteresovaných stran (Úlehová, 2009).

Další mýty, jako je přesvědčení, že ohrožená osoba si v násilí libuje, že domácí násilí se vyskytuje pouze v sociálně slabých rodinách nebo že alkohol a drogy jsou příčinou domácího násilí, jsou také nepravdivé. Domácí násilí postihuje různé sociální, ekonomické a kulturní skupiny, a to bez ohledu na jejich sociální postavení. Je důležité vyvracet tyto mýty a rozšiřovat informace a povědomí o tom, že domácí násilí je vždy nepřijatelné a nezávisí na chování nebo charakteru oběti (Macková, Bednářová, Prokešová, 2006).

Mezi nejčastější mýty můžeme zařadit například to, že násilně se chovají pouze muži k ženám. V dnešní době se ve společnosti čím dál více mluví také o mužských obětech domácího násilí. Dalším častým mýtem může být například to, že domácí násilí se vyskytuje především u sociálně slabších a nevzdělaných jedinců. Častým mýtem je rovněž to, že oběť pachatele k násilí vyprovokovala a že si za násilí oběť může sama, protože si takového partnera vybrala (Stočasová, Čáp, 2020).

Pro boj proti domácímu násilí je klíčové vzdělávat veřejnost a poskytovat informace o pravděpodobných důvodech a dynamice domácího násilí. Je také důležité podporovat oběti, nabízet jim bezpečné prostředí a dostupné služby, které jim mohou poskytnout pomoc, ochranu a podporu v jejich situaci.

1.6 Druhy a formy domácího násilí

V literatuře se mnohdy setkáváme se zaměňováním forem a druhů domácího násilí, což laikům ztěžuje orientaci v této problematice a zároveň umocňuje terminologickou nejednotnost.

Druhy domácího násilí obvykle popisují, na jakých skupinách je domácí násilí páchano. Jednotlivé skupiny nebo lidé jsou na sebe nejčastěji vázáni rodinnými či partnerskými vztahy. Konkrétně se tedy jedná o domácí násilí páchané na: ženách, mužích, dětech, seniorech, na rodičích, na osobách se zdravotním postižením či v homosexuálních párech. Pachatelem domácího násilí může být tedy prakticky kdokoliv (Bednářová, 2009).

Domácí násilí se může odehrávat v různých formách. V odborné literatuře se můžeme setkat s různými odlišnými typy dělení, rozhodla jsem se ale využít rozdělení, se kterým se setkáme nejčastěji. Jednotlivé formy násilí mohou být vzájemně propojeny a mohou se měnit v průběhu času. Odborníci zabývající se domácím násilím musí brát v úvahu individuální situaci každého případu a používat komplexní přístup při posuzování. Identifikace konkrétního typu násilí je důležitá pro zvolení vhodné a efektivní intervence, a také pro navrhování cílené terapie, která bude adresovat specifické potřeby a následky oběti (Stočasová, Čáp, 2020).

Psychické násilí

Psychické násilí je velmi závažnou formou domácího násilí. Má dlouhodobé následky a ovlivňuje psychickou pohodu a stabilitu oběti. Je zaměřeno na poškození sebeúcty, sebedůvěry a sebevědomí oběti a může vést k vážným změnám osobnosti.

Psychické násilí je obtížně dokazatelné, protože nezanechává viditelné fyzické stopy na těle oběti. Jeho projevy jsou verbální i neverbální. Verbální formy zahrnují slovní napadání, opakované kritizování, urážky, ponižování, zesměšňování, obviňování, citové vydírání, kontroly a kritiky oběti, a také bezdůvodné podezřívání. Oběť je často zastrašována hlasitým křikem, gesty a výhrůžkami, které zahrnují opuštění rodiny, zabití oběti nebo jejich dětí, nebo umístění oběti do psychiatrické léčebny. Často se také zpochybňuje psychický stav ohrožené osoby. Neverbální formy psychického násilí zahrnují úmyslné ničení osobního majetku oběti nebo vybavení domácnosti (Stočasová, Čáp, 2020).

Oběti často trpí dlouhodobými psychickými následky, jako jsou deprese, úzkost, posttraumatická stresová porucha a narušené vztahy s ostatními. Je důležité poskytnout obětem psychologickou podporu a terapii, aby se mohly z traumatu zotavit a znovu získat svou sílu a sebevědomí (Ševčík, Špatenková, 2011).

Je také důležité, aby právní systém a soudní procesy byly citlivé při řešení problematiky psychického násilí. Při posuzování a důkazech při soudním řízení jim mohou

pomoci znalecké posudky z oblasti soudní psychologie a psychiatrie (Ševčík, Špatenková, 2011).

Fyzické násilí

Fyzické násilí je další forma domácího násilí, která zahrnuje různé útoky na oběť s cílem způsobit jí fyzické poškození. Útoky mohou mít různou intenzitu a být různě nebezpečné, od postrkování, fackování, úderů do hlavy nebo jiných částí těla, kopání, pálení, tahání za vlasy až po vážné útoky ohrožující lidský život. Důležité je si uvědomit, že fyzické násilí nemusí vždy zanechat viditelné stopy na těle oběti, i když často se tak bohužel stává (Jakobsen, Rakil, 2023).

Mezi nejčastější viditelná zranění můžeme zařadit modřiny, podlitiny, řezné rány, škrábance, popáleniny, zlomeniny a různé formy vnitřních zranění. Je však třeba poznamenat, že přítomnost fyzických stop nemusí být podmínkou pro prokázání fyzického násilí. Důležitou roli zde hraje také skutečnost, že oběti se často bojí vyhledat lékařskou pomoc, buď kvůli strachu z reakce násilníka nebo z důvodu pocitu studu. Často se lékařská pomoc hledá až v případech vážných zranění, která si vyžadují odborné ošetření. Nicméně i při těchto případech se oběti často snaží zastírat před lékařem pravý původ svých poranění. Tato situace komplikuje následné prokázání domácího násilí a usvědčení pachatele, protože chybí lékařská dokumentace, která by mohla sloužit jako důkaz (Konrád, 2007).

Fyzické násilí může skončit až vraždou (Jakobsen, Rakil, 2023), a je proto vážným trestným činem. Je důležité, aby oběti měly možnost a podporu hledat pomoc a ochranu.

Sexuální násilí

Dalším druhem je sexuální násilí, které zahrnuje všechny formy sexuálního kontaktu, které jsou na oběti vynuceny proti její vůli. Patří sem nejen pohlavní styk, ale i další sexuální praktiky, které nejsou dobrovolné. Cílem pachatele nemusí být pouze sexuální uspokojení, ale také vytváření pocitu ponížení a ponižování partnera (Ševčík, Špatenková 2011).

Sexuální násilí může být zařazeno jako forma fyzického násilí, ale kvůli jeho závažnosti a častému výskytu se často zmiňuje samostatně. Stejně jako ostatní formy fyzického násilí může zanechat zřetelné stopy na těle oběti, které lze dokumentovat lékařským vyšetřením. Bohužel, oběti sexuálního násilí zřídka vyhledávají lékařskou pomoc, což komplikuje prokazování této formy domácího násilí (Ševčík, Špatenková 2011).

Je důležité si uvědomit, že i když oběť se sexuálnímu styku někdy podvoluje bez větších protestů s cílem vyhnout se ostatním formám násilí (zejména fyzickému a psychickému nátlaku), nejedná se o normální sexuální život partnerů. Ve zdravém a rovnocenném vztahu by to nikdy nemělo být považováno za dobrovolný styk. Pachatelé domácího násilí často využívají tohoto argumentu před soudem ve snaze vyhnout se odpovědnosti i za ostatní formy sexuálního násilí a snaží se tak přenést vinu na samotnou oběť.

Emocionální násilí

Emoční násilí je jednání, které má za cíl způsobit ostatním pocity ponížení, nedostatečnosti. Do této kategorie spadá i zanedbávání, systematické ignorování nebo porušování dohod a slibů. Ignorování a taktika mlčení jsou také formy emočního násilí, které mají za cíl dosáhnout určitého cíle. Patří sem také arogantní a ponižující chování. Někdy se emoční násilí stává hlavním prvkem vztahu, kdy jeden partner trvale přijímá nepřátelský a ponižující postoj k druhému. Lidé, kteří se dopouštějí této formy násilí, mohou být bezuzdně kreativní (Jakobsen, Rakil, 2023).

Pachatel oběť také mnohdy zesměšňuje, naráží na její inteligenci, sexualitu, výkonnost či schopnost, dále útočí na vzhled, negativně se vyjadřuje o rodičovských nebo manželských schopnostech oběti, a to jak doma, tak ve společnosti. Pachatel rovněž oběť prohlašuje za blázna a vyhrožuje jí umístěním na psychiatrickou kliniku. Využívá u toho výhrůžek, že oběť například neuvidí své děti. Mnohdy pachatel využívá také citové vydírání jako například dlouhé týdny ticha, uraženost, rozmrzelost (Ševčík, Špatenková 2011).

Ekonomické násilí

Ekonomické násilí je formou domácího násilí, která bývá mnohdy opomíjena. Zaměřuje se na ovládání a omezování finančních zdrojů oběti nebo záměrné způsobování finanční závislosti (Stočasová, Čáp, 2020).

Ekonomické násilí může zahrnovat několik různých aspektů (Dufková, 2005):

- **Omezování přístupu k finančním prostředkům:** Pachatel může omezit oběti přístup k bankovním účtům, kreditním kartám nebo finančním prostředkům. Může ovládat výdaje rodiny a omezovat finanční nezávislost oběti (Dufková, 2005).
- **Kontrola a manipulace s financemi:** Pachatel může pečlivě sledovat a kontrolovat každý výdaj oběti, vyžadovat důkazy o nákupech nebo dokonce vyhrožovat odebráním finančních prostředků (Dufková, 2005).
- **Odmítání přispívat na rodinné výdaje:** Pachatel se může záměrně vyhýbat finančním povinnostem vůči rodině, jako jsou platby za domácnost, účty, dětské výdaje nebo náklady na zdravotní péči (Dufková, 2005).
- **Vydírání a finanční zneužívání:** Pachatel může využívat finanční závislost oběti k vydírání, nucení k nežádoucím sexuálním aktivitám nebo k nátlaku k setrvání v násilném vztahu (Dufková, 2005).
- **Omezování pracovních možností:** Pachatel může aktivně bránit oběti v získávání zaměstnání nebo v její profesní kariéře. Může ovlivňovat její pracovní podmínky, vyhrožovat ztrátou zaměstnání nebo se snažit izolovat oběť od sociálního a pracovního prostředí (Dufková, 2005).

Důsledky ekonomického násilí jsou vážné a mohou zahrnovat finanční chudobu, ztrátu bydlení, omezený přístup k základním potřebám, závislost na pachateli, neschopnost opustit násilný vztah a snížení sebevědomí a sebeúcty.

Sociální násilí

Sociální násilí se zaměřuje na ovládnutí a kontrolu oběti prostřednictvím izolace od rodiny, přátel a sociálního prostředí. Pachatel postupně omezuje oběti možnost setkávat se s blízkými lidmi a rozhoduje o všech aspektech jejího života, včetně oblékání, volného času a zájmů (Stočesová, Čáp, 2020).

Cílem pachatele je získání naprosté moci a kontroly nad životem oběti. Izolací oběti od rodiny a přátel pachatel snižuje šance na prozrazení násilí a zabrání oběti v hledání podpory a pomoci. Pachatel často stanovuje pevný režim a povinnosti, které musí oběť plnit, a v případě porušení těchto pravidel se často uplatňují další formy domácího násilí, jako je fyzické, sexuální nebo psychické týrání (Dufková, 2005).

Je důležité si uvědomit, že pachatelé domácího násilí mohou používat širokou škálu taktik a chování k ovládnutí života oběti. Ne všechny formy násilí se musí vyskytovat najednou a často se vyvíjejí postupně. Sociální násilí je však klíčovým prvkem, který umožňuje pachateli udržovat moc a kontrolu nad obětí a snižuje její schopnost najít pomoc a opustit násilný vztah (Dufková, 2005).

Pronásledování = Stalking

Stalking je dlouhodobé, opakující se a zesilující sledování a obtěžování oběti, které překračuje normální hranice a zasahuje do osobního života oběti i jejího okolí. Tato forma obtěžování může sebou nést různé projevy, jako neustálé telefonování, posílání nepříjemných zpráv (SMS, e-maily), fyzickou přítomnost před domem, školou nebo pracovištěm, vyhrožování, zastrasování, vydírání, manipulaci s dětmi, poškozování osobního majetku, drobné útoky na oběť nebo její blízké (Stočesová, Čáp, 2020).

Často se jedná o stalking ze strany bývalého partnera (ex-partner stalking), který předcházela násilnému vztahu. Pachatel sleduje oběť s cílem kontroly, vydírání, vyvíjení tlaku nebo znovu navázání kontaktu (Hloušek, Chalupníková Doležalová, 2016).

Stalking je nelegální a může mít vážné psychické a emocionální důsledky pro oběť. Je důležité, aby oběť tuto situaci brala vážně a vyhledala pomoc u odborníků, jako jsou

právníci, policie, organizace zabývající se násilím nebo psychologové, kteří mohou poskytnout podporu, ochranu a poradenství při řešení této obtížné situace (Úlehlová, 2009).

1.7 Aktéři domácího násilí

Aktérem i obětí domácího násilí se může za určitých okolností stát prakticky kdokoliv. Nemůžeme přesně určit profil oběti či profil násilníka, je ovšem možné určit rizikové faktory, které více či méně zvyšují riziko a předpoklady (Kotková, 2014).

Pachatelé domácího násilí

Domácí násilí může skutečně postihnout každou domácnost a pachatelem se může stát kdokoliv bez ohledu na věk, pohlaví, socioekonomický status nebo vzdělání. Je důležité si uvědomit, že domácí násilí je komplexní problém a nelze ho omezit na jednoznačný profil pachatele.

I když nelze generalizovat všechny pachatele domácího násilí, existují určité faktory, které se u nich častěji vyskytují. Některé z těchto faktorů mohou zahrnovat:

- **Násilnické chování:** Pachatelé domácího násilí často projevují agresivní a násilnické chování. Mohou mít problémy s kontrolou vzteku a emocí (Kotková, 2014).
- **Nízká sebeúcta:** Někteří pachatelé mají nízkou sebeúctu a cítí se bezmocní. Projevují svou moc a kontrolu nad ostatními skrze násilí (Kotková, 2014).
- **Kontrolní potřeba:** Pachatelé domácího násilí často touží po kontrole a dominanci nad ostatními členy rodiny. Chtějí ovládat rozhodování a chování druhých (Kotková, 2014).

- **Problémy s alkoholem nebo drogami:** I když alkohol a drogy nejsou příčinou domácího násilí, mohou ještě zhoršit agresivní chování pachatelů (Kotková, 2014).
- **Naučené chování:** Pachatelé často pocházejí z rodin, kde bylo domácí násilí běžné. Může se jednat o naučené chování, které přechází z generace na generaci (Kotková, 2014).
- **Nízká empatie:** Někteří pachatelé mají omezenou schopnost vcítit se do pocitů a potřeb svého partnera či rodinných příslušníků. Nemají porozumění pro jejich bolest a trápení (Kotková, 2014).

Mezi společné znaky všech násilníků můžeme zařadit, že mají schopnost maskovat své agresivní chování ve společnosti a prezentovat se jako přátelští a milí lidé. Tento jev je známý jako „dvojitá tvář“ pachatelů domácího násilí. Mohou být vnímáni jako oblíbení a charismatičtí jedinci, kteří mají schopnost zapůsobit na své okolí. Tato maska je často zaměřena na udržení dobrého vztahu s vnějším světem a skrývání svého násilnického chování za zdí soukromí (Stročesová, Čáp, 2020).

Oběti domácího násilí

Stejně jako se každá osoba může stát násilníkem, může se každý stát obětí domácího násilí. Nejčastěji jsou však oběťmi domácího násilí ženy a děti. To neznamená, že muži nemohou být oběťmi domácího násilí, ale statisticky je prevalence domácího násilí vyšší u žen. Děti jsou také zvláště zranitelné, protože nemají většinou dostatečné prostředky na ochranu a jsou závislé na dospělých (Kotková, 2004).

V poslední době stále více přibývá případů, kdy násilník zneužívá či špatně zachází s osobami staršího věku a osobami s tělesným postižením. Vzhledem k tomu, že tito lidé jsou snadno zranitelní, měli bychom u nich dbát zvýšené ochrany.

1.7.1. Ženy jako oběti domácího násilí

Ženy jsou častěji oběťmi domácího násilí ze strany svých partnerů než muži. Toto má své kořeny v sociálních a genderových nerovnostech, které existují ve společnosti. Ženy se často setkávají s diskriminací, omezováním svých práv a předsudky, které mohou přispět k jejich zranitelnosti.

Násilný muž může ženu považovat za majetek a chtít kontrolovat každý aspekt jejího života, včetně jejích myšlenek a rozhodnutí. To je projev mocenského a manipulativního chování, které může vést k těžkým fyzickým zraněním a v extrémních případech dokonce i k vražedným útokům (Voňková, Spoustová 2016).

Nemůžeme přesně popsat rysy žen, které se stávají oběťmi domácího násilí nejčastěji. Některé z nich mohou ve veřejném životě působit jako vážené, aktivní a sebevědomé osoby, zatímco ve svém soukromém životě se mohou ocitnout v situaci s nízkým sebevědomím, submisivitou a závislostí na svém partnerovi, a to jak finančně, tak emocionálně. Domácí násilí často ničí sebevědomí a manipulativní taktiky pachatele mohou ženy udržovat v pocitu viny, bezmoci a odevzdanosti (Ševčík, Špatenková, 2011).

Oběti si často procházejí složitými emocionálními a psychologickými procesy, které mohou ovlivnit jejich vnímání situace a jejich schopnost jednat. Pocity viny, bezmoci a zoufalství jsou běžné a mohou oběti zadržovat od hledání pomoci a opuštění násilného vztahu.

- **Syndrom bité ženy**

Pojem syndrom bité ženy vznikl v USA a již od začátku byl chápán jako typický následek závažného fyzického násilí v kombinaci s emocionálním týráním. Tento termín byl dříve využíván zejména u soudu při obhajobě žen, které například zaútočily v sebeobraně na svého partnera či ho v sebeobraně zabily. Rovněž byl využíván při diagnostikování a při terapii domácího násilí (Čírtková, 2020).

Podle reakcí na vykázání partnera můžeme rozlišit čtyři kategorie obětí:

- **Typ rychlý rozchod** – Žena má od vztahu jasnou představu a domácí násilí je pro ni něco zcela neakceptovatelného. Je sebevědomá a velmi dobře informovaná.

Pokud se dostane do násilného vztahu, velice rychle jej ukončí. Jediným možným řešením, které se jí jeví, je vykázaní partnera (Čírtková, 2020).

- **Typ pokročilé odlučování** – Žena, která dlouhodobě žije v manželství s násilníkem a mají spolu děti, prožívá situaci, kde se násilí s časem stává častějším jevem. I přes toto zhoršení situace se její odhodlání opustit vztah zvyšuje, ale zároveň roste míra ohrožení. Stupňující se násilí motivuje tyto ženy k tomu, aby situaci řešily. V okamžiku vykázaní se rozhodnou vztah ukončit, vnímají to jako začátek definitivního rozpadu vztahu. Nicméně i po vykázaní tyto ženy nejsou schopny cítit se úplně bezpečně a stále mají obavy z možného pokračování násilí (Čírtková, 2020).
- **Typ nová šance** – Starší ženy, které spadají do této kategorie, mají původně korektní představu o partnerském soužití, kam násilí nepatří. Přesto popisují zažité násilí jako epizody, které narušují normální život rodiny. Tato násilí připisují vnějším okolnostem, jako je alkohol, psychické onemocnění nebo závislosti. Před vykázaním se snaží partnera motivovat ke změně a vnímají vykázaní jako test, od kterého očekávají pozitivní výchovný efekt na násilníka. Cílem těchto žen není rozhod, ale pokračování vztahu bez násilí (Čírtková, 2020).
- **Typ ambivalentní vazba** – Tato skupina žen zahrnuje jedince, kteří jsou silně traumatizováni dlouhodobým domácím násilím, což výrazně ovlivnilo jejich sebedůvěru a schopnost jednat. Tyto oběti často vnímají samy sebe jako bezmocné a bezcenné. Jsou závislé na svém násilném partnerovi, projevují ambivalentní postoje a používají neefektivní způsoby zvládnání náročné partnerské situace. I přes strach se snaží přiblížit násilníkovi, hledají jeho blízkost a solidarizují se s ním. Často považují projevy násilí za normální, argumentují tím, že se vyskytují i v jiných rodinách. Tyto ženy mohou být neuvědoměle ohroženy, a často zažily násilí v dětství ve své původní rodině. Přestože jsou vykázány, nevnímají to jako zdroj bezpečí, a dokonce mohou po uplynutí lhůty vykázaní partnera znovu přijmout do domácnosti (Čírtková, 2020).

1.7.2. Muži jako oběti domácího násilí

V odborné literatuře můžeme dohledat, že „všechny doposud realizované výzkumy potvrzují, že muži mají na rozdíl od žen statisticky menší pravděpodobnost, že se stanou oběťmi domácího násilí“ (Ševčík, Špatenková, 2011, s.95). Pokud jsou muži oběti domácího násilí, děje se tak v partnerském vztahu. U mužů se obvykle neobjevuje vážnější fyzické zranění.

Ženy jako pachatelky mohou využívat slovní agresí, vyhrožování, ničení věcí a ponižování jako způsob kontroly nad svým partnerem. Kontrola nad finančními prostředky a odmítání sexuálního styku jsou další formy manipulace, které mohou být součástí násilného vztahu. Fyzické násilí ze strany žen může zahrnovat použití předmětů jako nože nebo údery předměty, jako například žehlička (Buriánek, Pikálková, Podaná, 2014).

Muži jsou často zdrženliví, když jde o hledání pomoci. Mohou se stydět a bát oznámit, že jsou ponižováni nebo dokonce fyzicky napadáni svou partnerkou. Tyto obavy mohou ovlivnit dostupnost přesných statistik o domácím násilí, protože mnoho případů zůstává nenahlášených (Buriánek, Pikálková, Podaná, 2014).

Ševčík a Špatenková uvádí ve své publikaci několik důvodů, proč muži zůstávají v partnerském vztahu i přesto, že jsou oběti domácího násilí (Ševčík, Špatenková, 2011):

- Nechtějí přijít o styk s dětmi (často bývají svěřeny do péče matce)
- Stydí se za to, že si doma neumí udělat pořádek
- Nechtějí opustit svou manželku či partnerku a nechat ji samotnou
- Domnívají se, že skutečný muž by měl svoji ženu „zvládnout“
- Muž trpící domácím násilím ze strany partnerky nebo manželky je laickou veřejností stále ještě prezentován jako slabý a ubohý

1.7.3. Děti jako oběti domácího násilí

Jednou z nejhorších forem domácího násilí je to, které násilníci páchají na dětech. Děti jsou bezmocnými osobami, které nemají možnost se bránit, a důsledky mohou mít dlouhodobé následky na jejich život. Děti zasažené domácím násilím mohou násilí v dospělosti brát jako přirozenou věc, protože jim chybí základní vzorce chování.

Děti mohou být oběťmi domácího násilí buď přímo, kdy jsou fyzicky týrány, zanedbávány, sexuálně zneužívány nebo šikanovány osobami ve svém okolí, včetně rodičů, prarodičů, sourozenců nebo jiných osob, které mají dítě v péči. Mohou však být také nepřímými oběťmi, když jsou svědky násilí ve svém domácím prostředí, i když není pácháno přímo proti nim (Ševčík, Špatenková, 2011).

Násilí v domácnosti, které je přítomno před očima dětí, může mít negativní dopad na jejich fyzické a emocionální zdraví, a to i v případě, že nejsou přímo terčem tohoto násilí. Děti mohou trpět úzkostí, strachem, pocitem bezpečí, traumatizací a mají zvýšené riziko projevů psychických a behaviorálních problémů v dospělosti.

Podle WHO mohou být děti zasažené domácím násilím postiženy následujícím způsobem:

- **Psychické problémy:** Děti zasažené domácím násilím mohou trpět úzkostí, depresemi, posttraumatickou stresovou poruchou a dalšími psychickými problémy. Mohou se projevovat jako změny nálady, problémy se spánkem, snížené sebevědomí a zvýšená citlivost na stres (Mental health of adolescents. [online]. 2021.)
- **Chování a sociální problémy:** Děti mohou vykazovat agresivní chování, problémy se seberegulací emocí, potíže ve vztazích s vrstevníky a problémy se sociální interakcí. Mohou mít také nižší úspěch ve škole a vykazovat školní neúspěchy (Mental health of adolescents. [online]. 2021.)
- **Trauma a posttraumatický stres:** Děti mohou prožívat trauma a vykazovat příznaky posttraumatické stresové poruchy. Mohou mít opakující se noční můry,

záchvaty paniky, sníženou schopnost koncentrace a problémy s pamětí (Mental health of adolescents. [online]. 2021.)

- **Zdravotní problémy:** Děti mohou mít zvýšené riziko fyzických zranění. Mohou také trpět zdravotními problémy, jako jsou bolesti hlavy, žaludku, trávicí obtíže a další somatické příznaky (Mental health of adolescents. [online]. 2021.)
- **Problémy v partnerských vztazích:** Děti mohou mít v budoucích partnerských vztazích problémy. Mohou vykazovat nízkou důvěru v ostatní, projevovat násilné chování nebo se dostávat do vztahů s násilnými partnery (Mental health of adolescents. [online]. 2021.)

Je důležité, aby se takovýto cyklus násilí přerušil a dětem byla poskytnuta první pomoc, podpora a terapie, která jim umožní získat zdravé vzorce chování a naučit se neřešit konflikty násilím. Prevence a intervence jsou pro ochranu dětí a snahu o přerušování řetězce násilí v rodině klíčové, což vyžaduje komplexní přístup, který zahrnuje poskytování bezpečného prostředí, psychologickou podporu, vzdělávání a osvětu, jak pro děti, tak pro jejich rodiče.

- **Syndrom týraného a zneužívaného dítěte – CAN**

Výskyt domácího násilí v rodině značně zvyšuje pravděpodobnost současného výskytu syndromu týraného a zneužívaného dítěte – CAN. Syndrom CAN (Child Abuse and Neglect) představuje jakoukoliv záměrnou či neúmyslnou činnost ze strany rodiče, opatrovníka nebo jiné osoby vůči dítěti, která je ve společnosti považována za nepřijatelnou či odmítavou a má negativní dopad na fyzický, duševní nebo sociální vývoj dítěte, případně může vést až k úmrtí. Tato problematika zahrnuje týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte, ať už se jedná o úmyslné ubližování ze strany pečovatelů, zejména rodičů, což může vážně ovlivnit život dítěte a jeho následnou integraci do společnosti (Voňková, Spoustová, 2016).

Náleží sem i formy krutého zacházení, nedostatek péče o zdraví, výchovu a vzdělání. Aktivní forma zahrnuje spíše fyzické týrání a násilí, zatímco pasivní forma spočívá v nedostatečném uspokojování základních potřeb dítěte. Všechny tyto projevy jsou často doprovázeny citovým týráním a vydíráním, jako jsou nadávky, výsměch, izolace a vytváření

strachu. Podle této definice lze také zařadit děti, které jsou svědky domácího násilí, mezi ty, které trpí syndromem týraného dítěte. Tito mladí lidé jsou často postiženi výchovnými problémy, projevují agresivitu, odtrhnutí od okolí a mohou se dopouštět kriminálních činů. Z hlediska právních předpisů týkajících se sociálně-právní ochrany dětí jsou tyto mladí lidé považováni za ohrožené děti, a v rámci zákona o obětech trestných činů jsou považováni za zvláště zranitelné oběti (Voňková, Spoustová, 2016).

Ve zvláštních případech může dojít také k systémovému týrání, přičemž je tato forma týrání působena systémem, který byl založen pro pomoc a ochranu dětí a jejich rodin a kterému jsou vystaveny. Děje se tak v případech, kdy je dítě systémem šokováno a způsobí u dítěte zcela opačný efekt, než bylo zamýšleno. Patří sem například případy, kdy je dítě automaticky z rodiny odebráno, aniž by rodině byla nabídnuta potřebná podpora a pomoc. Dále sem patří nedostatečná péče o děti v problémových a dysfunkčních rodinách nebo špatná či nedostatečná péče v denních zařízeních (Dunovský, 1995). Vždy je potřeba dbát v první řadě na potřeby zasaženého dítěte. Zcela klíčové je poskytnout dítěti bezpečné prostředí, kde může otevřeně hovořit o svých zážitcích a najít pomoc a ochranu před domácím násilím.

1.7.4. Senioři a osoby se zdravotním postižením jako osoby zasažené domácím násilím

Další formou je domácí násilí na seniorech a osobách se zdravotním postižením. Tito jedinci jsou zranitelní a často závislí na péči svých rodinných příslušníků nebo pečovateli. Násilí vůči nim může mít různé formy, včetně fyzického, emocionálního, finančního a sexuálního zneužívání, zanedbávání a ponižování (Triton, 2006).

Senioři a osoby se zdravotním postižením mohou být vystaveni násilí ze strany svých blízkých z různých důvodů, včetně rodinných napětí, finanční závislosti, nedostatečné péče nebo zneužívání moci. Jejich zranitelnost a závislost na péči často přispívají k tomu, že násilí zůstává skryté a obtížně odhalitelné (Orfeus, 2005).

Důsledky mohou být devastující. Tito lidé mohou trpět fyzickými a psychickými zraněními, depresí, úzkostí, pocitem bezmoci a ztráty důstojnosti. Ztrácí důvěru a sebevědomí, a mohou se uzavírat do sebe. Často mají obavy z odhalení násilí nebo následků, které by mohly vyplývat z nahlášení situace.

U zdravotně postižených osob je oběť odkázána na pachatele, může se tedy obávat, že snaha o nějaké zlepšení situace bude mít negativní dopad a pachatel se může mstít. Postižený člověk je postaven před těžkou volbu, protože pokud se rozhodne tyrana nahlásit, znamená to pro něj například umístění do ústavu. Mnoho osob se zdravotním postižením rovněž nerozumí tomu, co se děje nebo obtížně dosahují na pomoc (Orfeus, 2005).

- **Syndrom EAN**

Syndrom zneužívaného a týraného seniora zahrnuje fyzické, emocionální, finanční nebo sexuální zneužívání, často provázené opomíjením nebo opuštěním. Seniori, kteří trpí tímto syndromem, mohou být znevýhodněni ve své schopnosti samostatného rozhodování a vystaveni různým formám manipulace či násilí (Lorman, 2020).

Fyzické zneužívání zahrnuje násilné jednání, které může způsobit seniorům bolest, zranění nebo dokonce invaliditu. Emocionální zneužívání může zahrnovat ponižování, zastrasování nebo izolaci, což má negativní dopad na psychické a emocionální zdraví postižené osoby. Finanční zneužívání spočívá v neoprávněném užívání peněz, majetku nebo podvodech, což může vést k vážným ekonomickým důsledkům pro seniory. Sexuální zneužívání zahrnuje nucení seniorů k nechtěným sexuálním aktivitám, což je často obestíráno mlčením ze strany obětí (Ševčík, Špatenková a kol., 2011).

1.7.5. LGBT jako osoby ohrožené domácím násilím

Lidé z LGBT komunity čelí specifickým výzvám a rizikům v souvislosti s domácím násilím. Tato komunita často čelí diskriminaci, stigmatizaci a nepochopení, což může výrazně zvyšovat jejich zranitelnost v domácím prostředí. Zneužívání a násilí mohou být způsobena homofobií, bifobií nebo transfobií, a mohou se projevovat jak fyzickým, tak psychickým zneužíváním (Kalibová, Nasková, Stavrovský, 2023).

LGBT osoby mohou být vydány většímu riziku tím, že se nemohou obracet na tradiční podpůrné sítě, které jsou pro heterosexuální jedince často dostupné. Navíc mohou mít obavy z odhalení své sexuální orientace nebo genderové identity, což může vést k utajení

násilí a neschopnosti hledat pomoc. Vytváření bezpečného prostoru a poskytování citlivé a kompetentní podpory jsou klíčovými prvky v boji proti domácímu násilí v této komunitě (Ševčík, Špatenková a kol., 2011).

1.8 Důsledky domácího násilí

Osoby zasažené domácím násilím se nachází v obtížné životní situaci, kdy byly opakovaně zraňovány fyzicky, psychicky či sexuálně, osobou, které plně důvěřovaly. Jejich fyzický i psychický stav tak může být ohrožen. Nejvíce paralizující pro oběti je pocit, že i přesto, že je násilník dlouhodobě týrá, jsou na něm často stále vázané či závislé (Ševčík, Špatenková, 2011).

1.8.1 Psychické následky domácího násilí

Psychické následky domácího násilí mohou být závažné a ovlivňovat celkové psychické zdraví postižené osoby. Tyto následky se mohou projevovat v různých oblastech a mohou trvat i po ukončení násilné situace.

- **Posttraumatická stresová porucha**

Posttraumatická stresová porucha (PTSD) je psychická porucha, která se vyvíjí jako reakce na traumatickou událost, jako je domácí násilí. Lidé s PTSD zažívají dlouhodobý a výrazný emocionální stres a nepřetržité symptomy spojené s předešlým traumatem (Voňková, Huňková, 2004).

Posttraumatická porucha se projevuje různými způsoby. Mezi nejčastější příznaky patří opakující se a nekontrolovatelné vzpomínky na traumatickou událost, noční můry, opakované myšlenky o události a náhlé reakce, které připomínají traumatizující událost. Ti, kteří trpí PTSD, se často snaží vyhýbat situacím, lidem nebo místům, které připomínají traumata, a prožívají vysokou úroveň úzkosti a strachu (Čech, Podhorská, 2011).

Psychologické důsledky posttraumatické stresové poruchy jsou mnohostranné. Lidé s PTSD často trpí depresí, úzkostí a podrážděností. Mají obtíže s emocionální regulací a mohou se cítit emocionálně vypálení. PTSD také často ovlivňuje sociální interakce, vztahy a výkon v práci nebo ve škole. Lidé s touto poruchou mohou zažívat nízké sebevědomí, ztrátu zájmu o aktivity, které dříve milovali, a problémy s důvěrou a blízkostí ve vztazích.

Důsledky PTSD se mohou projevovat i na fyzické úrovni. Lidé s touto poruchou mohou mít potíže se spánkem, bolestmi hlavy, trávicími potížemi a dalšími somatickými symptomy (Ševčík, Špatenková, 2011).

Je důležité, aby lidé trpící PTSD získali odpovídající psychologickou podporu a terapii. Terapeutické přístupy, jako je kognitivně behaviorální terapie a expoziční terapie, mohou pomoci jedincům zvládat symptomy PTSD, zmírňovat úzkost a stres a postupně se vyrovnávat s traumatickými událostmi. Podpora rodiny a blízkých lidí je také velmi důležitá pro proces zotavení a překonání následků (Praško, 2002).

- **Naučená bezmocnost**

Naučená bezmocnost je psychologický koncept, který se týká přesvědčení jedince, že nemá kontrolu nad svou situací a že jeho jednání nemá žádný vliv na výsledek událostí. Toto přesvědčení vychází ze zkušeností, ve kterých byl jedinec opakovaně vystaven nepříjemným událostem nebo situacím, které nemohl ovlivnit nebo změnit (Čírtková, 2010).

Často je naučená bezmocnost spojována právě s domácím násilím a týráním, kdy oběti prožívají opakované týráním nebo násilím, a přitom jsou bezmocné a nemají možnost se bránit. Tato zkušenost vede k postupnému vyvinutí přesvědčení, že se situace nedá změnit a že nemá smysl snažit se ovlivnit výsledek.

Ti, kteří se cítí bezmocní a nemají pocit kontroly nad svým životem, často trpí depresí, úzkostí, nízkým sebevědomím a pocitem bezcennosti. Mohou se vyhýbat novým situacím a příležitostem, protože nevěří ve své schopnosti změnit výsledek. Tím se může jejich život omezit a stagnovat (Čírtková, 2010).

Důležitou součástí léčby naučené bezmocnosti je práce na posílení pocitu kontroly a zmocnění jedince. Terapeutické techniky, jako je kognitivně-behaviorální terapie, se zaměřují na identifikaci a přehodnocení negativních přesvědčení a podporují jedince k

aktivnímu jednání a převzetí zodpovědnosti za svůj život. Důležitou roli hraje také podpora, porozumění a uznání (What is learned helplessness [online]. 2023).

Oběti domácího násilí mohou vykazovat jak pasivní, tak aktivní postoj vůči situaci. Aktivní postoj zahrnuje snahu o aktivní zvládnání a řešení situace, kdy se oběť snaží bránit a hledat pomoc a podporu. To může zahrnovat nahlášení násilí policii, vyhledání institucí poskytujících ochranu obětem domácího násilí nebo výhrůžky rozvodem. Tímto aktivním postojem oběti zvyšují svou ochranu a získávají větší šanci opustit násilnického partnera (What is learned helplessness [online]. 2023).

Na druhou stranu, pasivní postoj se vyznačuje nečinností nebo nedostatečnou reakcí na situaci. Oběti v pasivním postoji mohou dávat násilnickému partnerovi opakované šance, věřit, že se jeho chování změní, a nejednat, až do okamžiku, kdy jsou v ohrožení vlastního života. Oběti s pasivním postojem mohou projevovat symptomy naučené bezmocnosti, jako je nerozhodnost, ztráta sebeúcty, nejistota a posunutí běžných měřítek norem a hodnot (What is learned helplessness [online]. 2023).

- **Sebezničující reakce**

V situaci, kdy je jednotlivec dlouhodobě vystaven násilí a neúspěšně se snaží tomu uniknout, může začít přijímat sebezničující zvládací strategie. Týraná osoba může nabýt dojem, že nemá jinou možnost než setrvávat v nepříznivé situaci a nějakým způsobem přežívat. Současně může prožívat vážné obavy z možného nebezpečí, například strach z možné smrti, pokud by se pokusila uniknout, nebo nemít kam jít. Ve snaze čelit kruté realitě se často uchyluje k neadaptivním způsobům úniku, jako jsou nadměrná konzumace alkoholu, užívání drog, pokusy o sebevraždu nebo dokonce myšlenky na násilné činy (Ševčík, Špatenková, 2011).

Sebezničující reakce mohou mít následující podoby (Ševčík, Špatenková, 2011):

- **Popírání viny útočnicka** – Oběť má tendenci útočnicka stále obhajovat a jeho násilné chování omlouvat. Násilné chování připisuje okolnostem zvenčí, jako jsou drogy, alkohol, nezaměstnanost (Ševčík, Špatenková, 2011).

- **Minimalizace násilí** – Souvisí s manipulováním toho, co je a není reálné. Osoby zasažené domácím násilím mají tendenci situaci brát na lehkou váhu a stále ji zlehčovat. Tento pocit jim zároveň pomáhá redukovat strach z budoucího vývoje (Ševčík, Špatenková, 2011).
- **Bagatelizace následků** – Týrané osoby celkově minimalizují následky domácího násilí, zlehčují intenzitu i nebezpečnost útoků, a to včetně následných zranění. Nevnímají nebo si nechtějí připustit vážnost situace (Ševčík, Špatenková, 2011).
- **Popírání viktimizace** – Ohrožené osoby popírají fakt, že jsou týrány a svá zranění vysvětlují nepravými důvody (Ševčík, Špatenková, 2011).
- **Odmítání možnosti pomoci** – Osoby ohrožené domácím násilím odmítají jakoukoliv pomoc, protože ji často vnímají jako nepoužitelnou. Odmítání této pomoci však negativně ovlivňuje práci pomáhajícím pracovníkům. Oběť se často vrací k násilné osobě a může také například odmítat rozvod (Ševčík, Špatenková, 2011).

- **Stockholmský syndrom**

V literatuře se setkáváme rovněž s pojmem stockholmský syndrom. Jedná se o psychologický jev, který popisuje paradoxní situaci, ve které únoscem nebo útočником získaná oběť začne projevovat pozitivní pocity, sympatie nebo dokonce oddanost vůči svému únosci nebo útočníkovi. Tento termín poprvé vznikl na základě událostí, které se odehrály v roce 1973 ve Stockholmu (Úlehlová, 2009).

V této situaci došlo k bankovnímu přepadení, během kterého byli čtyři bankovní zaměstnanci drženi jako rukojmí po dobu šesti dní. Přestože byli tito lidé vystaveni psychickému a fyzickému stresu a byli zavřeni několik dní v bance bez jakéhokoliv kontaktu s okolním světem, i tak začali vykazovat sympatie ke svým únoscům a jedna z žen se dokonce s jedním z únosců zasnoubila (Vágnerová, 2004).

Oběť může začít vnímat svého únosce nebo útočníka jako ochránce nebo někoho, kdo jí pomáhá přežít. Může s útočníkem začít sdílet stejné hodnoty nebo postoje, a to do takové míry, že osoba například zcela odmítá jakoukoliv pomoc policie. Zasažená osoba má tendenci útočníka obhajovat a jeho činy omlouvat. Tento jev vychází z komplexní interakce psychologických faktorů, včetně stresující situace, snahy oběti přežít a vytvoření emocionálního spojení s útočníkem (Voňková, Spoustová, 2016).

1.9 Legislativa v České republice

Náš právní systém poskytuje ochranu obětem násilí prostřednictvím několika klíčových právních nástrojů. Hlavními dokumenty jsou Ústava České republiky č. 1/1993 Sb. a Listina základních práv a svobod č. 2/1993 Sb. Dále k tomu přispívá trestní zákon č. 140/1961 Sb. v aktuálním znění, který byl nahrazen od 1. 1. 2010 novým trestním zákonem č. 40/2009 Sb. Kromě toho se na ochraně obětí podílí i přestupkový zákon č. 183/2017 Sb. a zákon o soudnictví ve věcech mládeže č. 203/2019 Sb., zákon č. 359/1999Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony, jako jsou ustanovení o vykázání ze společně obývaného obydlí dle policejního zákona nebo předběžná opatření o zákazu vstupu do společného obydlí dle občanského soudního řádu (Hronová, 2023).

V České republice došlo v minulosti k postupnému dosažení společenského konsenzu ohledně potřeby regulace domácího násilí. První vyjádření tohoto konsenzu bylo začleněno do trestního zákona novelou, která upravila trestnost domácího násilí ve znění § 215a Týrání osoby žijící ve společném bytě nebo domě, s účinností od 1. června 2004.

Následně byl vytvořen nový trestní zákoník, účinný od 1. ledna 2009, který tuto úpravu zachoval. Stát touto legislativou deklaroval nepřijatelnost domácího násilí a vzal si za cíl chránit jeho oběti (Voňková, Spoustová 2016).

Zahraniční praxe ukázala, že kromě represivních opatření je také nutné přijmout systémová opatření, která poskytnou pomoc osobám ohroženým domácím násilím. Tato opatření mohou zahrnovat ingerenci policie v rodinách, kde dochází k násilí, a také psychologickou, sociální a právní pomoc obětem (Voňková, Spoustová 2016).

V říjnu 2004 byla vytvořena expertní skupina, která pracovala na věcném záměru zamýšleného zákona. Na Národním kongresu Aliance proti domácímu násilí byl veřejnosti prezentován Návrh zákona o ochraně před domácím násilím. Tento návrh byl následně, cestou poslancecké iniciativy, předložen Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. V březnu 2006 byl přijat a stal se účinným od 1. ledna 2007. Později bylo vydáno i několik dalších zákonů stěžejních pro danou problematiku.

1.9.1. Zákon o ochraně před domácím násilím

Zákon o ochraně před domácím násilím (zákon č. 135/2006 Sb.) byl legislativně zpracován jako novela tří zákonů (Voňková, Spoustová 2016):

- Zákona o policii, který upravoval vykázaní násilné osoby
- Občanského soudního řádu, který obsahoval speciální předběžné opatření spočívající v personální a teritoriální ochraně osoby ohrožené
- Trestního zákona, s novou sankcí za závažné nebo opakující se porušení policejního vykázaní nebo předběžného opatření stanoveného soudem

Zákon zahrnuje tři hlavní pilíře – zákonné omezení v podobě vykázaní násilné osoby policejním orgánem ze společného obydlí na 10 dnů, sociální pomoci ohrožené osobě v intervenčním centru a právní ochranu poskytovanou civilními soudy tzv. zvláštním předběžným opatřením, které má zajistit jak personální, tak teritoriální ochranu ohrožené osoby (zákon č. 135/2006 Sb.).

1.9.2. Zákon o policii České republiky

V roce 2008 byl následně přijat zákon o Policii České republiky (zákon č. 273/2008 Sb.). Současná úprava zákona zjednodušuje proces vykázaní násilné osoby ze společného obydlí. Vykázaní není správní, ale faktickým krokem provedeným policejními orgány. Zákon o Policii České republiky umožňuje policistům vykázat násilnou osobu na dobu 10 dnů nebo nařídít zákaz vstupu této osobě, pokud nebyla přítomna v domácnosti během policejní intervence. Také mají pravomoc kontrolovat dodržování nařízených omezení. Při

vykázání je policejní orgán povinen informovat intervenční centra a v případě přítomnosti nezletilých dětí v rodině také orgán sociálně-právní ochrany dětí (zákon č. 273/2008 Sb.).

Pachatel domácího násilí může být policií vykázán na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky. Pokud je důvodné podezření, že se osoba dopustí nebezpečného útoku nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti. Policie může následně pachatele z domu nebo místa útoku vykázat až na deset dní. Vykázat pachatele může policie rovněž v pachatelově nepřítomnosti. Vykázání trvá do dne nabytí právní moci, rozhodnutí soudu o předběžném opatření. Vykázaná osoba je povinna opustit prostor vymezený policistou, musí se zdržet vstupu do vymezeného prostoru a styku s ohroženou osobou (zákon č. 273/2008 Sb.).

S jakoukoliv násilnou osobou a také s obětí domácího násilí musí být zacházeno s respektem a obě strany musí být poučeny o svých právech a povinnostech. Policisté hrají klíčovou roli v prevenci, intervenci, poskytování pomoci a řešení případů domácího násilí. Spolu s lékaři a sociálními pracovníky vytváří vstupní bránu k informacím o jednotlivých případech, které byly dříve skryty v soukromí. Rychlá a efektivní reakce policie může být v případech domácího násilí životně důležitá (Voňková, Spoustová, 2016).

1.9.3. Trestní zákoník

V kontextu domácího násilí, kdy dojde k vykázání pachatele, může být podle zákona č. 40/2009 Sb. zahájeno trestní stíhání podle uvedeného zákona, pokud jsou splněny podmínky trestního činu. Trestní stíhání může být iniciováno na základě podnětu oběti, policie, či jiných oprávněných subjektů. Zásadním přínosem tohoto zákona je především trestněprávní ochrana osobnostních práv a svobod člověka, jeho života, zdraví, lidské důstojnosti, na ochranu fungující rodiny, nezletilých dětí a starých, nemocných a bezmocných jedinců (Voňková, Spoustová, 2016).

Neexistuje samostatný trestný čin označován jako domácí násilí, proto je domácí násilí posuzováno podle skutkových podstat jednotlivých trestných činů uvedených v zákoně. Mezi nejčastěji páchané trestné činy v rámci domácího násilí patří: vražda, těžké ublížení na zdraví, ublížení na zdraví, obchodování s lidmi, omezování osobní svobody,

vydírání, útisk, porušování osobní svobody, znásilnění, sexuální nátlak, násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci, týrání svěřené osoby, týrání osoby žijící ve společném bydlení, výtržnictví, neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru a poškozování cizí věci (zákon č. 40/2009 Sb.).

1.9.4. Občanský zákoník

V občanském zákoníku (zákon č. 89/2013) jsou definována zákonná ustanovení týkající se nejen rodiny, ale také vztahující se k manželství a manželským povinnostem, a to nemajetkové i majetkové povahy, vztahy mezi rodiči a dětmi, rodičovská odpovědnost, poručenství a jiné formy péče o dítě. Občanský zákoník obsahuje rovněž i zvláštní ustanovení proti domácímu násilí (Voňková, Spoustová, 2016).

Zvláštní ustanovení proti domácímu násilí uvádí, že pokud se s jednou z osob v domácnosti stane nesnesitelné pokračovat ve společném bydlení z důvodu domácího násilí, soud má pravomoc na žádost dotčené osoby omezit nebo zrušit právo této osoby na pobyt v domě nebo bytě po dobu, kterou určí (*Ochrana proti domácímu násilí*. [online]. Gov.cz. 2020).

Soud spolupracuje s příslušnými veřejnými orgány, dotyčná osoba je vykázána z domu, jsou jí odebrány klíče a má zákaz jakéhokoliv setkávání nebo kontaktování dotčené osoby. Zároveň soud umožní osobě, která je vykázána, aby si vyzvedla své osobní věci a dokumenty z domácnosti. Během této doby může soud této osobě dovolit vyzvednout i věci nezbytné pro podnikání nebo výkon povolání, či jiné důležité předměty (*Ochrana proti domácímu násilí*. [online]. Gov.cz. 2020).

1.9.5. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí

Další důležitým aspektem ochrany obětí je zákon o sociálně-právní ochraně dětí (zákon č. 359/1999 Sb.), ve znění pozdějších předpisů. Tato právní norma zahrnuje i ustanovení týkající se vykázání ze společně obývaného obydlí podle policejního zákona a

předběžná opatření o zákazu vstupu do společného obydlí podle občanského soudního řádu. Tímto způsobem je právní systém postaven na ochranu obětí před různými formami násilí a poskytuje právní nástroje pro efektivní řešení těchto situací (Hronová, 2023).

Tento zákon vytváří rámec pro poskytování sociálně-právní ochrany dětem, které jsou v ohrožení nebo se ocitají v obtížné životní situaci. Jeho cílem je zajistit, aby každé dítě mělo právo na bezpečné a podpůrné prostředí pro svůj zdravý vývoj. Zákon stanovuje postupy pro případy, kdy je třeba zasáhnout v zájmu dítěte, a upravuje spolupráci mezi sociálními pracovníky, soudy a dalšími institucemi, aby bylo možné rychle a efektivně reagovat na situace ohrožující dětské blaho (zákon č. 359/1999 Sb.).

Důležitou součástí tohoto zákona je také důraz na práva a potřeby dětí jako samostatných osobností. Zákon vymezuje práva dětí na respektování jejich názoru, právo na informace a na účast ve věcech, které se jich týkají. Současně stanovuje povinnosti rodičů a dalších zákonných zástupců vůči dětem a určuje postupy pro případy, kdy je nutné omezit rodičovská práva kvůli zájmu dítěte. Celkově má zákon o sociálně-právní ochraně dětí za cíl vytvořit právní rámec, který zajišťuje ochranu a podporu dětí, aby mohly vyrůstat v bezpečném a láskyplném prostředí (zákon č. 359/1999 Sb.).

1.9.6. Zákon o zvláštních řízeních soudních

Zákon č. 293/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, je rozsáhlý právní předpis, který upravuje specifická soudní řízení v několika klíčových oblastech, včetně rodinného práva, ochrany obětí domácího násilí, ochrany dětí a ochrany zdraví a sociálních práv (Voňková, Spoustová, 2016).

Zákon obsahuje mimo jiné oddíl Předběžné řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí. O předběžném opatření rozhodne soud do čtyřiceti osmi hodin bez jednání. O předběžném opatření rozhodne soud tehdy, pokud navrhovatel prožívá nesnesitelné tělesné nebo duševní násilí ze strany odpůrce. Soud při rozhodování přihlédne k osobním vlastnostem a stavu navrhovatele (zákon č. 293/2013 Sb.).

Návrh na nařízení předběžného opatření musí obsahovat popis událostí, které dokládají, že pobyt navrhovatele a odpůrce v domě nebo bytě, kde mají společnou

domácnost, je pro navrhovatele neúnosný kvůli fyzickému nebo duševnímu násilí namířenému proti navrhovateli nebo jiné osobě žijící ve společné domácnosti, nebo popis událostí, které dokládají nežádoucí sledování nebo obtěžování navrhovatele (zákon č. 293/2013 Sb.).

1.9.7. Zákon o obětech trestných činů

Tento zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, stanovil právní rámec pro ochranu práv obětí a upravil způsoby, jakými mohou být obětem poskytovány různé formy pomoci, včetně právní, psychologické, sociální a finanční podpory. Spolu s tímto zákonem byly provedeny pozitivní změny v trestním řádu, které umožňují státním zástupcům a soudcům lépe chránit oběti od okamžiku zahájení trestního řízení. Jedním z těchto nástrojů jsou předběžná opatření, která mohou být přijata k okamžité ochraně oběti (Voňková, Spoustová, 2016).

Hlavním cílem tohoto zákona je zajistit, aby oběti trestných činů měly přístup k právnímu poradenství, psychologické podpoře a sociální pomoci, aby jim byla poskytnuta náhrada za utrpěné škody a aby byla zajištěna jejich ochrana a bezpečnost (zákon č. 293/2013 Sb.).

Zákon stanovuje práva obětí, včetně práva na důstojné zacházení, informace o jejich právech a ochranu v průběhu trestního řízení. Poskytuje také mechanismy pro žádost o náhradu škody, kterou oběti utrpěly v důsledku spáchání trestného činu. Kromě toho kladl důraz na prevenci dalšího ohrožení obětí a umožňuje přijetí ochranných opatření. Tento zákon je klíčovým nástrojem pro zajištění spravedlnosti, podpory a ochrany pro oběti trestných činů v České republice (zákon č. 293/2013 Sb.).

1.9.8. Zákon o sociálních službách

Tento zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, stanovuje práva a povinnosti poskytovatelů sociálních služeb, jejich zaměstnanců a uživatelů těchto služeb. Zároveň definuje standardy poskytování služeb a sleduje jejich kvalitu a dostupnost pro veřejnost.

Mezi hlavní oblasti, které zákon o sociálních službách upravuje, patří poskytování služeb osobám se zdravotním postižením, seniorům, lidem s duševním onemocněním, dětem a mládeži v obtížných životních situacích a dalším skupinám potřebujícím pomoc a podporu. Zákon stanovuje různé typy sociálních služeb, včetně domácí péče, pobytových zařízení, terénních služeb a poradenství (zákon č. 108/2006 Sb.).

Důležitou součástí zákona o sociálních službách je také financování těchto služeb, stanovení kritérií pro poskytování finančních příspěvků od státu nebo dalších orgánů a dohled nad využitím těchto finančních prostředků. Zároveň zákon klade důraz na kvalifikaci pracovníků sociálních služeb a jejich pravidelné školení, aby byla zajištěna kvalitní a profesionální péče poskytovaná uživatelům (zákon č. 108/2006 Sb.).

V případech domácího násilí zákon stanovuje kompetence intervenčních center při poskytování pomoci obětem domácího násilí. Intervenční centra mají za úkol poskytovat obětem domácího násilí přístřeší, bezpečí a podporu, a to jak fyzickou, tak emocionální. Poskytují obětem informace o jejich právech, možnostech ochrany a dostupných službách, včetně právního poradenství, psychologické podpory a sociální pomoci (Ježková, 2016).

1.10 Práce s obětí domácího násilí

Hlavním pravidlem při poskytování pomoci obětem domácího násilí je dodržování platných zákonů a právních norem v České republice. Prvořadým cílem by měla být ochrana oběti před opakovaním násilných útoků. Podcenění nebezpečnosti pachatele domácího násilí může mít fatální následky pro oběť. Osoby trpící domácím násilím jsou v neustálém riziku opakovaného týrání, což vede k vážné traumatizaci (Čech, 2011).

Zajištění bezpečí pro oběť je klíčovým prvkem při řešení případů domácího násilí. Tento krok představuje první krok k aktivnímu řešení problému a k ukončení vztahu s násilnickým partnerem. Vzhledem k tomu, že oběť má s pachatelem blízký vztah, často mají společné děti, a násilník má nad obětí moc, je tato fáze velmi obtížná (Čech, 2011).

V první řadě je nutné získat důvěru oběti. Hlavním důvodem, proč oběť zůstává v násilném vztahu, je totiž strach. Práce s oběťmi domácího násilí vyžaduje dodržování specifických zásad, které lze shrnout do následujících principů (Hronová, 2023):

- Naslouchejte oběti.
- Důvěřujte jí, nesud'te ji – můžete být první, ale i poslední, komu se svěřít.
- Neobviňujte ji. Ujistěte ji, že není odpovědná za týrání. (Nikdy neříkejte: „A neřekla jsi mu něco, čím jsi ho/ji vyprovokoval/a?“ apod.)
- Řekněte jí, že to není její vina.
- Zachovejte při kontaktu s ní vždy klid.
- Oceňte její snahu vyhledat pomoc.
- Respektujte její samostatnost.
- Netlačte na ni, aby okamžitě ukončila vztah, a nenuťte ji k rychlým řešením.
- Musíte si být vědomi toho, že pochopit, že prožívá násilí, a odpoutat se ze vztahu s násilným partnerem, trvá velmi dlouho.
- Buďte diskrétní.
- Nikdy nesmíte sdělit to, co se dozvíte od oběti, jejímu násilnému partnerovi. Může ji potrestat za to, že promluvila, podle míry rizika by mohla být ohrožena od zranění až po zabití.
- Můžete jí pomoci sestavit bezpečnostní plán, ale raději ji odkažte na organizaci ve vašem regionu, která se specializuje na pomoc obětem domácího násilí a je schopná poradit.
- Je třeba, aby se oběť ochránila nejen v akutní fázi před eskalací násilí od stávajícího partnera, ale mohla pracovat na tom, aby nebyla násilím ohrožena i v dalších vztazích.
- Pokud je oběť zraněná, pomozte jí vyhledat lékařské ošetření.
- Nenechávejte ji samotnou.
- Pokud je oběť v šoku, mluvejte s ní vyrovnaně, udržujte oční kontakt.
- Pokud jste svědkem skutku, který lze kvalifikovat jako trestný čin, zavolejte policii.

1.10.1 První kontakt s obětí domácího násilí

První kontakt s obětí domácího násilí je klíčovým okamžikem při poskytování pomoci a podpory. Oběť žádá obvykle o pomoc ve chvíli, kdy cítí, že je její život skutečně ohrožen nebo případně byla napadena takovým způsobem, který ohrozil její psychické

zdraví (Bednářová, 2009). Je nezbytné přistupovat k oběti s empatií a respektem, respektovat její individuální potřeby a pocity. V tomto okamžiku je důležité vytvořit bezpečné prostředí, kde se oběť cítí s to otevřít a sdělit své zkušenosti. Poskytovatelé pomoci by měli být vnímaví k citlivosti této situace a respektovat rozhodnutí oběti sdílet či nechtít sdílet informace.

Základem setkání je vybudování důvěry, a proto je nezbytné vyjádřit oběti solidaritu, bezpečí a ochranu. Zároveň je důležité respektovat tempo, kterým je oběť připravena postupovat v procesu pomoci a podpory.

Rozpoznání domácího násilí a jeho odlišení od běžných partnerských problémů a krizí může být často složité, zejména když dochází k násilnému řešení konfliktů mezi dvěma rovnocennými partnery. V těchto situacích může chybět rovnováha moci, přičemž jedna strana může zneužívat svou pozici, zatímco druhá se cítí bezmocná. Identifikace domácího násilí vyžaduje zkušenosti a dovednosti v kladení vhodných otázek (Bednářová, 2009).

Při prvním kontaktu by mělo být primárním cílem vybudovat důvěru s obětí, získat komplexní přehled o situaci, jasně identifikovat domácí násilí a jednoznačně ho odsoudit. Dále je důležité poskytnout relevantní informace v případě, že má oběť zájem, a nabídnout konkrétní formu podpory. Pracovník by měl také předat nebo zprostředkovat kontakt na specializovaná pracoviště specializující se na problematiku domácího násilí (Bednářová, 2009).

Práce s dítětem, které bylo vystaveno domácímu násilí, vyžaduje citlivý a multidisciplinární přístup. Prvním krokem je vytvoření bezpečného a důvěrného prostředí, ve kterém se dítě cítí chráněno a podporováno. Důležité je poskytnout mu možnost vyjádřit své pocity a prožitky bez obav z odsudku. Sdílení emocí a zkušeností může pomoci dítěti lépe porozumět svým pocitům a začít proces hojení (Kotková, 2014).

1.10.2 Bezpečnostní plán

Bezpečnostní plán pro oběti domácího násilí je klíčovým nástrojem pro zajištění ochrany a prevenci dalších rizik. Tento plán by měl být individuálně přizpůsoben situaci a potřebám oběti. Ten by měl vycházet z aktuální situace oběti a pravidelně se aktualizovat. Každý bezpečnostní plán obsahuje detailní kroky, které pomáhají oběti vyhnout se násilí nebo ho alespoň částečně zmírnit. Plán by měl být jasný a zohledňovat i

zdánlivě nepodstatné detaily. Oběť by se měla naučit tyto kroky včas, aby byla schopna reagovat v okamžiku bezprostředního ohrožení. Je důležité upozornit oběť, že bezpečnostní plán by se neměl dostat do rukou agresorovi. Je vhodné uložit ho na bezpečném místě, například u důvěryhodné osoby (Čech, 2011).

Cílem je vytvořit takový plán, který bude obsahovat účinné strategie, které můžou oběti v případě potřeby využít. Plán je vypracován na základě zjištění povahy útoku, okolností, za jakých k násilí dochází, možností ochrany a okamžité pomoci v bezprostředním okolí.

Existuje několik doporučení, která mohou pomoci oběti v situacích, kdy jsou vystavovány domácímu násilí (Bednářová, 2009):

- Vědomě využívat situací, které se dosud oběti osvědčily a ví o nich a o kterých ví, že zmírňují napětí.
- Vyhnout se místům, kde se nachází nebezpečné předměty, jako je kuchyň, koupelna, stodola, dílna apod. Dále nenechat se uzavřít v místnostech, kde je jen jeden vchod a žádná okna.
- Vyhnout se místům se zbraněmi, v případě, že se blíží nějaký další útok, snažit se držet agresora daleko od nebezpečných předmětů.
- Vytvořit si podpůrnou síť lidí, kterým může oběť věřit.
- Uložit si důležitá telefonní čísla do rychlé volby, pokud má oběť přístup k telefonu. Pokud oběť telefon nemá, domluvit si se sousedy či blízkými nějaký signál, na základě kterého jí přijdou pomoci. Dále naučit děti přivolat pomoc.
- Vždy vědět, které dveře či okna může oběť doma možné použít při útěku, mít zjištěno, které dopravní prostředky fungují nepřetržitě a mohou oběť dopravit do bezpečí.
- Zjistit, kam by mohla oběť jít v případě útěku při akutním ohrožení, zjistit, kde jsou v okolí místa, kam může kdykoli přijít požádat o pomoc (policie, krizová centra, nemocnice, azylové domy, hotel apod.).
- Zahrnout děti do únikového plánu, protože i ony mohou být v ohrožení a nejsou-li soudem svěřeny do péče oběti, mohlo by být později obtížné se k nim dostat. Pokud nelze odejít ihned, je vhodné se pro ně co nejrychleji vrátit, např. za doprovodu policie.

- Mít připravené příruční zavazadlo, které bude obsahovat všechny nezbytně nutné věci jako doklady, peníze, platební karty, léky, klíče apod.

Vytvoření bezpečnostního plánu může mít na oběť a na řešení jejího problému významný vliv. Bezpečnostní plán je nejen nástrojem k její ochraně, ale zároveň motivace. Bezpečí oběti je základním předpokladem pro možné řešení problému. Oběť by měla vždy myslet především na své zdraví a život (Střílková, Fryšták, 2009).

1.10.3 Krizová intervence

Krizová intervence je systematický, profesionální a okamžitý přístup, který je zaměřen na poskytnutí podpory, bezpečí a pomoci jednotlivci nebo skupině v situaci krize. Cílem krizové intervence je minimalizovat nepříznivé důsledky krize a pomoci jednotlivci zvládnout obtížnou situaci (Vodáčková, 2007).

Krizová intervence ve svém širším významu představuje metodiku nebo proces s cílem odstranit aktuální nepříznivou situaci a stabilizovat jednotlivce. V užším smyslu pak zahrnuje různé techniky a strategie pro zacházení s jednotlivcem v krizové situaci. Tato intervence zahrnuje různorodé formy pomoci, které jsou navrženy k obnovení psychické rovnováhy jedince. Tyto formy zahrnují psychologickou, lékařskou, sociální a právní podporu (Špatenková, 2011).

Mezi negativní podněty, které působí na vznik krize, můžeme zařadit (Bednářová, 2009):

- Ztrátu objektu (úmrtí blízké osoby, rozvod, nenaplnění očekávané situace.)
- Změnu (zdravotního stavu, zaměstnání, finančního stavu.)
- Volbu (mezi stejnými kvalitami nebo ambivalentní volba)

U obětí domácího násilí se často setkáváme s kombinací různých stresových faktorů, které působí současně. Zvláště bolestivé je to, že tyto obtíže většinou pocházejí od blízké osoby, což vyvolává pocity hlubokého zklamání, ohrožení a bezmoci. Kombinace stresových podnětů od partnera nebo člena rodiny může vyústit v akutní krizi, která může

být charakterizována jako intenzivní, náhlý a extrémně silný zážitek, například při agresivním útoku, který výrazně ohrožuje život nebo zdraví oběti (Bednářová, 2009).

Krizová intervence u obětí domácího násilí představuje dynamický a multidisciplinární přístup zaměřený na okamžitou podporu a ochranu oběti domácího násilí. Tato forma intervence je zásadní v situacích, kdy je bezpečnost postižené osoby narušena, a vyžaduje rychlou a účinnou reakci.

Cílem krizové intervence je poskytnout okamžitou a účinnou podporu postižené osobě v náročné životní situaci. Prvním krokem je navázání důvěry, aby se jedinec cítil komfortně a otevřeně sdílel své pocity a zkušenosti. Zároveň je nezbytné zajistit bezpečí postižené osoby, což může zahrnovat fyzickou ochranu nebo jiná opatření pro minimalizaci rizika (Bednářová, 2009).

Během krizové situace je klíčové povzbuzovat a poskytovat emocionální podporu postižené osobě. Zajištění ošetření a zmírnění fyzické bolesti představuje další důležitý aspekt krizové intervence, který může zahrnovat lékařskou péči a další nezbytné kroky k obnovení zdraví.

Součástí intervence je také detailní zmapování situace. To zahrnuje popis událostí, identifikaci napadené osoby, specifikaci zranění a dalších následků. Dále je důležité poukázat na řešitelnost situace a navrhnout nejbližší kroky směřující k řešení krize. V rámci intervence je dále rovněž provedena analýza existujících sociálních kontaktů postižené osoby.

Účelem krizové intervence je též zajistit, že jedinec dostane další potřebnou pomoc a podporu, což mu umožní účinněji zvládat důsledky krizové situace. Tímto způsobem lze postupně obnovit jeho duševní i fyzickou pohodu.

1.10.4 Intervenční centra

Činnost intervenčních center je založena na platných právních normách, konkrétně v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Podle tohoto zákona je osobě, která byla vykázána ze společného obydlí na základě opatření Policie ČR, nabídnuta pomoc intervenčním centrem do 48 hodin od obdržení úředního záznamu o vykázání. Tato

povinnost vyplývá také ze zákona č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Pracovníci intervenčního centra jsou pak povinni poskytovat sociálně-právní a psychologickou pomoc ohrožené osobě během deseti dní od policií oznámeného vykazání (Ševčík, Špatenková, 2011).

Intervenční centra mají své pobočky v krajských městech České republiky a úzce spolupracují s Policií ČR a dalšími institucemi. Hlavním účelem těchto center je poskytovat pomoc jednotlivcům ohroženým domácím násilím během krizových situací a pomoci jim při návratu k normálnímu životu. Intervenční centra nabízejí bezprostřední individuální podporu v oblasti psychologie a sociální práce. To zahrnuje socioterapeutické činnosti, jako je poradenství, krizová intervence, psychologická a emocionální podpora, pomoc při prosazování práv a zájmů a řešení osobních záležitostí (Špatenková, 2011).

Pracovníci intervenčních center se zaměřují na poskytování informací a podpory v oblasti práva a sociální práce. To může zahrnovat poskytování právních a sociálně-právních informací, asistenci při sepisování a podávání právních návrhů, pomoc při komunikaci s úřady, poskytovateli dalších sociálních služeb a dalšími institucemi. Dále intervenční centra navazují kontakty s těmito institucemi a účastní se procesu zajišťování potřebné pomoci pro osoby postižené domácím násilím (Čech, 2011).

1.10.5 Vybrané organizace zabývající se pomocí obětem domácího násilí

V České republice najdeme několik neziskových organizací, zabývajících se problematikou domácího násilí. Jejich úkolem je zajistit obětem podporu a zprostředkovat také širokou škálu dalších služeb. Tyto organizace jsou zaměřeny na ochranu a pomoc obětem domácího násilí a na předcházení těmto situacím.

Tyto organizace aktivně spolupracují s veřejnými institucemi, právními orgány a dalšími organizacemi, aby efektivněji reagovaly na potřeby obětí domácího násilí. Jejich činnost zahrnuje komplexní přístup k prevenci, intervenci a následné rehabilitaci, s důrazem na práva a bezpečí postižených jedinců.

Bílý kruh bezpečí

Bílý kruh bezpečí je jednou z předních neziskových organizací v oblasti prevence a pomoci obětem domácího násilí. Poskytuje krizovou intervenci, poradenství a právní pomoc obětem násilí. Organizace rovněž usiluje o zvyšování povědomí veřejnosti o problému domácího násilí a nabízí odborné školení pro profesionály pracující v této oblasti (Poslání a činnost-[online]. 2024).

Bílý kruh bezpečí zajišťuje klientům právní, psychologické, sociální poradenství a také praktické rady a informace. Klienti mohou využít jednak telefonní linku, která funguje nonstop pro oběti kriminality a domácího násilí. Rovněž mohou využít celostátní síť poraden, jejich hlavní centrály v Praze nebo intervenční centrum v Ostravě (Poslání a činnost-[online]. 2024).

Informační a poradenské centrum Viola

V rámci intervenčního centra v centru sociálních služeb v Praze byl spuštěn program Viola, který vznikl za účelem aktivně pracovat s konflikty a násilím, s důrazem na nahrazení agresivních a destruktivních vzorců chování v blízkých vztazích nekonfliktními a zdravými vzory komunikace. Jeho zaměření spočívá v podpoře jednotlivců, kteří se potýkají s problémy a konflikty ve svých blízkých vztazích (Intervenční centrum. Centrum sociálních služeb Praha [online]. 2023).

Program Viola je koncipován pro ty, kteří mají závažné problémy vyplývající z vlastního chování a konflikty ve vztazích. Osoby, které mají obavy, že svým chováním ubližují svým blízkým, nebo pociťují, že jsou ovládány vlastními emocemi, hněvem a vztekem, najdou v programu podporu a nástroje pro změnu (Intervenční centrum. Centrum sociálních služeb Praha [online]. 2023).

Nabídka programu spočívá v poskytnutí podpory k porozumění příčinám stávající situace a společném nalezení efektivních řešení. Kromě toho program Viola nabízí praktické postupy a techniky, které pomáhají ovládat emoce a udržovat kontrolu nad vlastním chováním. Cílem je nejen řešit konkrétní konflikty, ale také přispět k dlouhodobé změně

vzorů chování a komunikace v blízkých vztazích (Intervenční centrum. Centrum sociálních služeb Praha [online]. 2023).

SOS centrum Diakonie ČCE Praha

SOS centrum je instituce, která poskytuje odbornou pomoc a podporu lidem v obtížných nebo krizových životních situacích. Jeho hlavním cílem je pomáhat klientům řešit své problémy vlastními silami a posilovat jejich schopnost lépe zvládat podobné krizové situace v budoucnosti. Centrum se zaměřuje na poskytování technik krizové intervence, které mají klienty podpořit a pomoci jim zorientovat se ve své aktuální krizové situaci (SOS centrum – Diakonie ČCE-[online]. 2023).

1.11 Možnosti prevence domácího násilí u žáků středních škol

Prevence násilí je klíčová pro ochranu jednotlivců před jeho negativními dopady. Školy zauímají nedocenitelné místo v této snaze, jelikož mohou implementovat programy zaměřené na prevenci a vzdělávání. V rámci primární prevence domácího násilí mohou školy začlenit do svých vzdělávacích plánů aktivity, které pomáhají změnit vnímání domácího násilí, bořit stereotypy chování pro muže a ženy a vytvářet prostředí, které násilí neakceptuje. V sekundární prevenci mohou školy nabídnout svému personálu školení, aby byl schopen identifikovat násilí a zasáhnout ve prospěch žáků (Hronová, 2023).

Primární prevence je prvním krokem v boji proti sociálním problémům, jako je domácí násilí. Cílí na snižování výskytu této problematiky pomocí preventivních opatření a aktivit. V kontextu domácího násilí zahrnuje primární prevence opatření zaměřená na prevenci vzniku násilí a podporu prosociálního chování (Voňková, Spoustová, 2016).

Sekundární prevence se zaměřuje na včasnou identifikaci a poskytnutí pomoci osobám, které jsou v ohrožení domácího násilí. Jejím cílem je zabránit zhoršení situace a předejít dalším komplikacím, které by mohly vzniknout v důsledku této situace. Tato prevence zahrnuje rychlou a efektivní reakci na situace krize, poskytování poradenství a

terapeutickou podporu všem zúčastněným stranám domácího násilí. Je klíčové, aby intervence byla dostupná a adekvátní pro každého jednotlivce, který se ocitne v takové situaci, s cílem minimalizovat negativní dopady a pomoci jim najít cestu k bezpečí a uzdravení (Voňková, Spoustová, 2016).

1.11.1 Specifikace práce se žákem, který byl svědkem či obětí domácího násilí

V případě podezření, že dítě může být v rodině ohroženo násilím nebo je svědkem násilných situací, je nejprve klíčové získat kontrolu nad vlastními emocemi. Mohou se dostavit pochybnosti ohledně reálnosti této situace, nejistota ohledně toho, jak postupovat a jak pomoci dítěti, a také otázky týkající se toho, na koho se obrátit. Může se objevit soucit, pocit bezmoci a dokonce vztek (Vargová, Horák, Pekara, 2016).

V rámci poskytování pomoci dítěti a působení jako jeho opora je nezbytné udržet vlastní klid a jistotu. Důležité je mít povědomí o tom, co vám osobně v situacích nejistoty pomáhá a jak obnovit svou vlastní emocionální rovnováhu. Snažte se vytvořit přátelskou atmosféru, aby mělo dítě pocit, že se Vám může svěřit. Neprezentujte své překvapení, obavy nebo nejistotu dítěti. V případě, že ztrácíte kontrolu nad svými emocemi, udělejte si na chvíli přestávku, zhluboka dýchejte a snažte se znovu získat klid. Dítě ujistěte, že jeho sdělení je pro vás vážné a že jste připraveni společně projít možnosti, které máte k dispozici pro řešení situace (Vargová, Horák, Pekara, 2016).

Existuje několik příznaků, které mohou signalizovat, že žák prožívá nebo je svědkem domácího násilí. Mezi ně patří například (Hronová, 2023):

- Změna stylu oblékání nebo líčení.
- Ztráta důvěry v sebe sama.
- Omezuje čas trávený s přáteli, opouští dosavadní zájmy, koníčky.
- Má špatné známky, opustil/a školu.
- Užívá drogy, pije alkohol.
- Viděli jste zranění.

- Nedůvěryhodná zdůvodnění pro monokly, modřiny a zlomeniny.
- Chybí často ve škole.
- Nápadné změny v jejím chování: deprese, smutek, únava, lekavost, zimomřivost, podrážděnost, anorexie, sebepoškozování, nedostatek důvěry k mužům, strach.

2 Výzkumná část

V této kapitole se budu věnovat provedenému výzkumu, který navazuje na teoretické poznatky v první části práce. Na základě získaných teoretických poznatků z dosavadní publikované literatury bylo provedeno výzkumné šetření, které bylo zaměřeno na povědomí žáků vybrané střední školy o domácím násilí, ale rovněž na jeho konkrétní projevy v životech středoškoláků, ať už ve formě vlastních zkušeností, pozorování či interakcí s ostatními.

2.1 Formulace cílů a výzkumných otázek

Hlavní cíl této práce:

Hlavním cílem praktické části je proniknout do oblasti domácího násilí a zmapovat znalosti žáků vybrané střední školy o domácím násilí a jejich zkušenosti s ním v běžném životě.

Dílčí cíle:

- 1) Zjistit, zda existuje rozdíl mezi znalostmi o násilí v rodině u žáků dle jednotlivých oborů.
- 2) Zjistit, zda existuje rozdíl v povědomí o násilí v rodině u žáků prvního a čtvrtého ročníku.
- 3) Provéřit, jaké mají žáci soukromé střední školy dosavadní zkušenosti s násilím ze strany jejich rodičů.
- 4) Zjistit zkušenosti vybraných středoškoláků s domácím násilím ze strany jejich partnerů.
- 5) Provéřit, zda to, že byli již dříve informováni o problematice násilí v rodině, má vliv na to, zda chtějí být ještě dále o problematice informováni.

Hlavní výzkumná otázka:

Jaké povědomí mají žáci vybrané střední školy o domácím násilí a do jaké míry se s domácím násilím setkávají v jejich běžných životech?

Dílčí výzkumné otázky:

- 1) Jak se liší povědomí žáků vybrané střední školy o domácím násilí u žáků napříč jednotlivými obory?

- 2) Jak se liší povědomí žáků vybrané střední školy o domácím násilí u žáků prvních a čtvrtých ročníků?
- 3) Jaké mají žáci vybrané střední školy dosavadní zkušenosti s násilím v rodině?
- 4) Jaké mají žáci vybrané střední školy zkušenosti s partnerským násilím?
- 5) Jak souvisí to, že byli studenti již dříve informováni o násilí v rodině, s tím, zda by studenti chtěli být dále o této problematice informováni?

2.2 Metodologie výzkumu

Metodologie je klíčovým krokem k porozumění postupům, které byly v rámci této diplomové práce použity k sběru a analýze dat. V rámci těchto podkapitol bude upřesněna výzkumná metoda a rovněž výzkumný vzorek této práce.

2.2.1 Výzkumná metoda – dotazník

Tento výzkum byl proveden prostřednictvím dotazníkového šetření. Dotazníkové šetření bylo zvoleno jako vhodná metoda sběru dat pro svou schopnost kvantifikovatelně získávat informace od velkého počtu respondentů v krátkém časovém úseku. Tato metodika umožňuje systematické a strukturované získávání dat, což je klíčové pro objektivní analýzu a interpretaci výsledků. Respondenti v dotazníkovém šetření odpovídají obvykle samostatně a zcela anonymně (Cháska, 2016).

Výzkumný dotazník (viz příloha 1) obsahoval celkem 36 otázek. Dotazník obsahoval především uzavřené otázky a v některých případech polouzavřené. V rámci dotazníkového šetření byly respondentům předloženy otázky týkající se jejich pohlaví, ročníku, studovaného oboru, povědomí o násilí v rodině, jejich zkušenosti s násilím v rodině, jejich zkušenosti s partnerským násilím a rovněž otázky týkající se toho, jak by se oni zachovali, kdyby byli svědky násilí v rodině či partnerského násilí. Dotazník obsahoval rovněž větvící se otázku u partnerského násilí, kdy podle toho, jakou žák vybral odpověď, se následně zobrazily příslušné otázky. Všechny otázky byly navrženy s ohledem na cíle výzkumu a byly formulovány tak, aby poskytly co nejvíce relevantních informací.

Dotazník byl určen žákům Soukromé střední školy Sion High School v Hradci Králové, kteří jej vyplňovali v rámci výuky a konkrétně online formou. Žáci měli

k dispozici QR kód, prostřednictvím kterého si na svých zařízeních otevřeli dotazník, jež následně vyplňovali. Vzhledem k citlivosti tématu a zajištění důvěrnosti byla zajištěna anonymita respondentů a zaručeno, že výsledky výzkumu budou využity pouze pro účely této diplomové práce.

2.2.2 Výzkumný vzorek

Dotazník byl určen žákům Soukromé střední školy Sion High School v Hradci Králové. Pro účely výzkumu jej vyplnilo celkem 65 žáků napříč jednotlivými ročníky a obory. Konkrétně se jednalo o obory – Všeobecné gymnázium, Předškolní a mimoškolní pedagogika a Pedagogické lyceum. Návratnost dotazníků byla 100 % a žádný z oslovených žáků neodmítl dotazník vyplnit.

Celkem bylo osloveno 9 žáků z prvního, 28 žáků z druhého ročníku, 15 žáků z třetího ročníku a 13 žáků z čtvrtého ročníku. Dle rozdělení jednotlivých oborů vyplnilo dotazníky 28 žáků z pedagogického lycea, 23 žáků z předškolní a mimoškolní pedagogiky a 14 žáků ze všeobecného gymnázia. Dotazník vyplnili všichni oslovení studenti a návratnost byla tedy 100 %.

Vybraná soukromá střední škola se prezentuje zejména rodinným prostředím a individuálním přístupem. Jejich vize jsou založeny zejména na pozitivních hodnotách, jako je zájem jeden o druhého, pravda, čestnost, upřímnost a zakládají si na tom, že škola by měla být bezpečným prostředím, kde se žáci nebojí říct o pomoc.

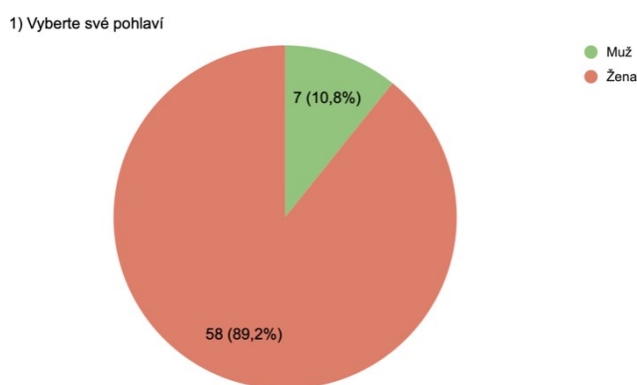
Na této střední škole jsem rovněž konala svoji pedagogickou praxi v rámci studia a z tohoto důvodu mi opravdu vyšli vstříc a mohla jsem tak výzkum provádět právě tam, a to v rámci výuky, což bylo daleko snazší, než aby žáci dotazník vyplňovali mimo ni.

2.3 Výsledky výzkumu

V této části budou budou podrobně rozebrány jednotlivé otázky z dotazníku. Ve výzkumné části, u otázek, kde je pouze jedna správná odpověď, bude tato odpověď vždy vyznačena podtržením pro přehlednost.

Otázka č. 1 – Vyberte své pohlaví

V první otázce měli dotazovaní žáci vybrat své pohlaví. Vzhledem k tomu, že se jedná zejména o pedagogické obory, bylo již předem jasné, že zde bude převaha žen. Výzkumný vzorek se skládal z 65 žáků a obsahoval 58 (89,1 %) žen a 7 (10,9 %) mužů.

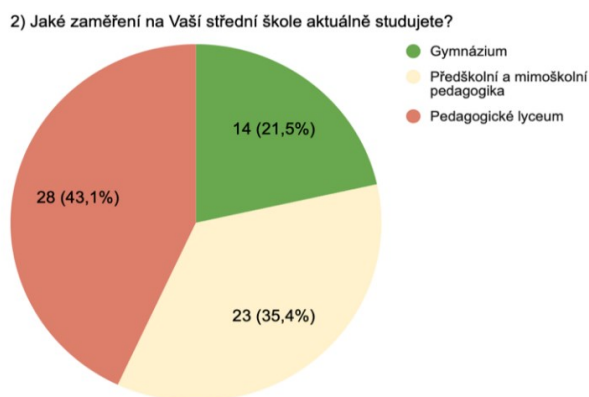

N=65

Graf 1: Výběr pohlaví

Otázka č. 2 – Jaké zaměření na Vaší střední škole aktuálně studujete?

Výzkumného šetření se zúčastnili žáci tří oborů – Všeobecného gymnázia, Pedagogického lycea a Předškolní a mimoškolní pedagogiky. Nejvíce respondentů bylo z oboru pedagogické lyceum, konkrétně šlo o 28 (43,1 %) žáků. Konkrétně se jednalo o 25 žen a 3 muže. Druhým nejvíce zastoupeným oborem byl obor předškolní a mimoškolní pedagogika, ze kterého vyplnilo dotazník celkem 23 (35,4 %) žáků ve složení 22 dívek a 1 muž. Nejméně zastoupeným oborem bylo všeobecné gymnázium v zastoupení 14 (21,5 %) žáků. Konkrétní počet byl 11 dívek a 3 muži.

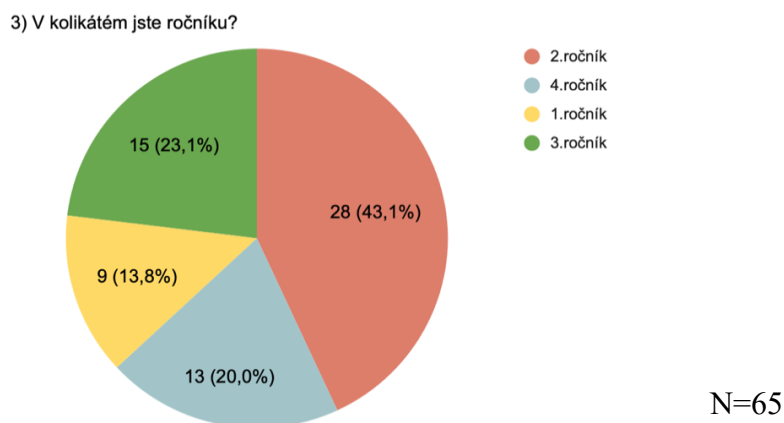

N=65

Graf 2: Výběr studovaného oboru

Otázka č. 3 – V kolikátém jste ročníku?

Dotazníkového šetření se účastnili žáci ve věkovém rozmezí od 15 do 19 let. Dotazník byl po dohodě s vyučující rozšířen mezi žáky prvních, druhých, třetích a čtvrtých ročníků. Největší zastoupení žáků bylo ve druhých ročnících, celkem 28 (56 %) žáků. Následoval čtvrtý ročník se 13 (26 %) žáky a poté první ročník s 9 (18 %) žáky.

Graf 3: Výběr ročníku

N = 65

Tabulka 1: Genderové rozložení dle jednotlivých oborů

<u>Genderové rozložení</u> <u>v rámci oborů</u>	Muž	Žena
Pedagogické lyceum	3	25
Předškolní a mimoškolní pedagogika	1	22
Všeobecné gymnázium	3	11

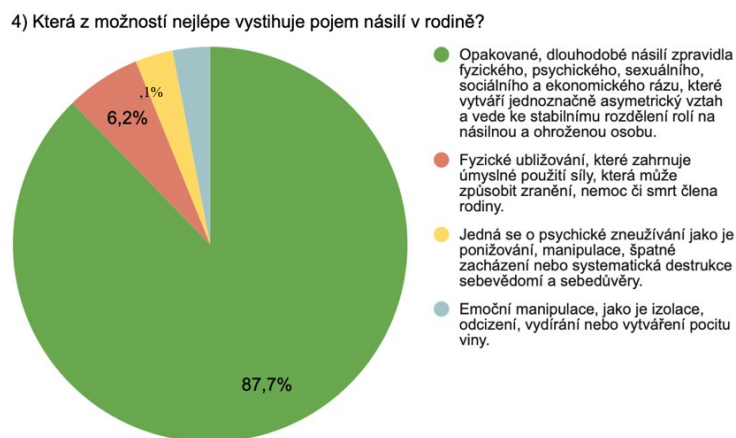
Druhá část otázek se týkala povědomí žáků o násilí v rodině. Tato část obsahovala 11 vědomostních otázek týkajících se této problematiky.

Otázka č. 4 – Která z možností nejlépe vystihuje pojem násilí v rodině?

V této otázce měli žáci na výběr čtyři možné odpovědi:

- Emoční manipulace, jako je izolace, odcizení, vydírání nebo vytváření pocitu viny.
- Opakované, dlouhodobé násilí zpravidla fyzického, psychického, sexuálního, sociálního a ekonomického rázu, které vytváří jednoznačně asymetrický vztah a vede ke stabilnímu rozdělení rolí na násilnou a ohroženou osobu.
- Jedná se o psychické zneužívání, jako je ponižování, manipulace, špatné zacházení nebo systematická destrukce sebevědomí a sebedůvěry.
- Fyzické ubližování, které zahrnuje úmyslné použití síly, která může způsobit zranění, nemoc či smrt člena rodiny.

Správnou odpověď na tuto otázku uvedlo celkem 57 (87,7 %) žáků. Dále 4 (6,2 %) žáci v dotazníku zmínili, že se jedná o fyzické ubližování, které zahrnuje úmyslné použití síly, která může způsobit zranění, nemoc či smrt člena rodiny. Další 2 (3,1 %) žáci popsali, že se jedná o psychické zneužívání, jako je ponižování, manipulace, špatné zacházení nebo systematická destrukce sebevědomí a sebedůvěry, a rovněž 2 (3,1%) žáci zaškrtnuli, že jde o emoční manipulaci, jako je izolace, odcizení, vydírání nebo vytváření pocitu viny.

N=65

Graf 4: Pojem násilí v rodině

Otázka č. 5 – Kdo se podle Vás může stát obětí domácího násilí? (Vyberte z tabulky a u každého uveďte vždy ANO nebo NE)

V dotazníkovém šetření bylo možné v této otázce uvést, kdo se může stát obětí domácího násilí. Na výběr bylo pět možností, přičemž správně byly všechny z nich. Žáci tak měli uvést odpověď ANO u všech pěti možností.

N = 325

Tabulka 2: Výsledky otázky č.5

Možnosti	Správné odpovědi	Chybné odpovědi
Ženy	65 (20,0 %)	0 (0,0 %)
Muži	51 (15,7 %)	14 (4,3 %)
Děti	62 (19,1 %)	3 (0,09 %)
Senioři	48 (14,8 %)	17 (5,2 %)
Osoby se zdravotním postižením	42 (12,9 %)	23 (7,1 %)
Počet získaných odpovědí	268 (82,5 %)	57 (17,5 %)

Z dotazníkového šetření vyšlo najevo, že všichni žáci (konkrétně 20,0 % ze všech odpovědí) ví, že oběťmi domácího násilí mohou být ženy. Dalších 62 (19,1 % ze všech odpovědí) žáků je přesvědčeno, že oběťmi domácího násilí mohou být rovněž děti. Dále 51 žáků v dotazníku napsalo, že oběťmi mohou být rovněž muži (konkrétně 15,7 % ze všech odpovědí). Seniorsy zvolilo v dotazníku celkem 48 žáků (14,8 % ze všech odpovědí) a osoby se zdravotním postižením celkem 42 žáků (12,9 % ze všech odpovědí). Respondenti v této otázce uvedli celkem 325 odpovědí.

Otázka č. 6 – Jaké faktory mohou přispět ke vzniku násilí v rodině? (Vyberte z tabulky a u každého uveďte vždy ANO nebo NE)

U této otázky bylo na výběr rovněž z mnoha možností, kdy správných mohlo být až 10 odpovědí. Faktorů, které mohou přispět ke vzniku domácího násilí, je opravdu mnoho, nemůžeme tedy říci, že tyto odpovědi musí být vždy pravidlem. V této otázce byly na výběr tyto možné odpovědi:

- Časté hádky mezi partnery
- Izolace a nedostatek podpory

- Pokud dítě dostane ve škole špatné známky
- Komunikace a respekt ve vztahu
- Pravidelné užívání návykových látek
- Nízké sebevědomí
- Nevěra mezi partnery
- Opakované slovní napadání partnera/partnerky
- Psychické onemocnění pachatele
- Finanční závislost seniora na pachateli
- Problémy s dědictvím a majetkem
- Včasná intervence a prevence ve školách
- Jiné: _____

V následující tabulce jsou podrobně rozepsány výsledky u jednotlivých odpovědí. Správné odpovědi jsou pro větší přehlednost označeny zeleně.

N = 793

Tabulka 3: Výsledky otázky č. 6

<u>Možnosti</u>	<u>Správné odpovědi</u>	<u>Chybné odpovědi</u>
Časté hádky mezi partnery	46 (5,8 %)	19 (2,4 %)
Izolace a nedostatek podpory	39 (4,9 %)	26 (3,3 %)
Pokud dítě dostane ve škole špatné známky	41 (5,2 %)	24 (3,0 %)
Komunikace a respekt ve vztahu	52 (6,6 %)	13 (1,6 %)
Pravidelné užívání návykových látek	56 (7,1 %)	9 (1,1 %)
Nízké sebevědomí	28 (3,5 %)	37 (4,7 %)
Nevěra mezi partnery	58 (7,3 %)	7 (0,9 %)
Opakované slovní napadání partnera/partnerky	49 (6,2 %)	16 (2,0 %)
Psychické onemocnění pachatele	53 (6,7 %)	12 (1,5 %)
Finanční závislost seniora na pachateli	28 (3,5 %)	37 (4,7 %)
Problémy s dědictvím a majetkem	34 (4,3 %)	31 (3,9 %)
Včasná intervence a prevence ve školách	58 (7,3 %)	7 (0,9 %)
<u>Počet získaných odpovědí</u>	542 (68,3 %)	251 (31,7 %)

V této otázce bylo správně celkem 542 (68,3 % ze všech odpovědí) odpovědí. Žáci v této otázce správně odpovídali, že mezi faktory mohou patřit: časté hádky mezi partnery (5,8 % ze všech odpovědí), izolace a nedostatek podpory (4,9 % ze všech odpovědí), pokud dítě dostane ve škole špatnou známku (5,2 % ze všech odpovědí), pravidelné užívání návykových látek (7,1 % ze všech odpovědí), nízké sebevědomí (3,5 % ze všech správných odpovědí), nevěra mezi partnery (7,3 % ze všech odpovědí), opakované slovní napadání partnera/partnerky (6,2 % ze všech odpovědí).

Dále žáci sdělili, že vliv může mít také psychické onemocnění pachatele (6,7 % ze všech odpovědí), finanční závislost seniora na pachateli (3,5 % ze všech odpovědí) a rovněž problémy s dědictvím a majetkem (konkrétně 4,3 % ze všech odpovědí). Pouze 13 (1,6 % ze všech odpovědí) žáků chybně uvedlo jako faktor komunikaci a respekt ve vztahu a dále 7 (0,9 % ze všech odpovědí) žáků chybně uvedlo jako faktor včasnou intervenci a prevenci ve školách.

Celkem v této otázce bylo získáno 793 odpovědí.

Otázka č. 7 – Jaké může mít násilí v rodině důsledky na oběť? (možné zaškrtnout více odpovědí)

Sedmá otázka byla zaměřena na to, jaké může mít násilí v rodině důsledky na oběť. Na výběr bylo celkem pět odpovědí: psychické problémy, fyzická zranění, finanční problémy, neustálý pocit strachu, nízké sebevědomí. Správně byly tentokrát všechny uvedené možnosti. Součástí byla také možnost jiné, kam žáci mohli uvést jinou možnost, než je uvedeno.

N = 325

Tabulka 4: Výsledky otázky č. 7

<u>Možnosti</u>	<u>Správné odpovědi</u>	<u>Chybné odpovědi</u>
Psychické problémy	64 (19,7 %)	1 (0,3 %)
Fyzické problémy	65 (20 %)	0 (0 %)
Finanční problémy	33 (10,2 %)	32 (9,8 %)
Neustálý pocit strachu	54 (16,6 %)	11 (3,4 %)
Nízké sebevědomí	48 (14,8 %)	17 (5,2 %)
Počet získaných odpovědí	264 (81,2 %)	61 (18,8 %)

Všichni žáci (19,7 % ze všech odpovědí) zde zaškrtnuli možnost fyzická zranění. Druhou nejčastější odpovědí byly psychické problémy, kterou zvolilo 64 (16,4 % ze všech odpovědí) žáků. Dále 54 (16,6 % ze všech odpovědí) žáků uvedlo možnost neustálý pocit strachu a 48 (14,8 % ze všech odpovědí) žáků nízké sebevědomí. Již méně žáků vybralo finanční problémy – celkem 33 (10,2 % ze všech odpovědí) žáků.

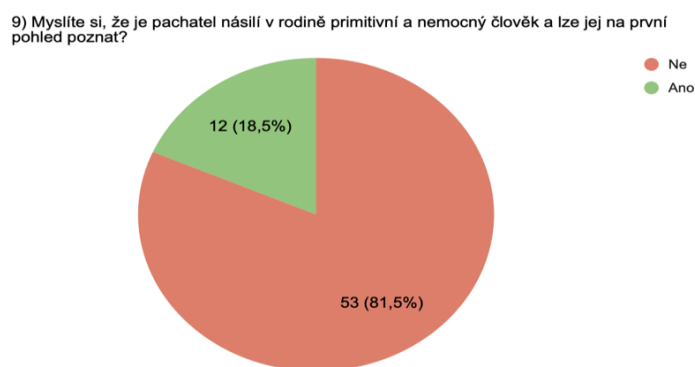
Celkem v této otázce bylo získáno 325 odpovědí.

Otázka č. 8 – Myslíte si, že pachatel násilí v rodině mohou být i ženy?

V otázce, zda mohou být pachatel domáčího násilí i ženy, odpověděli všichni žáci (100 %) správně, že ano.

Otázka č. 9 - Myslíte si, že je pachatel násilí v rodině primitivní a nemocný člověk a lze jej na první pohled poznat?

Další otázka byla zaměřena na to, zda je pachatel násilí v rodině nemocný člověk, kterého poznáme na první pohled. Správnou odpovědí bylo že ne, pachatel domáčího násilí nemusí dávat ne veřejnosti vůbec nic najevo a společnost ho může brát jako dobrého člověka a nemusí vůbec nic tušit. Na tuto otázku správně odpovědělo 39 (78 %) žáků. Zbytek, tedy 11 (22 %) žáků, odpověděl chybně, že ano.

N=65

Graf 5: Je pachatel domáčího násilí na první pohled poznat?

Otázka č. 10 – Myslíte si, že je domácí násilí problémem pouze u nižších sociálních vrstev?

Domácí násilí postihuje lidi ze všech sociálních, ekonomických a kulturních vrstev společnosti. Správná odpověď je tedy, že ne. Tuto odpověď uvedlo celkem 40 (80 %) žáků. Dalších 10 (20 %) žáků uvedlo, že ano.

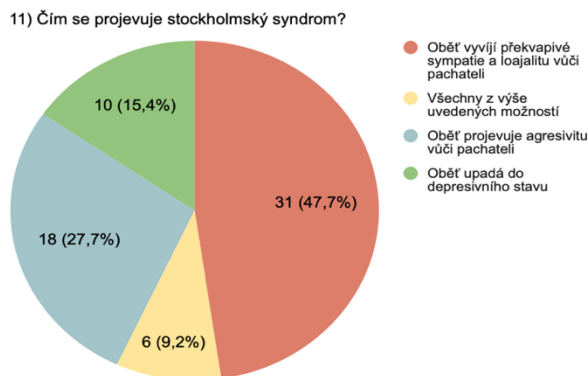
Graf 6: Je domácí násilí problém pouze nižších sociálních vrstev?

Otázka č. 11 – Čím se projevuje stockholmský syndrom?

V této otázce bylo na výběr ze čtyř možných odpovědí:

- Oběť vyvíjí překvapivé sympatie a loajalitu vůči pachateli
- Oběť projevuje agresivitu vůči pachateli
- Oběť upadá do depresivního stavu
- Všechny z výše uvedených možností

Stockholmský syndrom se projevuje zejména tím, že oběť je přitahována ke svým únoscům či pachatelům domácího násilí, sympatizuje s nimi a je k nim loajální. Správně tuto otázku zodpovědělo celkem 31 (47,7 %) žáků. Dalších 18 (27,7 %) žáků chybně odpovědělo, že význam stockholmského syndromu spočívá v tom, že oběť projevuje agresivitu vůči pachateli. Dále 10 (15,4 %) žáků uvedlo, že jde o situace, kdy oběť upadá do depresivního stavu a 6 (9,2 %) žáků, že jde o všechny z výše uvedených možností.

N=65

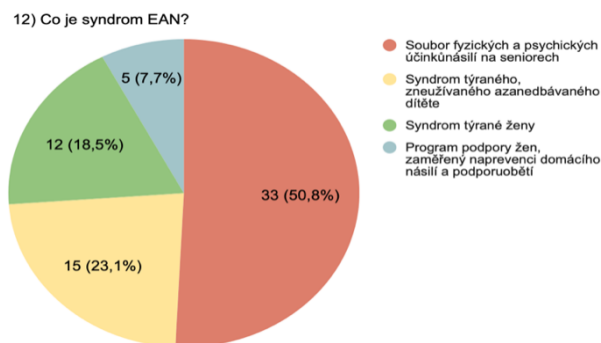
Graf 7: Stockholmský syndrom

Otázka č. 12 – Co je syndrom EAN?

V této otázce bylo na výběr ze čtyř možných odpovědí:

- Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte
- Syndrom týrané ženy
- Soubor fyzických a psychických účinků násilí na seniorech
- Program podpory žen, zaměřený na prevenci domácího násilí a podporu obětí

Syndrom EAN je soubor fyzických a psychických účinků násilí na seniorech. Tuto správnou odpověď uvedlo v dotazníku celkem 33 (50,8 %) žáků. Dalších 15 (23,1 %) žáků se domnívalo, že správnou odpovědí je, že se jedná o syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Že jde o syndrom týrané ženy, uvedlo chybně 12 (18,5 %) žáků. Posledních 5 žáků (7,7 %) zaškrtnulo, že jde o program podpory žen, zaměřený na prevenci domácího násilí a podporu obětí.

N=65

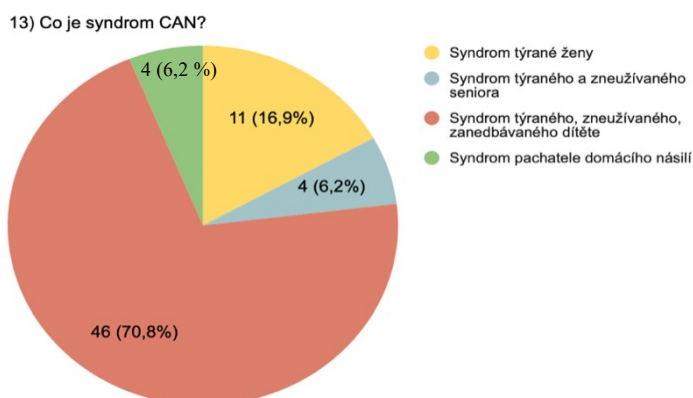
Graf 8: Syndrom EAN

Otázka č. 13 – Co je syndrom CAN?

V této otázce bylo na výběr ze čtyř možných odpovědí:

- Syndrom týraného a zneužívaného seniora
- Syndrom týrané ženy
- Syndrom týraného, zneužívaného, zanedbávaného dítěte
- Syndrom pachatele domácího násilí

Správnou odpovědí je syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. Tuto možnost zvolilo v dotazníku správně celkem 46 žáků (70,8 %). Druhou nejčastější odpovědí, celkem u 11(16,9 %) žáků, byla možnost – syndrom týrané ženy. Že se jedná o syndrom týraného a zneužívaného seniora, uvedli 4 (6,2 %) žáci. Dále 4 (6,2 %) žáci odpověděli, že jde o syndrom pachatele domácího násilí.

N=65

Graf 9: Syndrom CAN

Otázka č. 14 – Na jak dlouho může policie vykázat pachatele domácího násilí z domu?

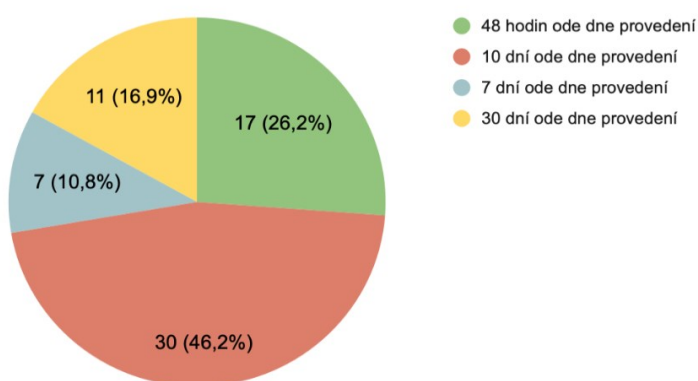
V této otázce bylo na výběr ze čtyř možných odpovědí:

- 48 hodin ode dne provedení
- 10 dní ode dne provedení
- 30 dní ode dne provedení

- 7 dní ode dne provedení

Policie může vykázat násilnou osobu ze společného bydlení na dobu 10 dnů. V tomto případě uvedlo správnou odpověď celkem 19 (30 %) žáků. Dále 15 (30 %) žáků zaškrtno, vykázání trvá 48 hodin ode dne provedení. Pouze 10 (20 %) žáků se rozhodlo pro možnost, že vykázání trvá 30 dní. Zbýlých 6 (12 %) žáků hlasovalo pro možnost, že vykázání trvá 7 dní ode dne provedení.

14) Uvedte na jak dlouho může policie vykázat pachatele domácího násilí z domu?

N=65

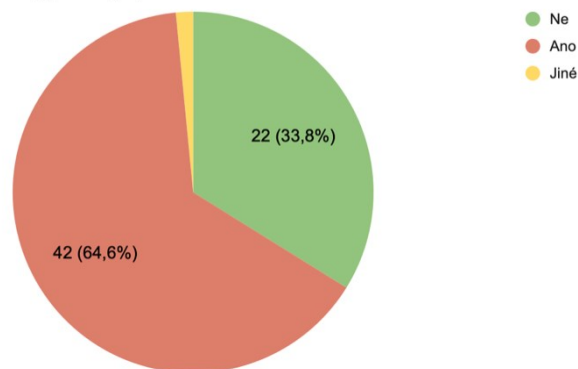
Graf 10: Vykázání pachatele

Třetí část je zaměřena na násilí v rodině. V této části jsou otázky týkající se násilí v rodině a vztahu mezi dětmi a rodiči.

Otázka č. 15 – Jedná se podle Vás o násilí v rodině, pokud rodiče používají na dítě opakovaně fyzické tresty, jako jsou facky, pohlavky apod.?

U této otázky měli žáci na výběr ze tří odpovědí. Odpovědět mohli ano, ne nebo jiné. U možnosti jiné měli prostor na to, svoji odpověď upřesnit. Podle 42 (64,6 %) žáků se jedná o násilí v rodině, pokud rodiče používají na dítě opakovaně fyzické tresty. Naproti tomu 22 (33,8 %) žáků uvedlo opak, tedy že se o násilí v rodině nejedná. Jedna žačka (1,5 %) zvolila možnost „jiné“, u které následně vysvětlila, že záleží, v jaké míře se fyzické tresty objevují a rovněž, že dítě by někdy na zadek dostat mělo, ale jen jako poslední možnost, když už ostatní metody selhaly.

15) Jedná se podle Vás o násilí v rodině, pokud rodiče používají na dítě opakovaně fyzické tresty jako jsou facky, pohlavky apod.?

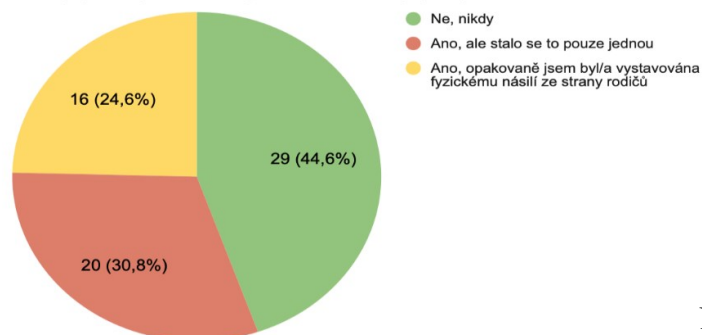
N=65

Graf 11: Jedná se o násilí v rodině, když rodiče používají na dítě fyzické tresty?

Otázka č. 16 – Byli jste někdy vystaveni fyzickému násilí ze strany rodičů? (fyzickým násilím je v tomto případě myšleno bití, kopání, tahání za vlasy apod.)

Tato otázka byla zaměřena na to, zda byli žáci někdy vystaveni domácímu násilí ze strany jejich rodičů. V tomto případě 29 (44,6 %) žáků uvedlo, že nebyli nikdy vystavováni fyzickému násilí ze strany jejich rodičů. Dalších 20 (30,8 %) respondentů v dotazníku přiznalo, že byli vystaveni fyzickému násilí ze strany jejich rodičů pouze jednou, a 16 (24,6 %) žáků potvrdilo, že byli fyzickému násilí vystavováni opakovaně.

16) Byli jste někdy vystaveni fyzickému násilí ze strany rodičů? (fyzickým násilím je v tomto případě myšleno bití, kopání, tahání za vlasy apod.)

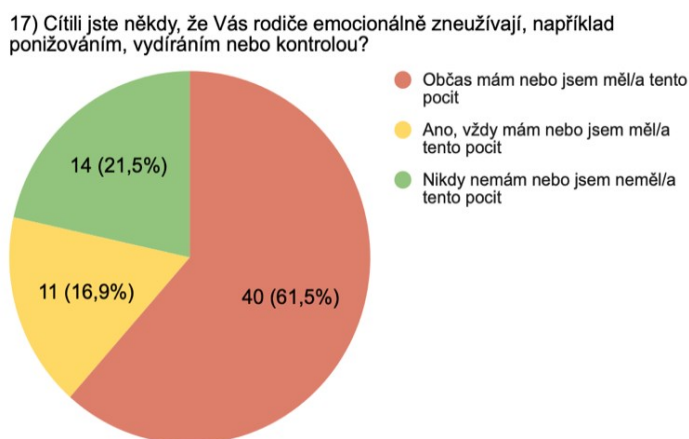

N=65

Graf 12: Fyzické násilí ze strany rodičů

Otázka č. 17 – Cítíte někdy, že Vás rodiče emocionálně zneužívají, například ponižováním, vydíráním nebo kontrolou?

V této otázce zaměřené na to, zda se žáci cítili ze strany jejich rodičů někdy emocionálně zneužívání, uvedlo 40 (61,5 %) žáků, že tento pocit občas měli. Dalších 14 (21,5 %) žáků v dotazníku zodpovědělo, že tento pocit nikdy neměli. Naopak 11 žáků zaškrtnulo, že tento pocit mají vždy.

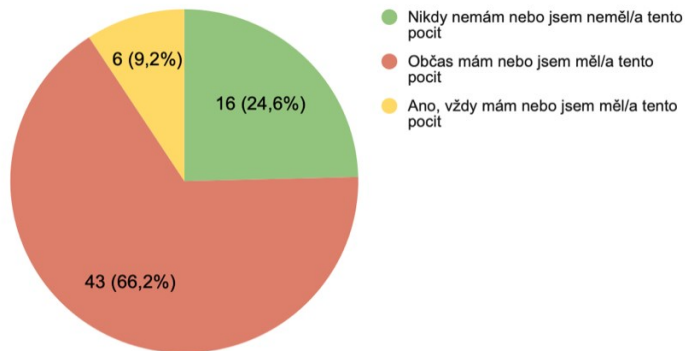
Graf 13: Emocionální zneužívání ze strany rodičů

Otázka č. 18 – Měli jste někdy pocit, že Vám rodiče úmyslně způsobili psychické nebo emocionální trápení?

Tato otázka ukazuje, že významná část respondentů, konkrétně 43 (66,2 %) žáků, udává, že občas měli pocit, že jim jejich rodiče úmyslně způsobili psychické nebo emocionální trápení. To naznačuje, že zhruba polovina respondentů se alespoň občas setkala s tímto nepříjemným pocitem ve vztahu ke svým rodičům.

Naopak pouze 16 (24,6 %) žáků odpovědělo, že tento pocit nikdy neměli a nikdy se nesetkali s tím, že by jim jejich rodiče úmyslně způsobili psychické či emocionální trápení. Pouze 6 (9,2 %) žáků uvedlo, že tento pocit z jejich rodičů mají vždy.

18) Měli jste někdy pocit, že vaši rodiče Vám úmyslně způsobili psychické nebo emocionální trápení?

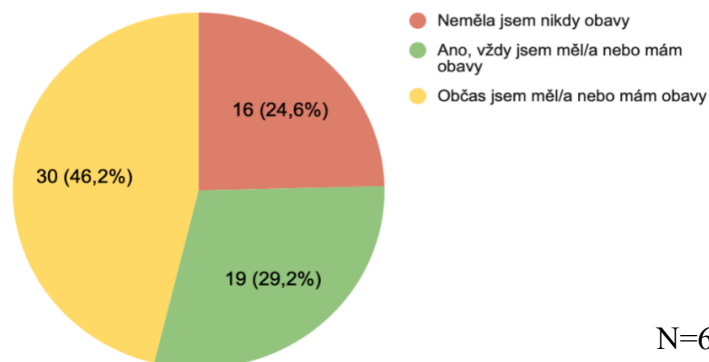
N=65

Graf 14: Úmyslné psychické či emocionální trápení ze strany rodičů

Otázka č. 19 – Měli jste někdy obavy z reakcí svých rodičů, pokud jste se s někým setkali proti jejich vůli?

Celkem 30 (46,2 %) žáků v dotazníkovém šetření přiznalo, že občas mají obavy z reakce jejich rodičů, pokud se s někým setkají proti jejich vůli. Dále 19 (29,2 %) žáků zaškrtnulo, že mají vždy obavy a 16 (24,6 %) žáků, že obavy nikdy nemají.

19) Měli jste někdy obavy z reakcí svých rodičů, pokud jste se s někým setkali proti jejich vůli?

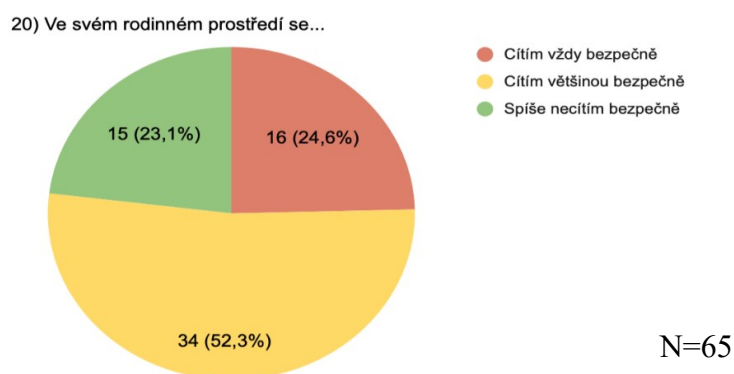

N=65

Graf 15: Setkání proti vůli rodičů

Otázka č. 20 – Ve svém rodinném prostředí se cítím...

Respondenti měli v tomto případě doplnit větu o tom, jak se cítí v jejich rodinném prostředí. Na výběr měli celkem ze čtyř možností. Nejčastěji žáci v dotazníku uváděli, že se v rodinném prostředí cítí většinou bezpečně. Toto tvrzení uvedla více než polovina z respondentů. Dále 16 žáků uvádělo, že se v rodinném prostředí cítí bezpečně vždy. O jednoho člověka méně, tedy 15 žáků dále zodpovědělo, že se v rodinném prostředí cítí většinou bezpečně. Žádný z žáků nevybral možnost, že se v rodinném prostředí nikdy necítí bezpečně.

Graf 16: Ve svém rodinném prostředí se cítím...

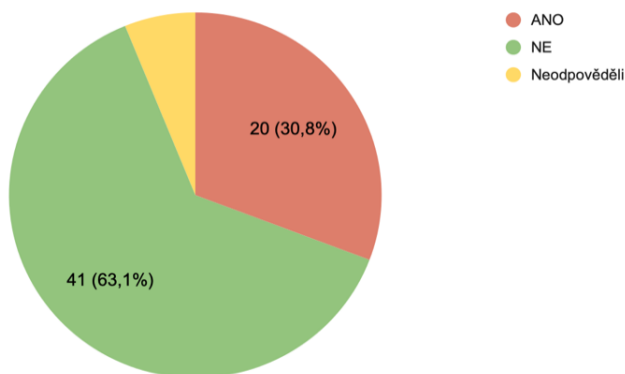
Otázka č. 21 – Zaznamenali jste nějaké fyzické nebo psychické následky násilí v rodině, jako jsou zranění, bolesti nebo psychické problémy? Pokud ano, uveďte prosím jaké.

Tato otázka byla zaměřena na to, zda žáci zaznamenali ze strany jejich rodičů nějaká zranění, bolesti či psychické problémy. V této otázce uvedla více než polovina žáků, celkem 41 (63,1 %), že nic takového ze strany jejich rodičů nikdy nezažili. Dalších 20 žáků (30,8 %) v dotazníku odpovědělo, že něco takového ze strany jejich rodičů již v minulosti zaznamenali. Pokud žáci odpověděli v dotazníku, že ano, měli následně prostor upřesnit, o jaké konkrétní následky se jednalo.

Nejčastěji se objevovaly psychické problémy jako takové, které uvedlo celkem 14 žáků. Celkem u 18 žáků se objevovaly psychické problémy, jako je deprese, stres, panické záchvaty a slabost. Fyzická zranění jako taková uvedli celkem 2 žáci a 7 žáků dále

opakovaně uváděli modřiny či podlitiny. V jedné odpovědi se rovněž objevovaly vytrhané vlasy.

21) Zaznamenali jste nějaké fyzické nebo psychické následky násilí v rodině, jako jsou zranění, bolesti nebo psychické problémy? Pokud ano, uveďte prosím jaké.

N=65

Graf 17: Fyzické či psychické důsledky násilí v rodině

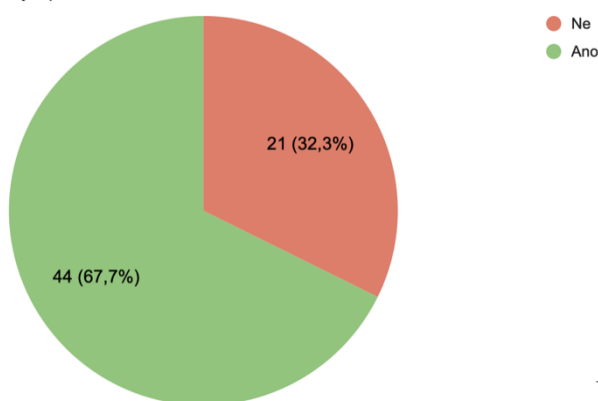
Další série otázek byla zaměřena na partnerské násilí.

Otázka č. 22 – Byli jste někdy v partnerském vztahu?

Vzhledem k tomu, že někteří žáci ještě v partnerském vztahu nikdy nebyli, tato otázka sloužila k rozřazení. Pokud žáci ve vztahu byli, spustila se jim série otázek o partnerském násilí, a pokud nebyli, automaticky je to přesměřovalo na otázku číslo 31.

Celkem 44 žáků v této otázce uvedlo, že již někdy v partnerském vztahu byli. Na druhé straně celkem 21 žáků zodpovědělo, že v partnerském vztahu zatím nikdy nebyli. Na následující otázky tedy bude odpovídat vždy 44 studentů.

22) Byli jste někdy v partnerském vztahu?

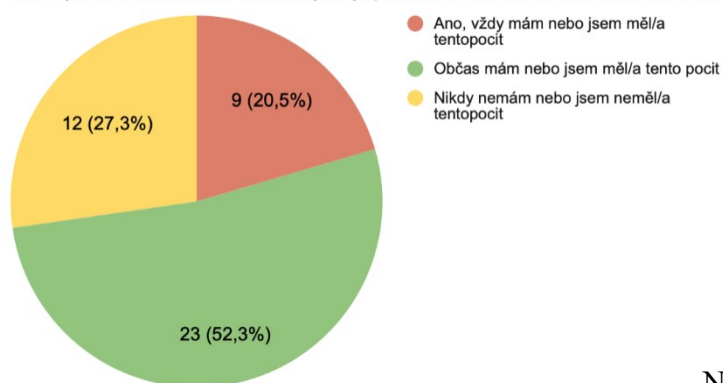
N=65

Graf 18: Partnerské násilí

Otázka č. 23 – Měli jste někdy pocit, že Vás partner/partnerka záměrně kontroluje nebo Vás omezuje v osobních záležitostech, jako je práce nebo komunikace s ostatními lidmi?

Na otázku, zda měli respondenti někdy pocit, že je jejich partner či partnerka kontroluje nebo je omezuje v osobních záležitostech, odpovědělo 23 žáků (52,3 %), že tento pocit občas mají. Dalších 12 (27,3 %) žáků zodpovědělo, že naopak tento pocit z partnera nikdy neměli. Těch, kteří uvedli, že tento pocit mají vždy, bylo celkově 9 (20,7 %).

23) Měli jste někdy pocit, že váš partner/partnerka vás záměrně kontroluje nebo omezujete v osobních záležitostech, jako je práce nebo komunikace s ostatními lidmi?

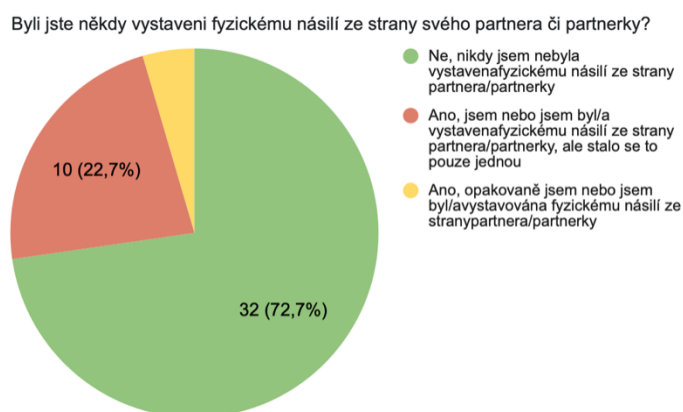
N=44

Graf 19: Partnerský vztah

Otázka č. 24 – Byli jste někdy vystaveni fyzickému násilí ze strany partnera či partnerky?

Z výsledků vyplývá, že většina respondentů, konkrétně 32 (72,7 %) uvádí, že nikdy nebyli vystaveni fyzickému násilí ze strany svých partnerů či partnerek. To ukazuje, že většina respondentů tento druh násilí ve svém vztahu nezažila. Celkem 10 (22,7 %) respondentů uvedlo, že byli vystaveni fyzickému násilí ze strany jejich partnera, ale pouze jednou. Dva žáci připustili (4,3 %), že byli v minulosti vystaveni fyzickému násilí ze strany svých partnerů či partnerek.

Z těchto výsledků lze vyvodit, že přestože existuje určitý počet jedinců, kteří byli v minulosti vystaveni fyzickému násilí ze strany svých partnerů či partnerek, většina respondentů toto násilí ve svých vztazích nezažila.

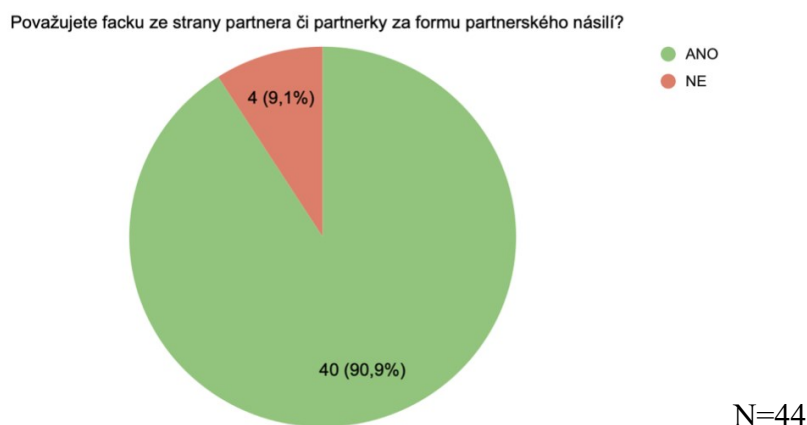

Graf 20: Fyzické násilí ze strany partnera

Otázka č. 25 – Považujete facku ze strany partnera za formu partnerského násilí?

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že část respondentů, konkrétně 40 (90,9 %), považuje facku ze strany partnera za formu domácího násilí. Tato většina žáků uvádí, že i zdánlivě „mírná“ forma fyzického napadení, jako je facka, může být považována za násilí v partnerském vztahu a má potenciál způsobit fyzické i psychické trauma. Naopak 4 žáci uvádějí, že facku nepovažují za formu partnerského násilí.

Žáci měli v této otázce prostor pro zdůvodnění. U odpovědi ano se opakovalo u všech odpovědí (u 40 žáků) téměř totožné zdůvodnění, a to, že partner by nikdy neměl vztáhnout ruku na druhého partnera, protože jde již o nějakou formu násilí. Druhá strana, konkrétně čtyři žákyně uvedly, že facka proběhne nejčastěji z legrace, a proto ji za formu partnerského násilí nepovažují.

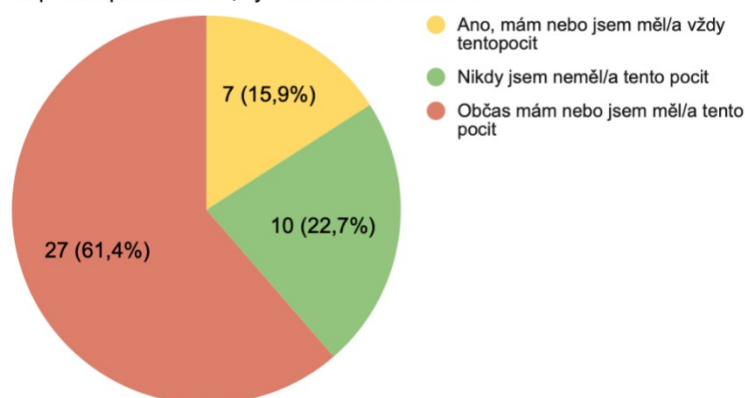

Graf 21: Facka ze strany partnera

Otázka č. 26 – Cítili jste někdy, že Vás Váš partner či partnerka emocionálně zneužívá, například ponižováním, vydíráním nebo kontrolou?

V dotazníku uvedlo celkem 27 (61,4 %) žáků, že mají nebo měli někdy pocit, že jejich partner emocionálně zneužívá. Naopak 10 (22,7 %) žáků uvedlo, že pocit, že by jejich partner emocionálně zneužíval, ve vztahu nikdy neměli. Zbýlých 7 (15,9 %) žáků zodpovědělo, že tento pocit mají nebo měli ve vztahu vždy.

26) Cítili jste někdy, že Vás Váš partner či partnerka emocionálně zneužívá, například ponižováním, vydíráním nebo kontrolou?

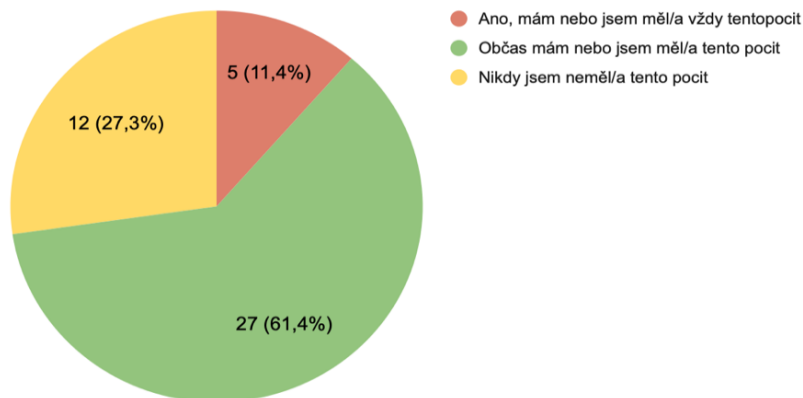
N=44

Graf 22: Emocionální zneužívání ze strany partnera

Otázka č. 27 – Měli jste někdy pocit, že váš partner/partnerka vám úmyslně způsobil/a psychické nebo emocionální trápení?

Z výsledků dále vyplynulo, že 27 (61,4 %) žáků mělo nebo mají občas pocit, že je partner či partnerka psychicky nebo emocionálně trápí. Na druhé straně 12 (27,3 %) respondentů uvedlo, že nikdy neměli ten pocit, že by jim jejich partner úmyslně způsobil psychické či emocionální trápení. Pouze 5 (11,4 %) žáků přiznalo, že jim jejich partner vždy způsobuje či způsoboval psychické či emocionální trápení.

27) Měli jste někdy pocit, že váš partner/partnerka vám úmyslně způsobil/a psychické nebo emocionální trápení?

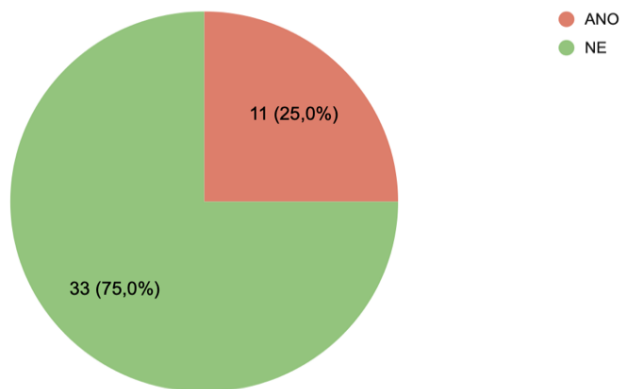
Graf 23: Úmyslné psychické či emocionální trápení ze strany partnera či partnerky

Otázka č. 28 – Zaznamenali jste nějaké změny ve své sociální izolaci od svého nejbližšího okolí kvůli vašemu vztahu? Pokud ano, jaké?

Ze zjištěných výsledků vyšlo najevo, že 30 (68,2 %) žáků nezaznamenalo nějaké změny ve své sociální izolaci ze strany jejich okolí. Na druhé straně 14 (31,8 %) žáků uvedlo, že změny zaznamenali. Pokud žáci vybrali možnost ano, měli následně možnost popsat, o jaké změny se konkrétně jednalo.

Nejčastěji se u žáků objevovala odpověď, že je kamarádi zcela odstříhli a přestali se s nimi vídat poté, co začali chodit s partnerem, kterého kamarádi neschvalovali. Rovněž se zde opakovaly odpovědi, že rodiče žáků nesouhlasili se vztahy žáků a z tohoto důvodu se snažili co nejvíce omezit kontakt žáků s jejich partnery. Jedna ze žaček uvedla, že zažila nátlak od partnera, který jí zakazoval stýkat se s jinými muži, ale rovněž s kamarádkami, nemohla nikam chodit a musela trávit čas pouze s ním.

28) Zaznamenali jste nějaké změny ve své sociální izolaci od svého nejbližšího okolí kvůli vašemu vztahu?

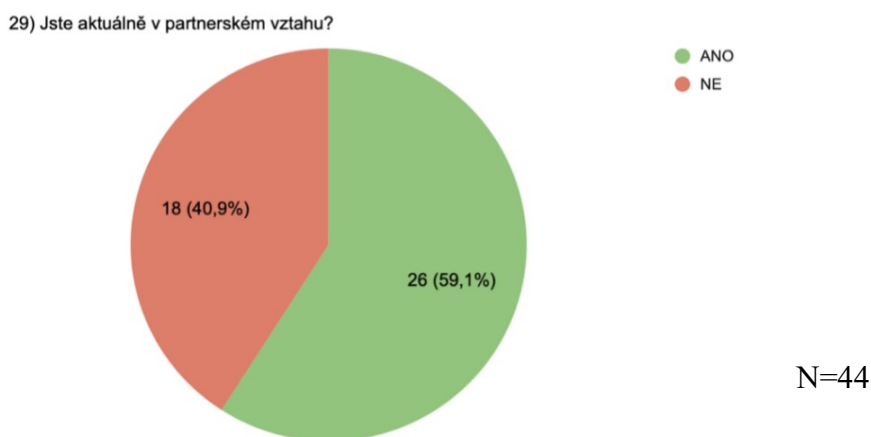

Graf 24: Změny v sociální izolaci od nejbližšího okolí

Otázka č. 29 – Jste aktuálně v partnerském vztahu?

Tato otázka byla zaměřena na to, zda jsou žáci aktuálně v partnerském vztahu. Další otázka následně navazovala na tuto. Pokud žák v této otázce odpověděl, že ne, automaticky přeskočil další otázku, a přešel rovnou k otázce 31.

Celkem 26 (59,1 %) žáků uvedlo, že jsou aktuálně v partnerském vztahu. Naopak 18 (40,9 %) respondentů zodpovědělo, že aktuálně v partnerském vztahu nejsou. Na následující otázku bude tedy odpovídat celkem 26 studentů.

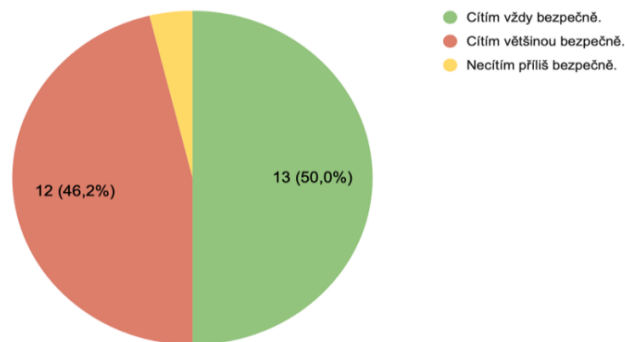

Graf 25: Aktuální partnerský vztah

Otázka č. 30 – V současném partnerském vztahu se cítím...

Tato otázka navazovala na předchozí a zabývala se tím, zda se respondenti cítí ve svém aktuálním vztahu bezpečně. Celkem 13 (50 %) žáků uvedlo, že se ve svém současném vztahu cítí vždy bezpečně. Podobně odpovědělo dalších 12 (46,2 %) žáků, kteří odpověděli, že se ve vztahu cítí většinou bezpečně. Možnost, že se ve vztahu necítí příliš bezpečně, zvolil pouze jeden (3,8 %) žák. Poslední možnost, že se ve vztahu necítí nikdy bezpečně, nikdo nezvolil.

30) V současném partnerském vztahu se..

N=26

Graf 26: V současném partnerském vztahu se cítím..

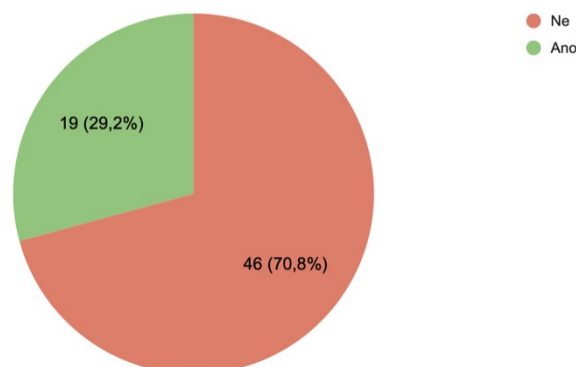
Otázka č. 31 – Pociťovali jste někdy, že někdo ve vašem okolí byl obětí násilí v rodině či partnerského násilí?

V dotazníkovém šetření vyšlo u této otázky najevo zjištění, že 46 (70,8 %) žáků nikdy nezaznamenali, že by někdo v jejich okolí byl obětí násilí v rodině či partnerského násilí. Zbýlých 19 respondentů v dotazníku odpovědělo, že někoho takového ve svém okolí mají.

Pokud žáci odpověděli na tuto otázku, že znají někoho takového, měli následně možnost tuto odpověď blíže specifikovat. Nejčastěji se objevovala možnost, že mají žáci ve svém okolí kamarádku, kterou mlátil její bývalý přítel. Jedna ze žaček zmiňovala také to, že její kamarádka pravidelně mlátí její otec.

Další žačky uváděly, že mají v rodině maminku či tetu, které byly obětí domácího násilí. Dále se objevovala možnost, že žáci mají v okolí nějakou známou ženu, která byla sama obětí partnerského násilí. Jedna ze žaček také uvedla, že zná rodinu, ve které k násilí v rodině dochází pravidelně, z důvodu konzumace alkoholu.

31) Pociťovali jste někdy, že někdo ve vašem okolí byl obětí násilí v rodině či partnerského násilí?

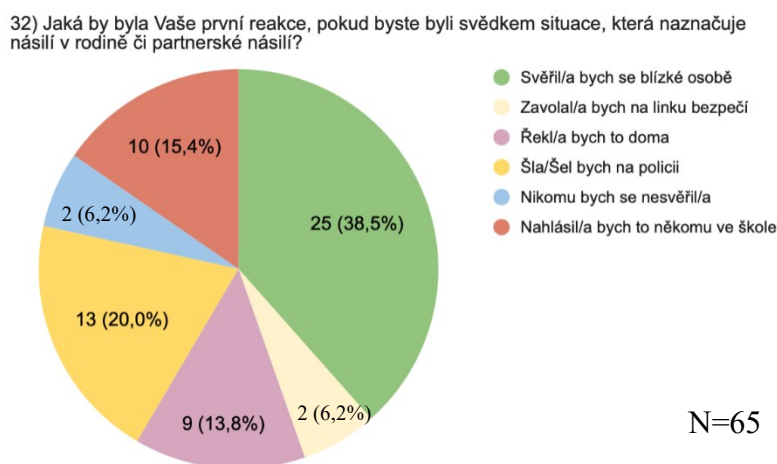

N=65

Graf 27: Oběť domácího násilí v okolí

Otázka č. 32 – Jaká by byla Vaše první reakce, pokud byste byli svědkem situace, která naznačuje násilí v rodině či partnerské násilí?

Další otázka byla směřována na první reakci, jakou by respondenti měli, kdyby byli svědkem situace, která naznačuje násilí v rodině či partnerské násilí. Nejvíce žáků, konkrétně 25 (38,5 %) odpovědělo, že by se s tím svěřili nějaké blízké osobě. Dalších 13 (20 %) žáků v dotazníku zaškrtnulo, že kdyby byli svědkem takové situace, nahlásili by to na policii. Celkem 10 (15,4 %) žáků uvedlo, že by se svěřili někomu ve škole. O jednoho člověka méně, tedy 9 (13,8 %) žáků uvedlo, že by o vzniklé situaci řekli doma. Další 4 (6,2 %) žáci uvedli, že by zavolali na linku bezpečí. Zbylí čtyři žáci (6,2 %) v dotazníku zodpověděli, že by se nikomu nesvěřili.

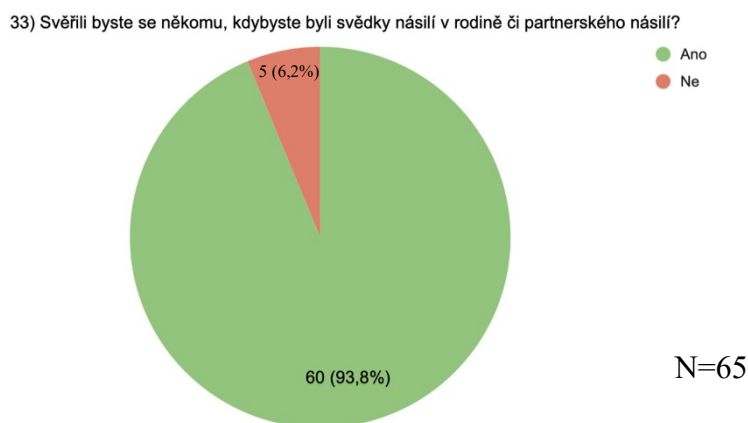
Graf 28: První reakce jako svědek násilí v rodině či partnerského násilí

Otázka č. 33 – Svěřili byste se někomu, kdybyste byli svědky násilí v rodině či partnerského násilí?

Na otázku, zda by se žáci někomu svěřili, kdyby byli svědky domácího násilí, odpověděla většina, celkem 60 (93,8 %), že ano. Zbylých 5 (6,2 %) žáků v dotazníku uvedlo, že nikdy nebyli svědky násilí v rodině či partnerského násilí.

Respondenti měli následně možnost uvést, komu by se v takové situaci svěřili. Nejčastěji žáci uváděli možnost, že by se svěřili doma rodičům. Tuto možnost uvedlo celkem 29 žáků. Druhou nejčastější odpovědí byla možnost, že by se žáci v takovéto situaci svěřili

nějakému ze svých přátel. Tuto možnost uvedlo celkem 21 žáků. Celkem 10 žáků by se svěřilo někomu ve škole. Již méně žáků, konkrétně 9, by se obrátilo na někoho z jejich blízkých. Pouze 4 žáci uvedli, že by se v takové situaci obrátili na policii, a jeden student by se obrátil na linku bezpečí.

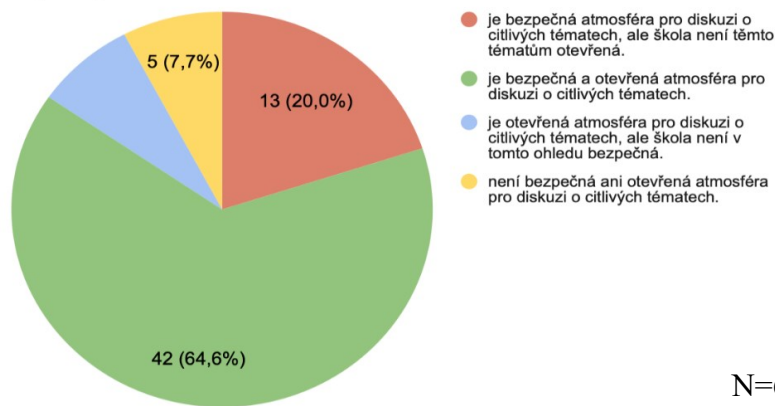

Graf 29: Svěřili byste se někomu, jako svědci násilí v rodině či partnerského násilí?

Otázka č. 34 – Cítím, že v naší škole je...

Tato otázka byla zaměřena na to, zda se žáci cítí v jejich škole bezpečně a mají pocit, že je tam otevřená atmosféra k řešení citlivých témat. Více než polovina žáků, konkrétně 42 (64,6 %) uvedla, že v jejich škole je bezpečná a otevřená atmosféra pro diskuzi o citlivých tématech. Dále 13 (20 %) žáků sdělilo, že je ve škole bezpečná atmosféra pro diskuzi o citlivých tématech, ale škola není těmto tématům příliš otevřená. Naopak 5 (7,7 %) žáků popsalo, že je škola otevřená diskuzi o citlivých tématech, ale nepřijde jim bezpečná. Pouze 5 (7,7 %) žáků uvedlo, že škola není ani bezpečná a ani otevřená diskuzi o citlivých tématech.

34) Cítím, že v naší škole...

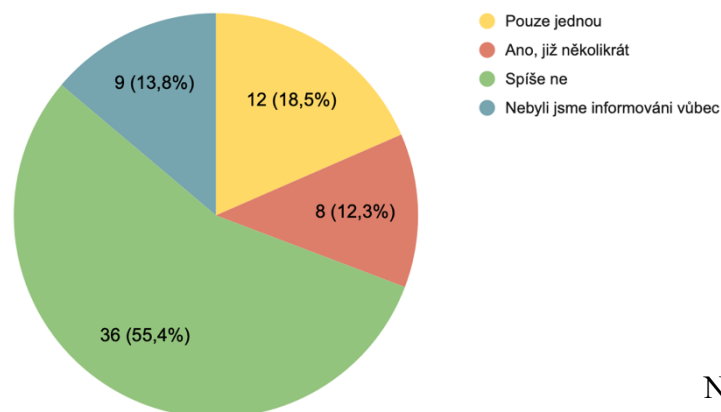

Graf 30: Cítím, že v naší škole...

Otázka č. 35 – Byli jste na současné škole již dříve informováni nebo vzdělávání o násilí v rodině?

Celkem 36 (55,4 %) žáků odpovědělo v této otázce, že ve škole spíše nebyli informováni nebo vzdělávání o problematice násilí v rodině. Dále 12 (18,5 %) žáků odpovědělo, že byli informováni ve škole pouze jednou. Dalších 9 (13,8 %) žáků v dotazníku uvedlo, že nebyli o této problematice informováni vůbec. Naproti tomu 8 (12,3 %) žáků zodpovědělo, že byli informováni již několikrát.

35) Byli jste na současné škole již dříve informováni nebo vzdělávání o násilí v rodině?

Graf 31: Informovanost o násilí v rodině ze školy

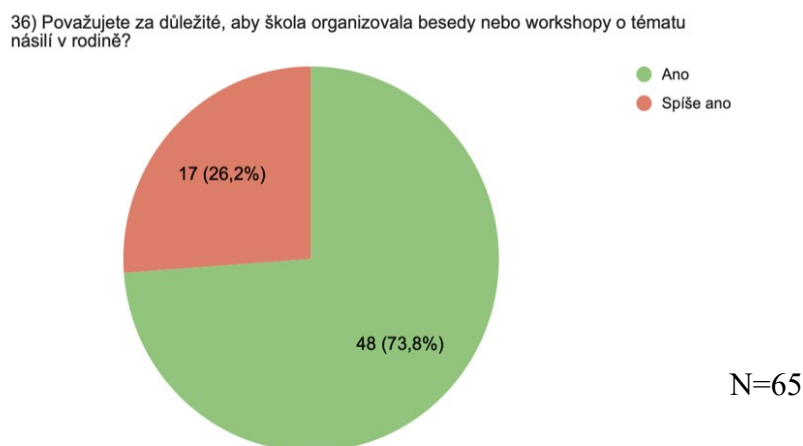
Žáci, kteří v této otázce odpověděli, že již alespoň jednou informováni, byli měli následně vybrat z možností, jakou formou byli informováni.

Nejvíce žáků, konkrétně 13 (43,3 %) uvádělo, že byli o této problematice ve škole informováni skrze video. Dále 8 (26,7 %) žáků sdělilo, že ve škole již měli nějakou

přednášku zaměřenou na problematiku násilí v rodině. Dále 4 (13,3 %) žáků popsalo, že byli informováni prostřednictvím besedy, 2 (6,7 %) žáci byli informováni prostřednictvím programu prevence, 1 (3,3 %) žák byl informován v hodině ZSV a 1 žák (3,3 %) v nějaké z vyučovacích hodin.

Otázka č. 36 – Považujete za důležité, aby škola organizovala besedy nebo workshopy o tématu násilí v rodině?

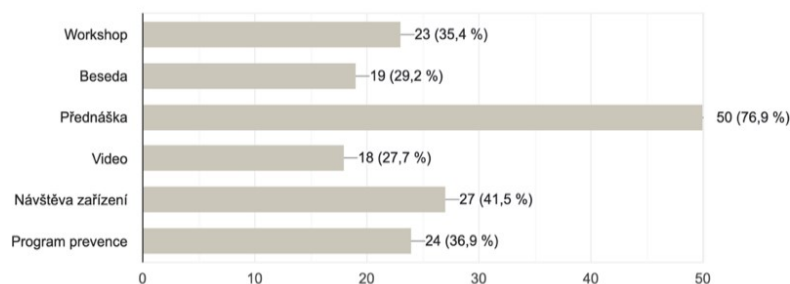
Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 48 (29,8 %) žáků považuje za důležité, aby škola organizovala besedy nebo workshopy o tématu násilí v rodině. Dalších 17 (10,6 %) žáků uvedlo možnost spíše ano. Možnost spíše ne a možnost ne nevyužil žádný ze žáků. Vzhledem k tomu, že všichni respondenti odpověděli kladně, měli v následující části otázky možnost vybrat vhodnou formu, kterou by měla škola využít při informování žáků o problematice násilí v rodině a partnerského násilí. Žáci nejčastěji odpovídali, že nejvhodnější formou je podle nich přednáška. Tu zvolilo v dotazníku celkem 50 (31,1 %) žáků. Dále se objevovala možnost návštěvy zařízení, kterou vybralo 27 (14,3 %) žáků, či programu prevence, kterou zvolilo 24 (14,9 %) žáků. Dále 23 (14,3 %) respondentů zvolilo, že by pro ně byl ideální workshop. Následně 19 (11,8 %) žáků zvolilo besedu a 18 (11,2 %) možnost videa.

Graf 33: Organizace besed a workshopů

Pokud jste v předchozí otázce odpověděli ANO či SPÍŠE ANO - uveďte prosím, jaká forma předání informací by pro Vás byla nejlepší

65 odpovědí

Graf 34: Nejlepší forma předání informací

N=161

2.4 Diskuze a komparace výsledků

Výzkum poskytl informace o tom, jaké mají žáci střední školy povědomí o násilí v rodině, a zároveň jaké mají žáci s násilím v rodině a partnerským násilím dosavadní zkušenosti z jejich běžných životů. Cílem dotazníkového průzkumu bylo získání dat potřebných k dosažení hlavního cíle výzkumu a čtyř dílčích cílů, stejně tak jako k zodpovězení výzkumných otázek, které byly na těchto cílech založeny.

Hlavní cíl výzkumu: Jaké povědomí mají žáci vybrané střední školy o domácím násilí a do jaké míry se s domácím násilím setkávají v jejich běžných životech?

Hlavní výzkumná otázka: Jaké povědomí mají žáci vybrané střední školy o domácím násilí a do jaké míry se s domácím násilím setkávají v jejich běžných životech?

Vzhledem k tomu, že se výzkumná část skládá ze dvou částí, rozhodla jsem se ji rozdělit na část A a část B.

Hlavní výzkumná otázka, část A: Jaké povědomí mají žáci střední školy o násilí v rodině?

Hlavní předpoklad vychází z otázek č. 4–14, kdy tyto otázky zjišťovaly povědomí žáků vybrané střední školy o násilí v rodině.

Ke zjištění povědomí o násilí v rodině budou využity výsledky z dotazníku, konkrétně se bude jednat o otázky číslo 4 až po otázku číslo 14. Tyto otázky byly zaměřeny na základní znalosti o problematice násilí v rodině. Vědomostní otázky tvořily téměř polovinu celého testu a odpovídalo na ně celkem 65 (100 %) respondentů.

Výsledky již zmíněných otázek budou dále rozpracovány dle správných a chybných odpovědí a následně dle jednotlivých respondentů. Výsledky budou vyhodnoceny pomocí procent, přičemž u otázek, kde bylo možné zaškrtnat více správných odpovědí, bylo 100 % rozděleno počtem správných odpovědí a dle toho byla následně žákům procenta přidělována.

U otázek č. 5 a č. 7 byly správně všechny odpovědi. Pokud žák vybral u některé z odpovědí možnost NE, počítá se jedna z těch nezaškrtnutých odpovědí jako chybná. U otázky č. 6 bylo možné zaškrtnat 10x ANO a 2x NE. Celkem v této otázce tedy žáci mohli získat 12 bodů. Pokud někdo zaškrtnl chybnou odpověď, nebo naopak nezaškrtnl nějakou ze správných odpovědí, počítala se tato nezaškrtnutá odpověď jako chybná.

N = 65

Tabulka 5: Počet správných a chybných odpovědí u jednotlivých otázek

Otázka	Správné odpovědi	Chybné odpovědi
Otázka č. 4 – Definice násilí v rodině	57 (87,7 %)	8 (13,3 %)
Otázka č. 5 – Oběti násilí v rodině	268 (82,5 %)	57 (17,5 %)
Otázka č. 6 – Faktory přispívající ke vzniku násilí	542 (68,5 %)	251 (31,5 %)
Otázka č. 7 – Důsledky na oběť	217 (66,8 %)	108 (33,2 %)
Otázka č. 8 – Ženy jako pachatelky násilí v rodině	65 (100 %)	0 (0 %)
Otázka č. 9 – Lze pachatele na první pohled poznat	53 (81,7 %)	12 (18,3 %)
Otázka č. 10 – Násilí v rodině jako problém u nižších soc. vrstev	55 (84,6 %)	10 (15,5 %)
Otázka č. 11 – Stockholmský syndrom	31 (47,7 %)	34 (52,3 %)

Otázka č. 12 – Syndrom EAN	33 (50,8 %)	32 (49,2 %)
Otázka č. 13 – Syndrom CAN	46 (70,8 %)	19 (29,2 %)
Otázka č. 14 – Vykázání pachatele z domu	30 (46,2 %)	35 (53,8 %)
Celkem	1397 (71,2 %)	566 (28,8 %)

N = 65

Tabulka 6: Odpovědi vědomostní části dotazníku dle jednotlivých respondentů

	Otázka č. 4	Otázka č. 5	Otázka č. 6	Otázka č. 7	Otázka č. 8	Otázka č. 9	Otázka č. 10	Otázka č. 11	Otázka č. 12	Otázka č. 13	Otázka č. 14	Úspěšnost
R1	100 %	100 %	41,7 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	58,34 %
R2	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	63,64 %
R3	100 %	80 %	58,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	83,48 %
R4	100 %	80 %	66,7 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	75,15 %
R5	100 %	100 %	58,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	76,21 %
R6	100 %	100 %	66,7 %	80 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	76,97 %
R7	0 %	60 %	83,3 %	80 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	38,48 %
R8	0 %	100 %	41,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	67,43 %
R9	100 %	100 %	66,7 %	80 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	86,06 %
R10	0 %	20 %	41,7 %	40 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	36,52 %
R11	100 %	100 %	75 %	80 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	59,55 %
R12	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	81,82 %
R13	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	81,82 %
R14	100 %	100 %	91,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	81,06 %
R15	100 %	100 %	83,3 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	89,39 %
R16	100 %	100 %	75,0 %	80 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	77,73 %
R17	100 %	100 %	58,3 %	40 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	54,39 %
R18	100 %	100 %	83,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	78,48 %
R19	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	72,73 %
R20	0 %	100 %	58,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	67,12 %
R21	100 %	100 %	91,7 %	80 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	0 %	79,25 %
R22	100 %	100 %	83,3 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	100 %	0 %	71,21 %
R23	100 %	100 %	66,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	69,70 %
R24	0 %	80 %	83,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	49,39 %
R25	0 %	60 %	50,0 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	71,82 %
R26	100 %	100 %	91,7 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	90,15 %
R27	100 %	100 %	83,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	87,57 %
R28	100 %	100 %	83,3 %	80 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	69,39 %
R29	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100,00 %
R30	100 %	80 %	66,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	86,06 %
R31	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %	0 %	63,64 %

R32	100 %	100 %	50,0 %	80 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	48,18 %
R33	100 %	100 %	41,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	94,70 %
R34	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %	0 %	63,64 %
R35	100 %	60 %	50,0 %	80 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %	62,73 %
R36	100 %	100 %	58,3 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %	100 %	68,94 %
R37	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	81,82 %
R38	100 %	100 %	91,7 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %	100 %	71,97 %
R39	100 %	100 %	66,7 %	80 %	100 %	0 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	67,88 %
R40	100 %	20 %	83,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	80,30 %
R41	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100,00 %
R42	100 %	100 %	66,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	87,88 %
R43	0 %	40 %	41,7 %	40 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	0 %	47,43 %
R44	100 %	40 %	58,3 %	40 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	48,94 %
R45	100 %	20 %	41,7 %	40 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	36,52 %
R46	100 %	80 %	33,3 %	60 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	100 %	70,30 %
R47	100 %	80 %	58,3 %	60 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	100 %	72,57 %
R48	100 %	100 %	91,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	81,06 %
R49	100 %	40 %	50,0 %	40 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	39,09 %
R50	100 %	40 %	50,0 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	40,00 %
R51	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100,00 %
R52	100 %	80 %	66,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	76,97 %
R53	100 %	80 %	41,7 %	80 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	54,70 %
R54	0 %	40 %	50,0 %	40 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	39,09 %
R55	100 %	60 %	50,0 %	40 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	77,27 %
R56	100 %	60 %	91,7 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	93,79 %
R57	100 %	60 %	75,0 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	94,09 %
R58	100 %	80 %	50,0 %	40 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	88,18 %
R59	100 %	60 %	41,7 %	60 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	87,43 %
R60	100 %	40 %	41,7 %	60 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	76,52 %
R61	100 %	100 %	66,7 %	60 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	93,34 %
R62	100 %	60 %	58,3 %	60 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	88,94 %
R63	100 %	60 %	50,0 %	60 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	100 %	70,00 %
R64	100 %	100 %	66,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	78,79 %
R65	100 %	100 %	83,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	96,66 %

Tabulka obsahuje procentuální úspěšnost u jednotlivých otázek zaměřených na povědomí o násilí v rodině. Celková procentuální úspěšnost z vědomostní části činí 71,2 %. Je tedy patrné, že citlivé téma násilí v rodině není žákům cizí a že mají o této problematice již alespoň nějaké základní znalosti. Vysoká úspěšnost studentů ve vyplňování dotazníku o povědomí o násilí v rodině je povzbudivým výsledkem.

Dle druhé tabulky je patrné, že znalosti žáků jsou značně odlišné. Celkem tři žáci dosáhli nejvyšší hranice 100 %. Naopak nejméně úspěšný byl student s výsledkem 35,4 %. Z výsledků vyšlo najevo, že žákům dělají největší problémy otázky zaměřené na definování pojmů. Nejvíce špatných odpovědí se objevovalo u otázek zaměřených na vykázní pachatele z domu, konkrétně 35 (53,8 %) špatných odpovědí, dále stockholmský syndrom, konkrétně 34 (52,3 %) špatných odpovědí a rovněž u syndromu EAN bylo chybně 32 (49,2 %) odpovědí.

Nejlépe dopadla otázka, která měla za úkol zjistit, zda se pachatelkami domácího násilí mohou stát i ženy. Všichni žáci (100 %) odpověděli správně, že ano. O něco méně úspěšná byla otázka zaměřená na definici domácího násilí, kterou zodpovědělo správně celkem 57 (87,7 %) žáků. Tyto otázky se týkaly naprostého základu povědomí o domácím násilí a dělaly žákům menší problém než poslední část otázek zaměřená na definování složitějších pojmů.

Výsledek šetření, část A: Výsledek ukazuje, že většina žáků vybrané střední školy již má nějaké dosavadní získané znalosti o problematice násilí v rodině. Z výzkumu však vyšlo najevo, že tyto znalosti se u jednotlivých žáků velmi liší.

Výsledek: První část hlavního cíle byla dokončena.

Hlavní výzkumná otázka, část B: Do jaké míry se žáci setkávají s domácím násilím v jejich běžných životech?

K zodpovězení hlavní výzkumné otázky části B sloužil dílčí cíl č. 3 a dílčí cíl č. 4 a otázka číslo 31, ve které měli žáci určit, jestli ve svém okolí mají někoho, kde je nebo byl obětí násilí v rodině či partnerského násilí.

V dílčím cíli č. 3 (viz dílčí cíl č. 3) bylo zjištěno, že 34 (52,3 %) žáků se v jejich rodinném prostředí cítí většinou bezpečně. Dalších 16 žáků uvedlo, že 16 (24,6 %) se

v rodinném prostředí cítí většinou bezpečně. Celkem 15 (23,1 %) žáků v dotazníku zodpovědělo, že se ve svém rodinném prostředí spíše necítí bezpečně.

Více než polovina respondentů, celkem 42 (64,4 %), v dotazníku přiznala, že byla alespoň jednou vystavena fyzickému násilí ze strany jejich rodičů. Dále vyšlo najevo, že 45 (69,2 %) žáků alespoň někdy má pocit, že je jejich rodiče emocionálně zneužívají, což může mít vážné následky na jejich psychické zdraví. Z výsledků je dále patrné, že 51 (78,5 %) žáků má alespoň občas pocit, že je rodiče emocionálně či psychicky trápí. Z analýzy výsledku bylo dále zjištěno, že 49 (75,4 %) respondentů má alespoň občas obavy z reakce jejich rodičů, pokud se s někým setkají proti jejich vůli.

Z dílčí výzkumné otázky číslo 4 (viz dílčí cíl č. 4) vyšlo najevo, že určitý podíl respondentů má zkušenosti s partnerským násilím. Konkrétně 32 (72,7 %) žáků mělo někdy pocit, že je partner záměrně kontroluje. S fyzickou formou se setkalo celkem 12 (27,3 %) žáků, s psychickým týráním ze strany partnera se setkalo 32 (72,7 %) žáků a se záměrným emocionálním zneužíváním celkem 34 (77,3 %) žáků. Výzkum ukázal, že žáci si uvědomují, že jakýkoliv fyzický útok nebo agresivní chování v rámci partnerského vztahu může být považováno za formu násilí.

Otázka č. 31: Pociťovali jste někdy, že někdo ve vašem okolí byl obětí násilí v rodině či partnerského násilí?

N = 65

Tabulka 7: Výsledky otázky 31

	ANO	NE
Otázka č. 31	19 (12,3 %)	81 (87,7 %)

Z výsledků je patrné, že celkem 19 (12,3 %) žáků má ve svém okolí někoho, kdo je nebo byl obětí násilí v rodině či partnerského násilí. Žáci mohli dále specifikovat, o koho se jedná. Celkem ve třech případech se jednalo o někoho z rodinných příslušníků a ve zbylých

případech o někoho z blízkého okolí. Přítomnost tohoto pouze potvrdilo, že jde o téma velmi aktuální a je nezbytné jej brát v úvahu.

Odpořed' na hlavní výzkumnou otázku, část B:

V rámci výzkumu bylo zjiřtřeno, že řáci naší střední školy se řasto setkávají s určitými projevy násilí v rodině ze strany svých rodičů. I když jen malá část z nich byla opakovaně vystavena fyzickému násilí ze strany rodičů, větřina z nich se do jisté míry setkává s emocionálním a psychickým třráním.

Zkuřenosti řáků s partnerským násilím jsou rozmanité a složité. Někteří z respondentů uvádřli zkuřenosti s fyzickým, psychickým a emocionálním násilím v rámci partnerských vztahů. Výsledky této části výzkumu naznačují, že řáci si uvědomují, že jakýkoli fyzický útok nebo agresivní chování v partnerském vztahu může být považováno za formu násilí.

Dále bylo zjiřtřeno, že větřina řáků nemá ve svém okolí nikoho, kdo by byl obětí násilí v rodině ři partnerského násilí. Existuje mezi řáky však skupina osob, které ve svém okolí někoho takového mají, což jen potvrzuje, že se jedná o velmi aktuální téma a je nezbytné jej pečlivě zkoumat a navrřovat případná opatření.

Výsledek: Druhá část hlavního cíle byla dokončena.

Dílčí cíl ř. 1: Zjistit, zda existuje rozdíl mezi znalostmi o násilí v rodině u řáků dle jednotlivých oborů.

Dílčí výzkumná otázka 1: Jak se liří povědomí řáků vybrané střeni školy o domácím násilí napřič jednotlivými obory?

Ke zjiřtření dílčí výzkumné otázky říslo jedna budou sloužit otázky z dotazníkového řetření ř. 4–14. V následující tabulce jsou uvedeny celkové počty všech správných a chybných odpovřdí u jednotlivých oborů. Pro větří přehlednost jsem se rozhodla jednotlivé obory barevně oddřlit.

N = 65

Tabulka 8: Tabulka správných odpovědí dle jednotlivých oborů

Obor	Počet žáků	Otázka č. 4	Otázka č. 5	Otázka č. 6	Otázka č. 7	Otázka č. 8	Otázka č. 9	Otázka č. 10	Otázka č. 11	Otázka č. 12	Otázka č. 13	Otázka č. 14	Celk. úspěš.
Předškolní a mimoškolní pedagogika	28	21 (75,0%)	129 (92,1%)	252 (75,4%)	115 (82,1%)	28 (100%)	24 (85,7%)	25 (89,3%)	17 (60,7%)	12 (42,9%)	16 (57,1%)	6 (21,4%)	71,0 %
Pedagogické lyceum	23	21 (91,3%)	76 (66,1%)	160 (58,0%)	77 (67,0%)	23 (100%)	20 (87,0%)	21 (91,3%)	9 (39,1%)	13 (56,5%)	17 (73,9%)	15 (65,2%)	72,3 %
Všeobecné Gymnázium	14	14 (100%)	63 (90%)	130 (77,4%)	65 (92,9%)	14 (100%)	6 (42,9%)	10 (71,4%)	5 (35,7%)	8 (57,1%)	13 (92,9%)	8 (57,1%)	74,3 %
Celková úspěšnost u otázek	65	56 (87,7%)	268 (82,5%)	542 (68,3%)	257 (82,6%)	65 (100%)	50 (76,9%)	56 (86,2%)	31 (47,7%)	34 (52,3%)	46 (70,8%)	29 (44,6%)	71,2 %

N=65

Tabulka 9: Tabulka správných odpovědí dle jednotlivých respondentů

	Otázka č. 4	Otázka č. 5	Otázka č. 6	Otázka č. 7	Otázka č. 8	Otázka č. 9	Otázka č. 10	Otázka č. 11	Otázka č. 12	Otázka č. 13	Otázka č. 14	Úspěšnost
R1	100 %	100 %	41,7 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	58,34 %
R2	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	63,64 %
R3	100 %	80 %	58,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	83,48 %
R4	100 %	80 %	66,7 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	75,15 %
R5	100 %	100 %	58,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	76,21 %
R6	100 %	100 %	66,7 %	80 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	76,97 %
R7	0 %	60 %	83,3 %	80 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	38,48 %
R8	0 %	100 %	41,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	67,43 %
R9	100 %	100 %	66,7 %	80 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	86,06 %
R10	0 %	20 %	41,7 %	40 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	36,52 %
R11	100 %	100 %	75 %	80 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	59,55 %
R12	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	81,82 %
R13	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	81,82 %
R14	100 %	100 %	91,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	81,06 %
R15	100 %	100 %	83,3 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	89,39 %
R16	100 %	100 %	75,0 %	80 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	77,73 %
R17	100 %	100 %	58,3 %	40 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	54,39 %
R18	100 %	100 %	83,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	78,48 %
R19	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	72,73 %
R20	0 %	100 %	58,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	67,12 %
R21	100 %	100 %	91,7 %	80 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	0 %	79,25 %
R22	100 %	100 %	83,3 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	100 %	0 %	71,21 %
R23	100 %	100 %	66,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	69,70 %

R24	0 %	80 %	83,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	49,39 %
R25	0 %	60 %	50,0 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	71,82 %
R26	100 %	100 %	91,7 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	90,15 %
R27	100 %	100 %	83,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	87,57 %
R28	100 %	100 %	83,3 %	80 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	69,39 %
R29	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100,00 %
R30	100 %	80 %	66,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	86,06 %
R31	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %	0 %	63,64 %
R32	100 %	100 %	50,0 %	80 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	48,18 %
R33	100 %	100 %	41,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	94,70 %
R34	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %	0 %	63,64 %
R35	100 %	60 %	50,0 %	80 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %	62,73 %
R36	100 %	100 %	58,3 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %	100 %	68,94 %
R37	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	81,82 %
R38	100 %	100 %	91,7 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %	100 %	71,97 %
R39	100 %	100 %	66,7 %	80 %	100 %	0 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	67,88 %
R40	100 %	20 %	83,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	80,30 %
R41	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100,00 %
R42	100 %	100 %	66,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	87,88 %
R43	0 %	40 %	41,7 %	40 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	0 %	47,43 %
R44	100 %	40 %	58,3 %	40 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	48,94 %
R45	100 %	20 %	41,7 %	40 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	36,52 %
R46	100 %	80 %	33,3 %	60 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	100 %	70,30 %
R47	100 %	80 %	58,3 %	60 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	100 %	72,57 %
R48	100 %	100 %	91,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	81,06 %
R49	100 %	40 %	50,0 %	40 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	39,09 %
R50	100 %	40 %	50,0 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	40,00 %
R51	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100,00 %
R52	100 %	80 %	66,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	76,97 %
R53	100 %	80 %	41,7 %	80 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	54,70 %
R54	0 %	40 %	50,0 %	40 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	39,09 %
R55	100 %	60 %	50,0 %	40 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	77,27 %
R56	100 %	60 %	91,7 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	93,79 %
R57	100 %	60 %	75,0 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	94,09 %
R58	100 %	80 %	50,0 %	40 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	88,18 %
R59	100 %	60 %	41,7 %	60 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	87,43 %
R60	100 %	40 %	41,7 %	60 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	76,52 %
R61	100 %	100 %	66,7 %	60 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	93,34 %
R62	100 %	60 %	58,3 %	60 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	88,94 %
R63	100 %	60 %	50,0 %	60 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	100 %	70,00 %
R64	100 %	100 %	66,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	78,79 %
R65	100 %	100 %	83,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	96,66 %

Tato dílní výzkumná otázka byla zpracována na základě získaných odpovědí z vědomostní části dotazníku. Ten vyplňovali studenti ze třech různých oborů – Předškolní a mimoškolní pedagogiky, Pedagogického lycea a Všeobecného gymnázia. Podle získaných

dat vyšlo z dotazníků najevo, že nejvíce informováni jsou v problematice násilí v rodině studenti Všeobecného gymnázia, jejichž úspěšnost činila celkem 74,3 %. V tomto oboru byli především žáci ze čtvrtého ročníku, což se může lehce odrazit na výsledku.

Jako druhý nejúspěšnější obor skončilo Pedagogické lyceum s úspěšností 72,3 %, přičemž v tomto oboru odpovídali žáci prvních a třetích ročníků. Na posledním místě skončil obor Předškolní a mimoškolní pedagogika s úspěšností 71,0 %. Rozdíly v úspěšnosti mezi jednotlivými obory byly velmi malé, z dotazníků je tedy patrné, že studenti již mají alespoň základní znalosti z oblasti násilí v rodině.

Studenti nejčastěji chybovali v otázce týkající se stockholmského syndromu, ve které se objevilo celkem 34 (52,3 %) špatných odpovědí, a dále v otázce týkající se vykazání pachatele násilí v rodině z domu, kde špatně odpovědělo celkem 36 (55,4 %) studentů. U některých otázek bylo na výběr pouze ze dvou možností, je tedy možné, že někteří studenti si svou odpověď pouze tipnuli. Z tohoto důvodu jsou součástí rovněž otázky s více možnými odpověďmi, ve kterých studenti lépe prokážou své znalosti.

Všechny obory měly 100% úspěšnost u otázky číslo 8. Dále u oboru Gymnázium byla nejúspěšnější otázka číslo 4, ve které byli úspěšní všichni (100 %) žáci. Žáci z Pedagogického lycea nejméně chybovali v otázce číslo 4 a číslo 10, ve kterých byla jejich úspěšnost 91,3 %. Jinak tomu bylo u žáků z oboru Předškolní a mimoškolní pedagogika, kteří byli nejvíce úspěšní v otázce číslo 5, konkrétně činila jejich úspěšnost v této otázce 92,1 %.

Naproti tomu nejméně úspěšní byli žáci oboru Všeobecné gymnázium u otázky číslo 11, konkrétně jejich úspěšnost činila 39,1 %. U oboru Pedagogické lyceum žáci nejčastěji chybně odpovídali u otázky číslo 9, ve které byla jejich úspěšnost pouze 39,1 %. Naopak u žáků oboru Předškolní a mimoškolní pedagogiky se objevila nejhorší úspěšnost u otázky číslo 14, konkrétně úspěšnost činila 21,4 %.

Vzhledem k tomu, že násilí v rodině je stále velmi aktuálním problémem, který má významný dopad na jednotlivce i společnost jako celek. Žáci na střední škole jsou ve věku, kdy jsou často vystaveni různým vlivům a situacím, které mohou ovlivnit jejich chování a vnímání. Poskytnutí informací o tématu domácího násilí je proto zcela klíčové, protože umožňuje žákům porozumět této problematice, rozpoznat rizikové situace a naučit se vhodně

reagovat. Informovaní žáci jsou lépe vybaveni k tomu, aby rozpoznali známky domácího násilí u sebe nebo u svých vrstevníků a byli schopni vyhledat pomoc a podporu.

Odpověď na dílčí výzkumnou otázku č. 1: V rámci výzkumu došlo k překvapivému výsledku, kdy bylo zjištěno, že rozdíly mezi vědomostmi žáků o násilí v rodině nejsou velmi zásadní. Na prvním místě skončil obor Všeobecném gymnázium s úspěšností 74,3 %, na druhém místě skončil obor Pedagogické lyceum s úspěšností 72,3 % a na posledním místě obor Předškolní a mimoškolní pedagogika s úspěšností 71,0 %.

Výsledek: Dílčí cíl 1 byl dokončen.

Dílčí cíl č. 2: Zjistit, zda existuje rozdíl v povědomí o násilí v rodině u žáků prvního a čtvrtého ročníku.

Dílčí výzkumná otázka 2: Jak se liší povědomí žáků vybrané střední školy o domácím násilí u žáků prvních a čtvrtých ročníků?

Pro zodpovězení této dílčí otázky byly využity otázky z dotazníku č. 4–15. Pro lepší orientaci jsem vyznačila jednotlivé třídy odlišnými barvami.

N = 22

Tabulka 10: Přehled odpovědí 1. a 4. ročníku

Otázka	Správné odpovědi		Chybné odpovědi	
	1.ročník	4.ročník	1.ročník	4.ročník
Otázka č. 4 – Definice násilí v rodině	8 (88,9 %)	13 (100 %)	1 (11,1 %)	0 (0 %)
Otázka č. 5 – Oběti násilí v rodině	27 (60,0 %)	58 (89,2 %)	18 (40,0 %)	7 (10,8 %)
Otázka č. 6 – Faktory přispívající ke vzniku násilí	59 (54,6 %)	119 (76,3 %)	49 (45,4 %)	37 (23,7 %)
Otázka č. 7 – Důsledky na oběť	29 (64,4 %)	60 (92,3 %)	16 (35,6 %)	5 (7,7 %)
Otázka č. 8 – Ženy jako pachatelky násilí v rodině	9 (100 %)	13 (100 %)	0 (0 %)	0 (0 %)
Otázka č. 9 – Lze pachatele na první pohled poznat	7 (77,8 %)	5 (38,5 %)	2 (22,2 %)	8 (61,5 %)

Otázka č. 10 – Násilí v rodině jako problém u nižších soc. vrstev	7 (77,8 %)	9 (69,2 %)	2 (22,2 %)	4 (30,8 %)
Otázka č. 11 – Stockholmský syndrom	0 (0 %)	5 (38,5 %)	9 (100 %)	9 (69,2 %)
Otázka č. 12 – Syndrom EAN	2 (22,2 %)	7 (53,8 %)	7 (77,8 %)	6 (46,2 %)
Otázka č. 13 – Syndrom CAN	5 (55,6 %)	12 (92,3 %)	4 (44,4 %)	1 (7,3 %)
Otázka č. 14 – Vykázání pachatele z domu	4 (44,4 %)	8 (61,5 %)	5 (55,6 %)	5 (38,5 %)
Celková úspěšnost	54,8 %	73,8 %		

Z výsledků výzkumu vyplynulo, že žáci čtvrtého ročníku mají oproti žákům prvního ročníku velmi vysokou úspěšnost. Úspěšnost čtvrtého ročníku činila 73,8 % a naproti tomu úspěšnost prvního ročníku je 54,8 %. Tento rozdíl může být způsoben různými faktory, jako je delší doba strávená ve školním prostředí či větší zkušenosti s životními situacemi. Vzhledem k tomu, že se jedná hlavně o pedagogicky zaměřenou střední školu, žáci čtvrtého ročníku získali během svého studia více znalostí než žáci prvního ročníku.

Na základě výzkumu bylo zjištěno, že v prvním ročníku dělala studentům největší problém otázka číslo 11, která byla zaměřená na definici stockholmského syndromu, na kterou ani jeden z nich neodpověděl správně. Stejně tak tomu bylo u žáků čtvrtého ročníku, kde nejvíce z nich chybovalo rovněž v otázce číslo 11. Ve čtvrtém ročníku na tuto otázku špatně odpovědělo celkem 9 (69,2 %) studentů.

Všichni studenti odpověděli správně na otázku číslo 8 zaměřenou na to, zda se pachatelkami násilí v rodině mohou stát i ženy. Druhou nejúspěšnější otázkou byla u prvního ročníku otázka číslo 4, kterou zodpovědělo správně 8 (88,9 %) studentů. U čtvrtého ročníku byla nejúspěšnější otázka číslo 7 a číslo 14 s úspěšností 92,3 %.

N = 22

Tabulka 11: Tabulka odpovědí žáků prvního a čtvrtého ročníku

	Otázka č. 4	Otázka č. 5	Otázka č. 6	Otázka č. 7	Otázka č. 8	Otázka č. 9	Otázka č. 10	Otázka č. 11	Otázka č. 12	Otázka č. 13	Otázka č. 14	Úspěšnost
R28	100 %	100 %	83,3 %	80 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	69,39 %
R29	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100,00 %
R30	100 %	80 %	66,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	86,06 %
R31	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %	0 %	63,64 %
R32	100 %	100 %	50,0 %	80 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	48,18 %
R33	100 %	100 %	41,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	94,70 %

R34	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %	0 %	63,64 %
R35	100 %	60 %	50,0 %	80 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %	62,73 %
R36	100 %	100 %	58,3 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	0 %	100 %	100 %	68,94 %
R37	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	81,82 %
R38	100 %	100 %	91,7 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	100 %	100 %	71,97 %
R39	100 %	100 %	66,7 %	80 %	100 %	0 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	67,88 %
R40	100 %	20 %	83,3 %	80 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	80,30 %
R42	100 %	100 %	66,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	100 %	87,88 %
R43	0 %	40 %	41,7 %	40 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	0 %	47,43 %
R44	100 %	40 %	58,3 %	40 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	48,94 %
R45	100 %	20 %	41,7 %	40 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	36,52 %
R46	100 %	80 %	33,3 %	60 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	100 %	70,30 %
R47	100 %	80 %	58,3 %	60 %	100 %	100 %	100 %	0 %	0 %	100 %	100 %	72,57 %
R48	100 %	100 %	91,7 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %	81,06 %
R49	100 %	40 %	50,0 %	40 %	100 %	0 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	39,09 %
R50	100 %	40 %	50,0 %	100 %	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	40,00 %

Odpověď na dílčí výzkumnou otázku č. 2: Z výsledků výzkumu bylo zjištěno, že znalosti o násilí v rodině se liší u prvního a čtvrtého ročníku. Z výzkumu vyplynulo, že čtvrtý ročník je více orientován v problematice násilí v rodině.

Výsledek: Dílčí cíl byl dokončen.

Dílčí cíl č. 3: Provéřit, jaké mají žáci soukromé střední školy dosavadní zkušenosti s násilím ze strany jejich rodičů.

Dílčí výzkumná otázka 3: Jaké mají žáci vybrané střední školy dosavadní zkušenosti s násilím v rodině a do jaké míry se s ním setkávají v jejich běžných životech?

K dosažení dílčího cíle číslo tři bude dosaženo prostřednictvím otázek č. 16–19 ze zadaného dotazníku. Pro větší přehlednost jsem odpovědi ano, pouze jednou a občas zařadila obecně pod odpověď ano a zbytek odpovědí pod odpověď ne.

N = 65

Tabulka 12: Výsledky otázek zaměřených na zkušenosti s násilím v rodině, dle odpovědí

Otázka	ANO	NE
Otázka č.16 – Byli jste někdy vystaveni fyzickému násilí ze strany rodičů?	42 (64,4 %)	22 (33,8 %)
Otázka č.17 – Cítili jste někdy, že Vás rodiče emocionálně zneužívají?	45 (69,2 %)	20 (30,8 %)
Otázka č.18 – Měli jste někdy pocit, že Vám Vaši rodiče způsobili úmyslně psychické či emocionální trápení?	51 (78,5 %)	14 (21,5 %)
Otázka č.19 – Měli jste někdy obavy z reakce svých rodičů, pokud jste se setkali s někým proti jejich vůli?	49 (75,4 %)	16 (24,6 %)

N = 65

Tabulka 13: Tabulka odpovědí na otázky č.16–19 dle jednotlivých respondentů

	Otázka č. 16 - Byli jste někdy vystaveni fyzickému násilí ze strany rodičů?	Otázka č. 17 - Cítili jste někdy, že Vás rodiče emocionálně zneužívají?	Otázka č. 18 - Měli jste někdy pocit, že Vám Vaši rodiče způsobili úmyslně psychické či emocionální trápení?	Otázka č. 19 - Měli jste někdy obavy z reakce svých rodičů, pokud jste se setkali s někým proti jejich vůli?
R1	NE	ANO	NE	NE
R2	ANO	ANO	ANO	ANO
R3	NE	ANO	ANO	ANO
R4	ANO	ANO	ANO	ANO
R5	NE	NE	ANO	NE
R6	NE	NE	NE	NE
R7	ANO	NE	NE	NE
R8	NE	NE	NE	NE
R9	NE	ANO	ANO	ANO
R10	NE	NE	NE	NE
R11	NE	ANO	ANO	NE
R12	NE	NE	NE	NE
R13	ANO	ANO	ANO	ANO
R14	NE	ANO	ANO	ANO
R15	NE	ANO	ANO	ANO
R16	NE	NE	NE	ANO
R17	NE	ANO	NE	ANO
R18	ANO	ANO	ANO	ANO
R19	NE	NE	NE	NE
R20	ANO	ANO	ANO	ANO

R21	NE	ANO	ANO	ANO
R22	ANO	ANO	NE	NE
R23	NE	ANO	ANO	NE
R24	NE	NE	ANO	NE
R25	NE	NE	NE	ANO
R26	NE	NE	NE	ANO
R27	ANO	ANO	ANO	ANO
R28	ANO	ANO	ANO	ANO
R29	ANO	ANO	ANO	ANO
R30	ANO	ANO	ANO	ANO
R31	NE	NE	NE	NE
R32	ANO	ANO	ANO	ANO
R33	ANO	ANO	NE	ANO
R34	ANO	ANO	ANO	ANO
R35	ANO	ANO	ANO	ANO
R36	ANO	ANO	ANO	ANO
R37	ANO	ANO	ANO	ANO
R38	ANO	ANO	ANO	ANO
R39	ANO	ANO	ANO	ANO
R40	ANO	ANO	ANO	ANO
R41	NE	ANO	ANO	ANO
R42	NE	ANO	ANO	ANO
R43	ANO	ANO	ANO	ANO
R44	ANO	ANO	ANO	ANO
R45	ANO	ANO	ANO	ANO
R46	ANO	ANO	ANO	ANO
R47	ANO	ANO	ANO	NE
R48	ANO	ANO	ANO	ANO
R49	ANO	ANO	ANO	ANO
R50	ANO	ANO	ANO	ANO
R51	NE	ANO	ANO	ANO
R52	ANO	ANO	ANO	ANO
R53	ANO	ANO	ANO	ANO
R54	ANO	ANO	ANO	ANO
R55	ANO	ANO	ANO	ANO
R56	ANO	ANO	ANO	ANO
R57	NE	ANO	ANO	ANO
R58	ANO	ANO	ANO	ANO
R59	NE	NE	NE	NE
R60	NE	ANO	ANO	ANO
R61	NE	ANO	ANO	ANO
R62	NE	ANO	ANO	ANO
R63	ANO	NE	NE	ANO
R64	ANO	ANO	ANO	ANO
R65	NE	ANO	ANO	ANO

Nepřímo se tohoto dílčího cíle týkala rovněž otázka č. 20.

Otázka č. 20: Ve svém rodinném prostředí se...

N = 65

Tabulka 14: Výsledky otázky č. 20

Otázka	Vždy bezpečně	Většinou bezpečně	Spíše se necítím bezpečně
Otázka č. 20	16 (24,6 %)	34 (52,3 %)	15 (23,1 %)

Analýza dat z dotazníkového průzkumu naznačuje, že 34 (52,3 %) žáků se v jejich rodinném prostředí cítí většinou bezpečně. Dalších 16 žáků uvedlo, že 16 (24,6 %) se v rodinném prostředí cítí většinou bezpečně. Celkem 15 (23,1 %) žáků v dotazníku zodpovědělo, že se ve svém rodinném prostředí spíše necítí bezpečně.

Více než polovina respondentů, celkem 42 (64,4 %), v dotazníku přiznala, že byla alespoň jednou vystavena fyzickému násilí ze strany jejich rodičů. Dále vyšlo najevo, že 45 (69,2 %) žáků alespoň někdy má pocit, že je jejich rodiče emocionálně zneužívají, což může mít vážné následky na jejich psychické zdraví. Z výsledků je dále patrné, že 51 (78,5 %) žáků má alespoň občas pocit, že je rodiče emocionálně či psychicky trápí. Z analýzy výsledku bylo dále zjištěno, že 49 (75,4 %) respondentů má alespoň občas obavy z reakce jejich rodičů, pokud se s někým setkají proti jejich vůli.

V rámci dílčího cíle č.3 jsem vypracovala detailnější komparaci dat. Konkrétně jsem vybrala tři respondenty, u kterých jsem vyhodnotila otázky č.16-20, abych zjistila, jestli se žáci, kteří již někdy dříve byli vystaveni psychickému či fyzickému násilí ze strany jejich rodičů cítí doma bezpečně.

Tabulka 15: Vyhodnocení odpovědí jednotlivých respondentů ke komparaci

Otázka	Odpovědi		
	R1	R2	R3
Otázka č.16 – Byli jste někdy vystaveni	NE	ANO	NE

fyzickému násilí ze strany rodičů?			
Otázka č.17 – Cítili jste někdy, že Vás rodiče emocionálně zneužívají?	ANO	ANO	ANO
Otázka č.18 – Měli jste někdy pocit, že Vám Vaši rodiče způsobili úmyslně psychické či emocionální trápení?	NE	ANO	ANO
Otázka č.19 – Měli jste někdy obavy z reakce svých rodičů, pokud jste se setkali s někým proti jejich vůli?	NE	ANO	ANO
Otázka č.20 – Ve svém rodinném prostředí se cítím..	Vždy bezpečně	Většinou bezpečně	Vždy bezpečně

Dle výsledků výzkumu vyšlo najevo, že R1 nikdy nebyl vystaven fyzickému ani psychickému násilí ze strany jeho rodičů, ale přeci jen někdy cítil, že ho rodiče úmyslně emocionálně zneužívají. Žák R1 dále uvedl, že se ve svém rodinném prostředí cítí vždy bezpečně, a to i přesto, že ho rodině někdy záměrně emocionálně zneužívají.

Další žák R2 v rozhovoru uvedl, že byl již dříve vystaven fyzickému násilí ze strany jeho rodičů a byl vystaven rovněž psychickému týrání a emocionálnímu zneužívání. R2 rovněž uvedl, že měl již někdy obavy z reakce rodičů, pokud se s někým setkal proti jejich vůli. Tento žák však uvedl, že se v rodinném prostředí cítí většinou bezpečně.

Žák R3 uvedl, že nikdy nebyl obětí fyzického násilí ze strany jeho rodičů. Z dotazníku však vyšlo najevo, že byl tento žák opakovaně emocionálně zneužíván a psychicky týrán ze strany jeho rodičů. Rovněž uvedl, že měl někdy obavy z reakce rodičů, pokud se s někým setkal proti jejich vůli. Velmi překvapivě tento respondent uvedl, že i přesto se doma cítí vždy bezpečně.

Při komparaci dat vyšlo najevo, i přes skutečnost, že tito respondenti podléhají někdy fyzickému, emocionálnímu či psychickému týrání ze strany svých rodičů, ve svém prostředí vnímají pocit bezpečí. Jedním z nich může být to, že byli vystaveni těmto nepříznivým podmínkám od raného věku a mohou se přirozeně naučit hledat bezpečí v nepříznivém prostředí jako strategii přežití. Dalším faktorem může být například nedostatek vnějších zdrojů podpory – respondenti by mohli preferovat zůstat v problematickém, avšak známém prostředí než hledat pomoc mimo něj.

Odpověď na dílčí výzkumnou otázku č. 3: Výzkum potvrdil, že žáci vybrané střední školy se s určitými projevy násilí v rodině ze strany jejich rodičů do značné míry setkávají v jejich běžných životech. Celkem 22 žáků (33,8 %) bylo opakovaně vystavováno fyzickému násilí ze strany jejich rodičů, výzkum rovněž ukázal, že je rodiče emocionálně zneužívají, s čímž se setkala celkem 45 (78,5 %) z nich a s psychickým týráním ze strany jejich rodičů se alespoň někdy setkala celkem 51 (78,5 %) žáků.

Výsledek: Dílčí cíl byl splněn.

Dílčí cíl č. 4: Provéřit, jaké mají žáci soukromé střední školy dosavadní zkušenosti ze strany jejich partnerů.

Dílčí výzkumná otázka č. 4: Jaké mají žáci vybrané střední školy zkušenosti s partnerským násilím?

Ke zjištění odpovědi výzkumné otázky číslo 4 byly využity dotazníkové položky číslo 22 až číslo 28. Otázka 22 byla rozřazovací a měla studenty rozdělit na ty, kteří již byli ve vztahu a mohli tak odpovídat na následující otázky týkající se partnerského násilí, a dále na ty, kteří ještě vztah neměli a mohli sekci o partnerském násilí vynechat. Na otázku číslo 22 odpovídalo tedy ještě 65 žáků, ale od otázky 23 jich odpovídalo již pouze 44. Odpovědi ano, občas a pouze jednou jsem spojila do odpovědi ANO a odpovědi ne a nikdy jsem spojila do obecného NE pro větší přehlednost.

Otázka č. 22 N = 65

Otázka č. 23–28 N = 44

Tabulka 16: Výsledky otázky č. 22–28 dle odpovědi

Otázka	ANO	NE
Otázka č.22 – Byli jste někdy v partnerském vztahu?	44 (67,7 %)	21 (32,3 %)
Otázka č.23 – Měli jste někdy pocit, že Vás Váš partner záměrně kontroluje či omezuje?	32 (72,7 %)	12 (27,3 %)
Otázka č.24 – Byli jste někdy vystaveni fyzickému násilí ze strany partnera?	12 (27,3 %)	34 (77,3 %)
Otázka č.25 – Považujete facku ze strany partnera za formu násilí?	40 (90,9 %)	4 (9,1 %)
Otázka č.26 – Cítili jste někdy, že Vás Váš partner emocionálně zneužívá?	34 (77,3 %)	10 (22,7 %)
Otázka č.27 – Měli jste někdy pocit, že Vám partner způsobil záměrně emocionální trápení?	32 (72,7 %)	12 (27,3 %)
Otázka č.28 – Zaznamenali jste změny v sociální izolaci od nejbližšímu okolí kvůli vztahu?	11 (25,0 %)	33 (75,0 %)

Otázka č. 22 N = 65

Otázka č. 23–28 N = 44

Tabulka 17: Výsledky otázky č. 22–28 dle jednotlivých respondentů

	Otázka č. 22 Byli jste někdy v partnerském vztahu?	Otázka č. 23 Měli jste někdy pocit, že Vás Váš partner záměrně kontroluje či omezuje?	Otázka č. 24 Byli jste někdy vystaveni fyzickému násilí ze strany partnera?	Otázka č. 25 Považujete facku ze strany partnera za formu násilí?	Otázka č. 26 Cítili jste někdy, že Vás Váš partner emocionálně zneužívá?	Otázka č. 27 Měli jste někdy pocit, že Vám partner způsobil záměrně emocionální trápení?	Otázka č. 28 Zaznamenali jste změny v sociální izolaci od nejbližšímu okolí kvůli vztahu?
R1	NE	-	-	-	-	-	-
R2	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
R3	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
R4	NE	-	-	-	-	-	-
R5	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
R6	NE	NE	NE	ANO	NE	NE	NE
R7	ANO	ANO	NE	ANO	NE	NE	ANO
R8	ANO	NE	NE	ANO	NE	ANO	NE
R9	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
R10	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE
R11	ANO	NE	NE	ANO	NE	ANO	NE

R12	NE	-	-	-	-	-	-
R13	ANO	NE	NE	ANO	NE	NE	NE
R14	NE	-	-	-	-	-	-
R15	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
R16	NE	-	-	-	-	-	-
R17	NE	-	-	-	-	-	-
R18	NE	-	-	-	-	-	-
R19	NE	-	-	-	-	-	-
R20	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	NE	NE
R21	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	NE	NE
R22	ANO	ANO	NE	ANO	NE	NE	NE
R23	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE
R24	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE
R25	ANO	NE	NE	ANO	NE	NE	ANO
R26	NE	-	-	-	-	-	-
R27	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
R28	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
R29	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
R30	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
R31	NE	-	-	-	-	-	-
R32	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
R33	ANO	NE	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
R34	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
R35	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
R36	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
R37	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
R38	NE	-	-	-	-	-	-
R39	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
R40	ANO	NE	NE	ANO	ANO	ANO	NE
R41	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
R42	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
R43	ANO	NE	NE	ANO	ANO	ANO	NE
R44	NE	-	-	-	-	-	-
R45	NE	-	-	-	-	-	-
R46	NE	-	-	-	-	-	-
R47	ANO	ANO	NE	ANO	NE	ANO	ANO
R48	NE	-	-	-	-	-	-
R49	NE	-	-	-	-	-	-
R50	NE	-	-	-	-	-	-
R51	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
R52	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
R53	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
R54	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
R55	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE
R56	NE	-	-	-	-	-	-
R57	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
R58	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
R59	NE	-	-	-	-	-	-
R60	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
R61	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
R62	NE	-	-	-	-	-	-

R63	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
R64	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
R65	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	ANO

S touto dílní otázkou dále nepřímo souvisela otázka číslo 29 a 30.

Otázka č. 29: Jste aktuálně v partnerském vztahu?

N = 44

Tabulka 18: Vyhodnocení otázky č. 29

Otázka	Ano	Ne
Otázka č. 29	26 (59,1 %)	18 (40,9 %)

Z této otázky vyšlo najevo, že aktuálně je v partnerském vztahu 26 (59,1 %) žáků, zatímco 18 (40,9 %) žáků aktuálně partnerský vztah nemá.

Otázka č. 30: V současném partnerském vztahu se cítím...

N = 26

Tabulka 19: Vyhodnocení otázky č. 30

Otázka	Vždy bezpečně	Většinou bezpečně	Spíše se necítím bezpečně
Otázka č. 30	13 (50,0 %)	12 (46,2 %)	1 (3,8 %)

V této otázce týkající se pocitu bezpečí v aktuálním partnerském vztahu vyšlo najevo, že 13 (50 %) žáků se cítí ve svém vztahu vždy bezpečně. Dalších 12 (46,2 %) žáků uvedlo, že se ve svém aktuálním vztahu cítí většinou bezpečně. Pouze jeden (3,8 %) ze žáků zmínil, že se ve svém vztahu necítí příliš bezpečně.

Tato dílní otázka byla zaměřena na zkušenosti žáků vybrané střední školy s partnerským násilím. Z výzkumného šetření bylo zjištěno, že více než polovina dotazovaných 44 (67,7 %) žáků bylo nebo stále jsou v partnerském vztahu. Dále bylo

zjištěno, že 32 (72,7 %) žáků mělo alespoň někdy pocit, že je jejich partner záměrně kontroluje či omezuje v jejich osobních záležitostech.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že fyzickému násilí ze strany partnera bylo alespoň jednou vystaveno celkem 12 (27,3 %) respondentů, zatímco 34 (72,8 %) žáků fyzické násilí ze strany partnera nikdy nezažilo. Dále bylo zjištěno, že 40 (90,9 %) žáků považuje facku za určitou formu partnerského násilí. Tento výsledek naznačuje, že mladí lidé si uvědomují, že jakýkoliv fyzický útok nebo agresivní chování v rámci partnerského vztahu může být považováno za formu násilí.

Z výzkumu je patrné, že 34 (77,3 %) žáků má alespoň občas pocit, že je jejich partner emocionálně zneužívá, například ponižováním, vydíráním či kontrolou, a 32 (72,7 %) žáků má alespoň někdy pocit, že jim jejich partner úmyslně způsobuje psychické či emocionální trápení.

Většina žáků, konkrétně 33 (75,0 %), uvedla, že nikdy neměla pocit nějakých změn ve své sociální izolaci od nejbližšího okolí kvůli jejich vztahu, ale na druhé straně ostatních 11 (25,0 %) žáků uvedlo, že u nich změny nastaly, a to zejména u jejich rodičů a přátel.

Celkem 18 (40,9 %) žáků ze 44 odpovědělo, že jsou aktuálně v partnerském vztahu, celkem 9 (50,0 %) žáků se v tomto vztahu cítí vždy bezpečně a 46 % žáků se v něm cítí většinou bezpečně. Dalších 12 (46,2 %) žáků uvedlo, že se ve svém aktuálním vztahu cítí většinou bezpečně. Pouze jeden (3,8 %) ze žáků popsal, že se ve svém vztahu necítí příliš bezpečně.

Partnerské násilí může velmi často probíhat skrytě, aniž by si toho ostatní lidé v okolí všimli a může mít závažné fyzické, psychické a emocionální důsledky na oběti. Je nezbytné vzdělávat mladé lidi o zdravých vztazích, respektu a souhlasu v partnerských vztazích a poskytovat jim informace o dostupných zdrojích podpory a ochrany v případě, že se ocitnou v násilné situaci. Z tohoto důvodu je velmi důležité, aby se škola více věnovala prevenci násilí v rodině a partnerského násilí.

Odpověď na dílčí výzkumnou otázku č. 4: Můžeme říci, že zkušenosti žáků vybrané střední školy s partnerským násilím jsou různorodé a odrážejí složitost této problematiky. Získané výsledky naznačují, že určitý podíl respondentů má zkušenosti s partnerským

násilím. Konkrétně 32 (72,7 %) žáků mělo někdy pocit, že je partner záměrně kontroluje. S fyzickou formou násilí se setkalo celkem 12 (27,3 %) žáků, psychické týrání ze strany partnera poznalo 32 (72,7 %) žáků a záměrné emocionální zneužívání prožilo celkem 34 (77,3 %) žáků. Výzkum ukázal, že žáci si uvědomují, že jakýkoliv fyzický útok nebo agresivní chování v rámci partnerského vztahu může být chápáno jako forma násilí.

Výsledek: Dílčí cíl byl splněn.

Dílčí cíl č. 5: Provéřit, zda to, že byli již dříve informováni o problematice násilí v rodině, má vliv na to, zda chtějí být ještě dále o problematice informováni.

Dílčí výzkumná otázka č. 5: Jak souvisí to, že byli studenti již dříve informováni o násilí v rodině, s tím, zda by studenti chtěli být dále o této problematice informováni?

Ke splnění dílčího cíle č. 5 byly využity položky dotazníku číslo 35 a číslo 36.

N=65

Tabulka 20: Výsledky otázek č. 35 a č. 36 dle odpovědí

Otázka	ANO	NE	Neodpověděli
Otázka č. 35 – Byli jste v současné škole někdy informováni či vzděláváni o násilí v rodině?	18 (27,7 %)	33 (50,8 %)	5 (7,7 %)
Otázka č. 36 – Považujete za důležité, aby škola organizovala besedy nebo workshopy o tématu násilí v rodině?	65 (100 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)

Tabulka 21: Výsledky otázek č. 35 a č. 36 dle respondentů

	Otázka č. 34 – Cítím, že v naší škole je...	Otázka č. 35 – Byli jste ve škole již dříve informováni o násilí v rodině?	Otázka č. 36 – Považujete za důležité, aby škola organizovala akce o tématu násilí v rodině?
R1	Bezpečná, ale není otevřená atmosféra.	ANO	ANO
R2	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	ANO	ANO
R3	Otevřená atmosféra, ale škola není bezpečná.	NE	ANO
R4	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	ANO	ANO
R5	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	ANO	ANO
R6	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	ANO	ANO
R7	Atmosféra je bezpečná a otevřená	ANO	ANO
R8	Bezpečná, ale není otevřená atmosféra.	NE	ANO
R9	Otevřená atmosféra, ale škola není bezpečná.	ANO	ANO
R10	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	ANO	ANO
R11	Není bezpečná ani otevřená atmosféra.	ANO	ANO
R12	Bezpečná, ale není otevřená atmosféra.	ANO	ANO
R13	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R14	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R15	Není bezpečná ani otevřená atmosféra.	ANO	ANO
R16	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	ANO	ANO
R17	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	-	ANO
R18	Není bezpečná ani otevřená atmosféra.	ANO	ANO
R19	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	ANO	ANO
R20	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R21	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	ANO	ANO
R22	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	ANO	ANO
R23	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	ANO	ANO
R24	Bezpečná, ale není otevřená atmosféra.	NE	ANO
R25	Bezpečná, ale není otevřená atmosféra.	ANO	ANO
R26	Otevřená atmosféra, ale škola není bezpečná.	NE	ANO
R27	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R28	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R29	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R30	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R31	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R32	Otevřená atmosféra, ale škola není bezpečná.	NE	ANO
R33	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R34	Bezpečná, ale není otevřená atmosféra.	NE	ANO
R35	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R36	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R37	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO

R38	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R39	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	-	ANO
R40	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	-	ANO
R41	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R42	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R43	Není bezpečná ani otevřená atmosféra.	NE	ANO
R44	Bezpečná, ale není otevřená atmosféra.	NE	ANO
R45	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	-	ANO
R46	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R47	Bezpečná, ale není otevřená atmosféra.	NE	ANO
R48	Není bezpečná ani otevřená atmosféra.	NE	ANO
R49	Bezpečná, ale není otevřená atmosféra.	NE	ANO
R50	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R51	Otevřená atmosféra, ale škola není bezpečná.	NE	ANO
R52	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R53	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R54	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R55	Bezpečná, ale není otevřená atmosféra.	NE	ANO
R56	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	-	ANO
R57	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R58	Bezpečná, ale není otevřená atmosféra.	NE	ANO
R59	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R60	Bezpečná, ale není otevřená atmosféra.	NE	ANO
R61	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R62	Bezpečná, ale není otevřená atmosféra.	NE	ANO
R63	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R64	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO
R65	Atmosféra je bezpečná a otevřená.	NE	ANO

Z dotazníkového šetření vyšlo najevo, že pouze 18 (27,7 %) žáků bylo na současné škole v minulosti již někdy informováno či vzděláváno o problematice násilí v rodině. Další otázka ukázala, že všichni žáci považují za důležité, aby škola organizovala akce besedy nebo workshopy o tématu násilí v rodině. Vzhledem k tomu, že tuto odpověď zvolili všichni žáci, nemůžeme říci, že by existovala souvislost mezi postojem již informovaných žáků a těch neinformovaných.

Odpověď na dílčí otázku č. 5: Z dotazníkového šetření vyplynulo, že žáci doposud spíše nebyli informováni o problematice násilí v rodině, i přesto, že to všichni z nich považují za důležité. Nejvhodnější forma předání informací ze strany školy by pro ně byla přednáška, návštěva zařízení či program prevence. Vzhledem k tomu, že tuto odpověď zvolili všichni žáci, nemůžeme říci, že by existovala souvislost mezi postojem již informovaných žáků a těch neinformovaných.

Výsledek: Dílčí cíl byl splněn.

2.5 Doporučení pro praxi

Výzkum byl proveden u 65 žáků Soukromé střední školy Sion High School v Hradci Králové a byl zaměřen na to, jaké mají žáci vybrané střední školy povědomí o domácím násilí a do jaké míry se s ním setkávají v jejich běžných životech. Ze zjištěných dat vyšlo najevo, že žáci již mají alespoň základní povědomí o problematice domácího násilí, úspěšnost žáků ve vědomostní části činila 71,2 %. Tento výsledek podporuje důležitost dalšího rozvoje a implementace preventivních opatření a vzdělávacích iniciativ na střední škole, s cílem zvýšit povědomí a ochranu mladých lidí před tímto společenským problémem. Nejúspěšnějším oborem ve vědomostní části bylo všeobecné gymnázium a nejméně úspěšným předškolní a mimoškolní pedagogika.

Dále bylo zjištěno, že žáci se s určitými projevy násilí v rodině setkávají i v jejich běžných životech. Zatímco pouze malá část žáků byla opakovaně vystavována fyzickému násilí ze strany jejich rodičů, s opakovaným emocionálním či psychickým týráním ze strany jejich rodičů už má zkušenosti většina z nich (78,5 %). Fyzické či psychické následky násilí v rodině zaznamenalo celkem 30,8 % žáků. Dále 23,1 % respondentů přiznalo, že se ve svém rodinném prostředí spíše necítí bezpečně.

U vybraných žáků se rovněž potvrdila zkušenost s fyzickou formou násilí ze strany jejich partnerů. Výzkum potvrdil, že 27,3 % žáků bylo alespoň jednou vystaveno fyzickému násilí ze strany jejich partnera. Většina žáků (77,3 %) má pocit, že je jejich partner alespoň

občas emocionálně zneužívá, a 72,7 % je přesvědčena, že jim jejich partner aspoň občas způsobuje psychické či emocionální trápení.

Výzkum také potvrdil, že téměř všichni žáci (93,8 %) by se někomu svěřili, kdyby byli svědky násilí v rodině. Z výsledků je patrné, že žáci nebyli dosud příliš informováni o problematice násilí v rodině ze strany školy, ačkoliv to považují za důležité a nejvhodnější formou předání informací se jim zdá přednáška či návštěva zařízení. Pouze 18 (29,3 %) žáků připustilo, že bylo již dříve o této problematice informováni.

Vzhledem k výsledkům, které jsme získali prostřednictvím dotazníků žáků vybrané střední školy, je mým doporučením, aby se škola více zaměřila na problematiku domácího a partnerského násilí a začala zapojovat téma násilí do výuky. Zjištění ukazují, že násilí v rodině a v partnerských vztazích není izolovaným jevem, ale dotýká se běžného života minimálně části žáků, kteří se podíleli na vyplnění dotazníku.

Zvýšené povědomí a informovanost o této problematice mohou pomoci školnímu poskytnout podporu žákům, kteří mohou být oběťmi násilí, a také vytvořit bezpečnější a podpůrnější prostředí ve škole. Škola by mohla zvážit vytvoření informativní přednášky, prostřednictvím které by se k žákům dostaly všechny potřebné informace z této problematiky. Dále bych doporučila například besedu s odborníkem, který se zabývá touto problematikou, či besedu s někým, kdo byl obětí násilí v rodině či partnerského násilí a sdělil by žákům svůj pohled a rady. Je patrné, že žáci o tuto problematiku jeví zájem.

Důležité je také, aby škola spolupracovala s dalšími institucemi, jako jsou místní neziskové organizace, poradenská centra nebo sociální pracovníci, aby zajistila komplexní a efektivní podporu pro žáky, kteří se s násilím setkávají. Tímto způsobem může škola aktivně přispět k ochraně a podpoře zdraví a bezpečí svých žáků.

2.6 Didaktický výstup – Příprava na vyučovací hodinu

Jako didaktický výstup jsem se rozhodla připravit návrh vyučovací hodiny, kterou by mohli učitelé střední školy využít u pedagogických oborů, konkrétně v rámci předmětu

pedagogika. Vyučující by měl být citlivý k možným zkušenostem žáků s násilím v rodině a měl by respektovat individuální přístup žáků k tématu.

Vzdělávací oblast: Pedagogicko-psychologické vzdělávání

Název vyučovacího předmětu: Pedagogika

Název tematického celku: Sociální pedagogika

Název hodiny: Násilí v rodině

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny – 90 minut

Ročník: 3. ročník

Počet žáků: maximálně 30

Obecný cíl: Seznámit žáky s problematikou domácího násilí, jeho různými formami a dopady a poskytnout jim informace o zdrojích podpory a možnostech prevence.

Klíčové kompetence žáků:

- *Kompetence komunikativní* – Žák získá dovednosti pro efektivní komunikaci a vyjádření svých pocitů týkajících se domácího násilí
- *Kompetence k řešení problému* – Dokáže analyzovat složité situace spojené s násilím v rodině, včetně emocionálních a sociálních faktorů
- *Kompetence sociální a personální* – Žák si uvědomuje závažnost situace a dokáže se vcítit do situace obětí domácího násilí
- *Kompetence k učení* – Žák je schopen definovat násilí v rodině a vyjmenovat jeho formy, druhy a důsledky. Žák je schopen si rovněž osvojit poznatky týkající se prevence násilí v rodině

Konkrétní cíle:

- Žák dokáže správně definovat, co je násilí v rodině a kdo může být jeho obětí
- Žák dokáže správně vyjmenovat druhy a formy násilí v rodině
- Žák správně popíše, jaké mohou být důsledky domácího násilí na oběť
- Žák dokáže popsat, jaké kroky podniknout, pokud se stane svědkem násilí v rodině

Pomůcky: učebna včetně projektoru či interaktivní tabule

Rozpis výukových aktivit dle časové dotace:

Tabulka 22: Rozložení výukových aktivit dle časové dotace

Časová dotace	Činnost	Organizační formy a metody výuky
5 minut	Úvod do hodiny – Učitel sdělí žákům, jaké bude téma a cíle hodiny.	
10 minut	Brainstorming – Vyučující se zeptá žáků, co se jim vybaví, když se řekne pojem násilí v rodině. Žáci následně jeden přes druhého říkají, co je k tomuto tématu napadne. Učitel může zapisovat na tabuli.	Frontální forma výuky, metoda asociace
20 minut	Prezentace – Vyučující žákům promítne prezentaci, ve které budou základní informace o domácím násilí – definice, druhy, formy, následky, prevence.	Frontální výuka, metoda výkladu
30 minut	Skupinová práce – Žáci se rozdělí libovolně do skupin (max. 5) a každá skupina dostane následně papír s kazuistikou různých případů násilí v rodině. Žáci si kazuistiku přečtou a následně budou ve skupině diskutovat o tom, jak by se zachovali, kdyby byli sami obětí, a jak by se zachovali, kdyby byli svědky takové situace. Svoje názory následně odprezentují ostatním a ostatní na to mohou reagovat.	Skupinová forma výuky, metoda diskuze
15 minut	Diskuze – Žáci mají možnost vyjádřit, co se v této hodině dozvěděli nového a jaké to v nich vyvolalo pocity. Učitel řídí diskuzi, ptá se, co v žácích toto téma vyvolalo a co se dozvěděli nového.	Skupinová forma výuky, metoda diskuze
10 minut	Závěr – Vyučující zopakuje základní terminologii, co se žáci dnes naučili a vyhodnotí na začátku stanovené cíle. Zeptá se žáků, zda mají ještě nějaké otázky.	

Zdroje pro výuku:

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Domácí násilí: nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-806-8.

KOTKOVÁ, Martina. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce*. Brno: Spondeo, 2014. ISBN 978-80-260-7191-4.

VOŇKOVÁ, Jiřina a SPOUSTOVÁ, Ivana. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016*. 3. přepracované vydání. Praha: proFem, 2016. ISBN 978-80-904564-5-7.

Závěr

V závěru této diplomové práce lze konstatovat, že domácí násilí představuje závažný problém současné společnosti s dalekosáhlými důsledky pro oběti i pro společnost jako celek. Jedná se o komplexní problém, který zahrnuje širokou škálu forem násilí a postihuje lidi všech věkových kategorií a sociálních vrstev.

Získané poznatky z teoretické části práce poukazují na různé aspekty domácího násilí. V této části je domácí násilí definováno a následně jsou podrobně popsány jeho znaky, příčiny, fáze a druhy. Další kapitoly se následně věnují aktérům a obětem domácího násilí. V práci jsou rovněž zmíněny důsledky, které mohou nastat u obětí domácího násilí. Neméně důležitou částí práce je podkapitola zabývající se legislativou v České republice, ve které jsou nastíněny nejdůležitější zákony v problematice domácího násilí.

Teoretická část se zaměřuje rovněž na práci s oběťmi domácího násilí a zahrnuje bezpečnostní plán, krizové intervence či intervenční centra. Součástí je rovněž seznam několika organizací, které se soustředí na pomoc obětem domácího násilí. Teoretická část obsahuje také znalosti z možností prevence domácího násilí u žáků středních škol.

Praktická část práce poskytla důležité informace o povědomí a zkušenostech žáků střední školy týkajících se násilí v rodině. Hlavním cílem práce bylo zmapovat povědomí žáků o násilí v rodině a následně zjistit, do jaké míry se s ním setkávají v jejich běžných životech. Na základě dotazníkového šetření vyšlo najevo, že žáci vybrané střední školy již mají alespoň základní povědomí o násilí v rodině, kdy jejich úspěšnost ve vědomostní části testu činila 71,2 %.

Výzkum dále ukázal, že 51 (78,5 %) žáků se alespoň někdy setkává s opakovanými projevy emocionálního a psychického násilí ze strany jejich rodičů a 42 (64,4 %) žáků rovněž uvedlo, že byli minimálně jednou fyzicky napadeni ze strany jejich rodičů. Celkem 45 (69,2 %) žáků přiznalo, že se cítí emocionálně zneužíváno ze strany rodičů.

U 32 (72,7 %) žáků se rovněž potvrdila zkušenost s fyzickou formou násilí ze strany jejich partnerů. Výzkum potvrdil, že 12 (27,3 %) z vybraných žáků bylo minimálně jednou vystaveno fyzickému násilí ze strany jejich partnera a někteří z nich dokonce opakovaně. Celkem 34 (77,3 %) žáků má rovněž pocit, že je jejich partner alespoň občas emocionálně

zneužívá, a 32 (72,7 %) žáků připustilo, že jim jejich partner alespoň někdy způsobuje psychické či emocionální trápení.

Dále bylo stanoveno pět dílčích cílů, které podrobně zpracovávaly skupiny otázek z dotazníkového šetření. Bylo zjištěno, že nejúspěšnějším oborem vědomostní části bylo všeobecné gymnázium s úspěšností 74,3 % a nejhorším naopak obor předškolní a mimoškolní pedagogika s úspěšností 71,0 %. Dále byly porovnány výsledky vědomostní části prvního a čtvrtého ročníku, kdy ve srovnání zvítězil s velkou převahou čtvrtý ročník s úspěšností 73,8 %.

Třetí a čtvrtý dílčí cíl se věnovaly podrobnému rozpracování zkušeností žáků s násilím v rodině a s partnerským násilím, a na základě těchto dílčích otázek byla splněna druhá část hlavního cíle.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že žáci doposud spíše nebyli informováni o problematice násilí v rodině i přesto, že to všichni z nich považují za důležité. Nejvhodnější forma předání informací ze strany školy by pro ně byla přednáška, návštěva zařízení či program prevence. Pouze 18 (29,3 %) žáků potvrdilo, že byli již dříve o problematice násilí v rodině informováni, zatímco zbytek uvedl opak. Všichni (100 %) žáci se shodli na tom, že považují za důležité se této problematice v rámci výuky věnovat.

Vzhledem k výsledkům, které jsme získali prostřednictvím dotazníků žáků vybrané střední školy, je mým doporučením, aby se škola více zaměřila na problematiku domácího a partnerského násilí. V didaktické části jsem navrhla přípravu na výukovou jednotku na téma násilí v rodině.

Seznam použitých informačních zdrojů

- BEDNÁŘOVÁ, Zdena Zuzana. *Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, c2009. ISBN 978-80-254-5422-0.
- BURIÁNEK, Jiří; PIKÁLKOVÁ, Simona a PODANÁ, Zuzana. *Násilí na mužích: sonda do zákoutí partnerských vztahů*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. ISBN 978-80-7308-545-2.
- Co je domácí násilí [online]. 2009 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/co-je-domaci-nasili/>
- ČECH, Ondřej. *Domácí násilí z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb*. České Budějovice: Theia, 2011. ISBN 978-80-904854-0-2.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Domácí násilí: nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o, 2020. ISBN 978-80-7380-806-8.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila *Stalking – vybrané poznatky o nebezpečném pronásledování*. In Sborník textů k problematice domácího násilí. CSSP. 1.vyd. 2010 Praha: CSSP
- *Domácí násilí a zdravotně postižení: sborník materiálů z celostátní konference organizované o.s. ORFEUS ve spolupráci s katedrou sociální práce a sociální politiky Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové za účasti Sexuologické společnosti České lékařské společnosti JEP*. Praha: Orfeus, 2005. ISBN 80-903519-2-1.
- Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech. Praha: Triton, 2006. ISBN 80-7254-914-6.
- DUNOVSKÝ, Jiří. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-7169-192-5.
- HLOUŠEK, Milan a CHALUPNÍKOVÁ DOLEŽALOVÁ, Eva. *S komiksem o domácím násilí a stalkingu: naučný komiks pro žáky II. stupně základních škol, studenty středních škol a vyšších odborných škol*. Sokolov: Pomoc v nouzi, 2016. ISBN 978-80-260-9426-5.
- HRONOVÁ, Martina. *Manuál pro pedagogy SŠ: Násilí ve vztazích teenagerů*. Druhé vydání: 2023.

- HRONOVÁ, Martina. Cyklus domácího násilí. In: HRONOVÁ, Martina, *Manuál pro pedagogy SŠ: Násilí ve vztazích teenagerů*. Druhé vydání: 2023.
- CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Pedagogika (Grada). Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5326-3.
- Intervenční centrum. Centrum sociálních služeb Praha [online]. [cit. 2024-01-26]. Dostupné z: <https://www.csspraha.cz/intervencni-centrum>. 2023
Zkopírovat citaci
- JAKOBSEN, Barbora a Marius RÅKIL. *Násilí je možné zastavit: terapie pro osoby, které se dopouštějí násilí v blízkých vztazích*. 2. vydání. Praha: Praha: Nadace Open Society Fund, 2023. ISBN 978-80-7440-305-7.
- JEŽKOVÁ, Veronika. *Právně proti násilí na ženách: bílá místa české legislativy*. Praha: ProFem, 2016. ISBN 978-80-904564-7-1.
- KALIBOVÁ, Klára; NASKOSOVÁ, Petra a STAVROVSKÝ, Tomáš. *Předsudečné násilí proti LGBTQ+ lidem - průvodce pro policii*. Praha: In IUSTITIA, 2023. ISBN 978-80-88172-48-2.
- KONRÁD, Zdeněk, BANGO, Desider. *Metodika vyšetřování trestných činů souvisejících s domácím násilím*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2007. s. 16)
- KOTKOVÁ, Martina. *Domácí násilí v kontextu rodiny a práce*. Brno: Spondea, 2014. ISBN 978-80-260-7191-4.
- LORMAN, Jan. Domácí násilí nebo EAN? Sociální kontext týrání seniorů. Online. *Sociální práce*. 2020, roč. 2019, č. 6. Dostupné z: <https://socialniprace.cz/inspirace-pro-praxi/domaci-nasili-nebo-ean-socialni-kontext-tyrani-senioru/>. [cit. 2024-02-16].
- MACKOVÁ, Kateřina; BEDNÁŘOVÁ, Zdena; PROKEŠOVÁ, Hana *Studijní materiál o problematice domácího násilí pro pracovníce a pracovníky orgánů sociálně-právní ochrany dětí*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2006. ISBN 80-86878-50-3

- *Mental health of adolescents*. Online. World Health Organization. 2021. Dostupné z: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/adolescent-mental-health>. [cit. 2024-03-01].
- National Research Council. 1998. *Violence in Families: Assessing Prevention and Treatment Programs*. Washington: National Academy Press. In PIKÁLKOVÁ, Simona, PODANÁ, Zuzana., BURIÁNEK, Jiří, 2015. *Ženy jako oběti partnerského násilí. Sociologická perspektiva*. SLON. ISBN 978-80-7419-189-3.
- *Ochrana proti domácímu násilí*. [online]. Gov.cz. 2020. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/informace/ochrana-proti-domacimu-nasledujici-obcansky-zakonik-INF-26>. [cit. 2024-02-15].
- Poslání a činnost. *Bílý kruh bezpečí* [online]. [cit. 2024-01-26]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>
- PRAŠKO, Ján; HÁJEK, Tomáš a PREISS, Marek. *Posttraumatická stresová porucha a jak se jí bránit*. Praha: Maxdorf, 2002. ISBN 80-85912-80-5.
- Rosa centrum. *Legislativa v ČR* [online]. In: . [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/informace-pro-zeny/legislativa-v-cr/>
- *SOS centrum - Diakonie ČCE - středisko Praha*. Online. Diakonie českobratrské církve evangelické, SOS centrum. Dostupné z: <https://www.soscentrum.cz/o-nas>. [cit. 2024-01-26].
- STOČESOVÁ, Veronika a ČÁP, David. *Psychoterapeutická práce s původci domácího násilí: zvládnání vzteku, agrese a násilných projevů*. Praha: Portál, 2020. ISBN 978-80-262-1655-1.
- STRÍLKOVÁ, Patricie a FRYŠTÁK, Marek. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Právo (Key Publishing). Ostrava: Key Publishing, 2009. ISBN 978-80-7418-020-0.
- ŠEVČÍK, Drahomír, ŠPATENKOVÁ, Naděžda a kolektiv. *Domácí násilí. Kontext, dynamika a intervence*. Praha: portál, 2011.
- ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krizová intervence pro praxi*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-2624-3.

- ÚLEHLOVÁ, Dagmar a kol. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*. Brno: Spondea intervenční centrum, 2009, 1. vydání, 116s. ISBN 978-80-7013-502-0.
- ÚLEHLOVÁ, Dagmar et al. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*. 1. vyd. Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2009. ISBN 978-80-7013-502-0.
- VÁGNEROVÁ, Marie *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3.
- VANÍČKOVÁ, Eva; HADJ-MOUSSOVÁ, Zuzana a PROVAZNÍKOVÁ, Hana. *Násilí v rodině: syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte*. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-008-4.
- VARGOVÁ, Bratislava, Ladislav HORÁK a Jaroslav PAKARA. *Intervence v případech domácího násilí, Manuál pro zdravotníky* [online]. 2016. ROSA, 2016 [cit. 2024-01-26]. Dostupné z: https://is.vszdrav.cz/do/vsz/podklady/107959/Manual_pro_zdravotniky-Intervence_v_pripadech_domaciho_nasili.pdf?fbclid=IwAR1fYmXGE05kYTTCBuGhhLD1Pb5wOFKIYhMgzeQ4jZxtMb3-YG4RmtBdF6EA
- VOŇKOVÁ, Jiřina a SPOUSTOVÁ, Ivana. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016*. 3. přepracované vydání. Praha: proFem, 2016. ISBN 978-80-904564-5-7.
- VOŇKOVÁ, Jiřina a HUŇKOVÁ, Markéta. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: proFem, 2004. ISBN 80-239-2106-1.
- What is learned helplessness [online]. 2023 [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.medicalnewstoday.com/articles/325355>

Právní předpisy

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 135/2006 Sb., o ochraně před domácím násilím

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 293/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Zákon č. 183/2017 Sb., přestupkový zákon

Zákon č. 203/2019 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže

Seznam tabulek

Tabulka 1: Genderové rozložení dle jednotlivých oborů.....	54
Tabulka 2: Výsledky otázky č.5	56
Tabulka 3: Výsledky otázky č. 6	57
Tabulka 4: Výsledky otázky č. 7	58
Tabulka 5: Počet správných a chybných odpovědí u jednotlivých otázek	80
Tabulka 6: Odpovědi vědomostní části dotazníku dle jednotlivých respondentů ...	81
Tabulka 7: Výsledky otázky 31	84
Tabulka 8: Tabulka správných odpovědí dle jednotlivých oborů.....	86
Tabulka 9: Tabulka správných odpovědí dle jednotlivých respondentů	86
Tabulka 10: Přehled odpovědí 1. a 4. ročníku	89

Tabulka 11: Tabulka odpovědí žáků prvního a čtvrtého ročníku	90
Tabulka 12: Výsledky otázek zaměřených na zkušenosti s násilím v rodině, dle odpovědí	92
Tabulka 13: Tabulka odpovědí na otázky č.16–19 dle jednotlivých respondentů... ..	92
Tabulka 14: Výsledky otázky č. 20	94
Tabulka 15: Vyhodnocení odpovědí jednotlivých respondentů ke komparaci.....	94
Tabulka 16: Výsledky otázky č. 22–28 dle odpovědí.....	97
Tabulka 17: Výsledky otázky č. 22–28 dle jednotlivých respondentů	97
Tabulka 18: Vyhodnocení otázky č. 29	99
Tabulka 19: Vyhodnocení otázky č. 30	99
Tabulka 20: Výsledky otázek č. 35 a č. 36 dle odpovědí	101
Tabulka 21: Výsledky otázky č.34-36 dle jednotlivých respondentů	Chyba! Záložka není definována.
Tabulka 22: Rozložení výukových aktivit dle časové dotace.....	107

Seznam grafů

Graf 1: Výběr pohlaví.....	53
Graf 2: Výběr studovaného oboru	53
Graf 3: Výběr ročníku.....	54
Graf 4: Pojem násilí v rodině.....	55
Graf 5: Je pachatel domácího násilí na první pohled poznat?	59
Graf 6: Je domácí násilí problém pouze nižších sociálních vrstev?	60
Graf 7: Stockholmský syndrom	61
Graf 8: Syndrom EAN	61
Graf 9: Syndrom CAN.....	62
Graf 10: Vykázání pachatele	63
Graf 11: Jedná se o násilí v rodině, když rodiče používají na dítě fyzické tresty?..	64
Graf 12: Fyzické násilí ze strany rodičů	64
Graf 13: Emocionální zneužívání ze strany rodičů.....	65

Graf 14: Úmyslné psychické či emocionální trápení ze strany rodičů	66
Graf 15: Setkání proti vůli rodičů	66
Graf 16: Ve svém rodinném prostředí se cítím.....	67
Graf 17: Fyzické či psychické důsledky násilí v rodině	68
Graf 18: Partnerské násilí	68
Graf 19: Partnerský vztah	69
Graf 20: Fyzické násilí ze strany partnera	70
Graf 21: Facka ze strany partnera	70
Graf 22: Emocionální zneužívání ze strany partnera.....	71
Graf 23: Úmyslné psychické či emocionální trápení ze strany partnera či partnerky	72
Graf 24: Změny v sociální izolaci od nejbližšího okolí.....	72
Graf 25: Aktuální partnerský vztah	73
Graf 26: V současném partnerském vztahu se cítím.....	74
Graf 27: Oběť domácího násilí v okolí	74
Graf 28: První reakce jako svědek násilí v rodině či partnerského násilí.....	75
Graf 29: Svěřili byste se někomu, jako svědci násilí v rodině či partnerského násilí?	76
Graf 30: Cítím, že v naší škole... ..	77
Graf 31: Informovanost o násilí v rodině ze školy	77
Graf 32: Forma poskytnutí informací o násilí v rodině	77
Graf 33: Organizace besed a workshopů	78
Graf 34: Nejlepší forma předání informací.....	79

Seznam příloh

Příloha 1 – Dotazník

Příloha 2 – Odpovědi z otevřených otázek v dotazníku

Seznam obrázků

Obrázek 1: Fáze domácího násilí.....	13
--------------------------------------	----